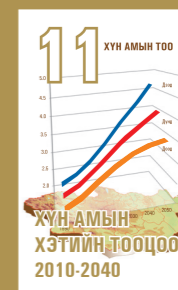
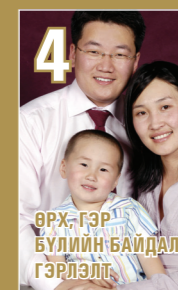

ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ
2010 ОНЫ УЛСЫН ТООЛЛОГО

ᠪᠣᠯᠣᠪᠪᠰᠢᠷᠣᠯ, ᠪᠢᠴᠢᠭ
ᠤᠰᠦᠭᠢᠶᠢᠨ ᠮᠡᠳᠯᠡᠭ

БОЛОВСРОЛ, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН
ҮНДЭСНИЙ СТАТИСТИКИЙН ХОРОО

ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ 2010 ОНЫ УЛСЫН ТООЛЛОГО

БОЛОВСРОЛ, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ

Улаанбаатар хот
2011 он

DDC
370'021'517
Б-553

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДЭСНИЙ СТАТИСТИКИЙН ХОРОО

Монгол улс, Улаанбаатар хот
Сүхбаатар дүүрэг, Бага тойруу,
Засгийн газрын III байр
<http://www.nso.mn>
И-мэйл: nso@magicnet.mn

Сэдэвчилсэн судалгаанд тусгасан дүгнэлт, зөвлөмж нь уг судалгааг бичиж
боловсруулсан судлаачдын дүгнэлт, санал болно.

Энэхүү судалгаа нь англи хэл дээр хэвлэгдэж, хэрэглэгчдийн хүртээл болно.

ISBN 978-99929-64-67-7

АГУУЛГА

Сэдэвчилсэн судалгааг бичихэд оролцогчид.....	4
Өмнөх үг.....	9
НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ	11
1.1. Судалгааны зорилго	12
1.2. Ойлголт, тодорхойлолт	13
1.3. Судалгааны бүтэц, агуулга.....	20
ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛД ХАМРАГДАЛТ	21
2.1. Хүн амын боловсролд хамрагдалт	22
2.2. Хүн амын сургууль завсардалт	24
ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ.....	27
3.1. Хүн амын боловсролын төвшин	28
3.2. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн боловсрол	34
3.3. Боловсрол ба шашин	37
3.4. Хүн амын бичиг үсгийн мэдлэг	39
ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ХҮН АМЫН АЖИЛ ЭРХЛЭЛТ, БОЛОВСРОЛ	41
4.1. Хүн амын ажил эрхлэлт, боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг.....	42
4.2. Ажил эрхэлдэггүй хүн амын болон ажилгүйчүүдийн боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг...	46
4.3 Эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбарт ажилладаг хүн амын боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг.....	50
ДҮГНЭЛТ, ЗӨВЛӨМЖ.....	53
Ашигласан материал.....	57
ХАВСРАЛТ	59

СЭДЭВЧИЛСЭН СУДАЛГААГ БИЧИХЭД ОРОЛЦОГЧИД

НЭГ. БИЧИЖ БОЛОВСРУУЛСАН

Хинаятын Цоохүү

Физикийн шинжлэх ухааны доктор (SC.D), профессор

Цэрэндоржийн Гэлэгжамц

Боловсрол судлалын ухааны доктор (Ph.D), дэд профессор

Чүлтэмийн Лхагважав

Физик математикийн ухааны доктор (Ph.D)

Миеэжавын Итгэл

Боловсрол судлалын ухааны доктор (Ph.D)

Отгоны Оюунчимэг

Цаг уурын магистр

ХОЁР. ХЯНАН ТОХИОЛДУУЛСАН

Цэнджавын Бадрах

Эдийн засагч

ҮСХ-ны MNG4P103 төслийн зөвлөх

Жигжидсүрэнгийн Ядамсүрэн

Санхүү-Эдийн засагч

Эдийн засгийн ухааны доктор, профессор

ГУРАВ. ТӨСЛИЙН ЗОХИЦУУЛАГЧ

Ичинноровын Цэрэндулам

Эдийн засагч - Статистикч

ҮСХ-ны Хүн ам, орон сууцны тооллогын товчооны шинжээч

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 2.1.1.	Хүн амын суурь боловсролд хамрагдалт.....	24
Хүснэгт 2.2.1.	Сургуульд сурдаггүй 6-15 насны хүүхдийн тоо, аймаг, нийслэл, хувиар, 2010 он.....	25
Хүснэгт 3.1.3.	Арав, түүнээс дээш насны суурин хүн амын тоо, боловсролын төвшин, аймаг, нийслэл, хувиар, 2010 он	34
Хүснэгт 3.2.1.	Арав, түүнээс дээш насны хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн амын боловсролын байдлаар, аймаг, нийслэл, хувиар, 2010 он	36
Хүснэгт 4.1.1.	Арван тав, түүнээс дээш насны ажил эрхэлдэг хүн амын боловсролын төвшин, аймаг нийслэл, хувиар, 2010 он	45
Хүснэгт 4.2.1.	Арван тав, түүнээс дээш насны ажилгүйчүүдийн боловсролын төвшин, аймаг, нийслэл, хувиар, 2010 он.....	50

СЭДЭВЧИЛСЭН СУДАЛГААНЫ ХҮСНЭГТ, ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 2.1.1.	Зургаа /долоо/-гоос хорин есөн насны хүн амын сургуульд хамрагдалт, хүйс, хувиар, 2000, 2010 он	22
Зураг 2.1.2.	Зургаа /долоо/-гоос хорин есөн насны хүн амын сургуульд хамрагдалт, хүйс, хот, хөдөө, хувиар, 2010 он	23
Зураг 2.1.3	Зургаа /долоо/-гоос хорин есөн насны хүн амын сургуульд хамрагдалт насны бүлэг, хувиар, 2010 он	23
Зураг 2.2.2.	Сургуульд сурдаггүй 6-15 насны хотын хүүхдийн тоо, нас, хүйс, хувиар, 2010 он	26
Зураг 2.2.3.	Сургуульд сурдаггүй 6-15 насны хөдөөгийн хүүхдийн тоо, нас, хүйс, хувиар, 2010 он	26
Зураг 3.1.1.	Арав, түүнээс дээш насны хүн амын боловсролын төвшин, хувиар, 2000, 2010 он	28
Зураг 3.1.2.	Арав, түүнээс дээш насны хотын хүн амын боловсролын төвшин, хувиар, 2000, 2010 он	29
Зураг 3.1.3.	Арав, түүнээс дээш насны хөдөөгийн хүн амын боловсролын төвшин, хувиар, 2000, 2010 он ...	30
Зураг 3.1.4.	Арав, түүнээс дээш насны эрэгтэй хүн амын боловсролын төвшин, хувиар, 2000, 2010 он	31
Зураг 3.1.5.	Арав, түүнээс дээш насны эмэгтэй хүн амын боловсролын төвшин, хувиар, 2000, 2010 он.....	31
Зураг 3.1.6.	Арав, түүнээс дээш настай хүн амын боловсролын төвшин, улс, хот, хөдөө, хувиар, 2010 он ..	32
Зураг 3.1.7.	Арав, түүнээс дээш настай хүн амын боловсролын төвшин, эрэгтэй, эмэгтэй, хувиар, 2010 он ...	33
Зураг 3.2.1.	Арав, түүнээс дээш насны хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн амын боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг, хүйс, хувиар, 2010 он	35
Зураг 3.3.1.	Боловсролтой хүн амд шашинтны эзлэх хувь, 2010 он	37
Зураг 3.3.2.	Боловсролтой хүн амд шашинтны эзлэх хувь, хүйсээр, 2010 он	38
Зураг 3.4.1.	Хүн амын бичиг үсгийн мэдлэг, он, хувиар	39
Зураг 3.4.4.	Арван тав, түүнээс дээш насны хүн амын бичиг үсгийн мэдлэг, аймаг, нийслэл, хувиар, 2010 он	40
Зураг 4.1.1.	Арван тав, түүнээс дээш настай ажил эрхэлдэг хүн амын боловсролын төвшин, хувиар, 2000, 2010 он	43
Зураг 4.1.2.	Арван тав, түүнээс дээш настай ажил эрхэлдэг эрэгтэйчүүдийн боловсролын төвшин, хувиар, 2000, 2010 он	43
Зураг 4.1.3.	Арван тав, түүнээс дээш настай ажил эрхэлдэг эмэгтэйчүүдийн боловсролын төвшин, хувиар, 2000, 2010 он	44
Зураг 4.1.4.	Арван тав, түүнээс дээш насны боловсролгүй ажил эрхэлдэг хүн амын бичиг үсгийн мэдлэг, хүйс, хувиар, 2000, 2010 он	44
Зураг 4.2.1.	Арван тав, түүнээс дээш насны ажил эрхэлдэггүй, боловсролгүй хүн амын бичиг үсгийн мэдлэг, хувиар, 2000, 2010 он.....	47
Зураг 4.2.2.	Арван тав, түүнээс дээш насны ажил эрхэлдэггүй хүн амын боловсролын төвшин, хувиар, 2000, 2010 он	47
Зураг 4.2.3.	Арван тав, түүнээс дээш насны ажил эрхэлдэггүй хүн амын боловсролын төвшин, хүйс, хувиар, 2000, 2010 он	48
Зураг 4.2.4.	Арван тав, түүнээс дээш насны ажил эрхэлдэггүй боловсролгүй хүн амын бичиг үсгийн мэдлэг, хүйс, хувиар, 2000, 2010 он.....	49
Зураг 4.3.1.	Ажил эрхэлдэг хүн амын эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар, хувиар, 2000, 2010 он	51

ХАВСРАЛТ ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 2.1.1. Боловсролтой хүн амын тоо, 1963-2010 он /улсын дүн/	60
Хүснэгт 2.1.2. Боловсролтой хүн амын тоо, 1963-2010 он /эрэгтэй/	60
Хүснэгт 2.1.3. Боловсролтой хүн амын тоо, 1963-2010 он /эмэгтэй/	60
Хүснэгт 2.1.4. Хотын боловсролтой хүн амын тоо, 1963-2010 он	60
Хүснэгт 2.1.5. Хөдөөгийн боловсролтой хүн амын тоо, 1963-2010 он	61
Хүснэгт 2.1.6. Хоёроос хорин есөн насны сургуульд сурдаг /цэцэрлэгт хүмүүждэг/ хүн амын тоо, насны бүлэг, хүйсээр, 2010 он	61
Хүснэгт 2.1.7. Хоёроос хорин есөн насны хотын сургуульд сурдаг /цэцэрлэгт хүмүүждэг/ хүн амын тоо, насны бүлэг, хүйсээр, 2010 он	61
Хүснэгт 2.1.8. Хоёроос хорин есөн насны хөдөөгийн сургуульд сурдаг /цэцэрлэгт хүмүүждэг/ хүн амын тоо, насны бүлэг, хүйсээр, 2010 он	62
Хүснэгт 2.2.1. Сургуульд сурдаггүй 6-15 насны хүүхдийн тоо, аймаг, нийслэл, насны бүлгээр, 2010 он	62
Хүснэгт 2.2.2. Сургуульд сурдаггүй 6-15 насны эрэгтэй хүүхдийн тоо, аймаг, нийслэл, насны бүлгээр, 2010 он	63
Хүснэгт 2.2.3. Сургуульд сурдаггүй 6-15 насны эмэгтэй хүүхдийн тоо, улс, аймаг, нийслэл, насны бүлгээр, 2010 он	63
Хүснэгт 3.1.1. Арав, түүнээс дээш настай хүн амын тоо, насны бүлэг, боловсролын төвшингөөр, 2010 он	64
Хүснэгт 3.2.1. Арав, түүнээс дээш насны хөгжлийн бэрхшээлтэй суурин хүн амын боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг, насны бүлгээр, 2010 он	64
Хүснэгт 3.2.2. Арав, түүнээс дээш насны хөгжлийн бэрхшээлтэй суурин хүн амын боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг, насны бүлгээр, 2010 он, эрэгтэй	65
Хүснэгт 3.2.3. Арав, түүнээс дээш насны хөгжлийн бэрхшээлтэй суурин хүн амын тоо, насны бүлэг, боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэгээр, 2010 он, эмэгтэй	65
Хүснэгт 3.2.4. Арав, түүнээс дээш насны хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо, аймаг, нийслэл, боловсролын төвшингөөр, 2010 он	66
Хүснэгт 3.3.1. Арван тав, түүнээс дээш насны шашинтан, боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг, шашины төрлөөр, 2010 он	67
Хүснэгт 3.3.2. Арван тав, түүнээс дээш насны эрэгтэй шашинтан, боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг, шашины төрлөөр, 2010 он	68
Хүснэгт 3.3.3. Арван тав, түүнээс дээш насны эмэгтэй шашинтан, боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг, шашины төрлөөр, 2010 он	69
Хүснэгт 3.4.1. Арав, түүнээс дээш насны хүн амын боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг, насны бүлгээр, 2010 он	70
Хүснэгт 3.4.2. Арав, түүнээс дээш насны эрэгтэй хүн амын боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг, насны бүлгээр, 2010 он	70
Хүснэгт 3.4.3. Арав, түүнээс дээш насны эмэгтэй хүн амын боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг, насны бүлгээр, 2010 он	71
Хүснэгт 3.4.4. Арав, түүнээс дээш насны хотын хүн амын боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг, насны бүлгээр, 2010 он	71
Хүснэгт 3.4.5. Арав, түүнээс дээш насны хөдөөгийн хүн амын боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг, насны бүлгээр, 2010 он	72
Хүснэгт 3.4.6. Арав, түүнээс дээш насны суурин хүн амын тоо, боловсролын төвшин, аймаг, нийслэлээр, 2010 он	73
Хүснэгт 3.4.7. Арван тав түүнээс дээш насны хүн амын боловсрол, бичиг үсгийн мэдлэг, аймаг, нийслэлээр, 2010 он	74
Хүснэгт 4.1.1. Арван тав, түүнээс дээш насны ажил эрхэлдэг суурин хүн амын боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэгээр, 2010 он	75
Хүснэгт 4.1.2. Арван тав, түүнээс дээш насны эрэгтэйчүүдийн ажил эрхлэлт, боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэгээр, 2010 он	76
Хүснэгт 4.1.4. Арван тав, түүнээс дээш насны ажил эрхэлдэг хүн амын боловсролын төвшин, аймаг, нийслэлээр, 2010 он	77
Хүснэгт 4.1.3. Арван тав, түүнээс дээш насны эмэгтэйчүүдийн ажил эрхлэлт, боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэгээр, 2010 он	78

Хүснэгт 4.3.1. Арван тав, түнээс дээш насны ажил эрхэлдэг хүн амын тоо, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар, боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэгээр, 2010 он.....	79
Хүснэгт 4.3.2. Арван тав, түнээс дээш насны ажил эрхэлдэг эрэгтэй хүн амын тоо, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар, боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэгээр, 2010 он,	80
Хүснэгт 4.3.3. Арван тав, түнээс дээш насны ажил эрхэлдэг эмэгтэй хүн амын тоо, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар, боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэгээр, 2010 он.....	81
Хүснэгт 4.3.4. Арван тав, түнээс дээш насны ажил эрхэлдэг хотын хүн амын тоо, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар, боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэгээр, 2010 он.....	82
Хүснэгт 4.3.5. Арван тав, түнээс дээш насны ажил эрхэлдэг хөдөөгийн хүн амын тоо, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар, боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэгээр, 2010 он.....	83

Хүмүүнд төр эрхэм, Мөрд хүмүүн эрдэнэ

ӨМНӨХ ҮГ

Монгол Улсын төр засгаас ард иргэдийнхээ боловсрол, бичиг үсгийн мэдлэгийн талаарх тоо баримтыг 70 орчим жилийн өмнөөс цуглуулж ирсэн баялаг туршлагатай юм. Хүн ам, орон сууцны 2010 оны тооллогын дүнд үндэслэн “Хүн амын боловсрол, бичиг үсгийн мэдлэг” сэдэвчилсэн судалгаа хийсэн нь хүүхэд, залуучуудын сургуульд хамрагдалт, завсардалт, хүн амын бичиг үсгийн мэдлэг, боловсролын төвшинг хүн амын нас, хүйс, байршлаар тодорхойлж, эдгээр үзүүлэлтэд нөлөөлсөн хүчин зүйлийг тус улсын нийгэм, эдийн засгийн сүүлчийн 30 орчим жилд гарсан зарим өөрчлөлттэй уялдуулан үндэсний болон аймаг, нийслэлийн төвшинд тодорхойлжээ.

Монгол Улс мянганы хөгжлийн зорилтод суурилсан Үндэсний хөгжлийн цогц бодлогодоо “Бүх нийтийн боловсролыг нийгмийн үйл хэрэг болгон хөгжүүлж, үндэсний боловсролын тогтолцоог олон улсын төвшинд ойртуулан төгөлдөржүүлж, оюунжсан, бүтээлч, чадамжтай хүний нөөцийг байнга нэмэгдүүлнэ...”¹ хэмээн заасан байдаг. XXI-р зуунд Монгол улсын хүн амын боловсролын чанарыг дээшлүүлэх, бүх төвшний боловсролыг дотооддоо төдийгүй, гадаадад хөрвөх чадвартай болгох талаарх төр, засгийн бодлого, хөтөлбөрийг боловсронгуй болгох, суралцагчид, иргэнд боловсролын үйлчилгээний талаар бодитой мэдээллийг хүргэхэд энэхүү сэдэвчилсэн судалгаа ихээхэн ач холбогдолтой болжээ. Мөн түүнчлэн боловсролд зарцуулсан хөрөнгийн үр дүнг тооцох, цаашид авах арга хэмжээг тодорхойлох, манай улсын боловсролын тогтолцоо, агуулга, стандарт, удирдлага, зохион байгуулалтыг төгөлдөржүүлэн хөгжүүлэх талаар бодлого боловсруулагчид, судлаачид, олон нийтэд шаардлагатай мэдээллийг хүргэх чухал ач холбогдолтой гэж үзэж байна.

ҮНДЭСНИЙ СТАТИСТИКИЙН ХОРООНЫ ДАРГА,
ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ 2010 ОНЫ ТООЛЛОГЫН
УЛСЫН КОМИССЫН ОРЛОГЧ ДАРГА

 С.МЭНДСАЙХАН

¹ Монгол Улсын Засгийн газар, Монгол Улсын мянганы хөгжлийн зорилтод суурилсан үндэсний хөгжлийн цогц бодлого, Улаанбаатар, 2008 он, 22 дахь тал

Хүмүүнд төр эрхэм. Мөрд хүмүүн эрдэнэ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

1.1. СУДАЛГААНЫ ЗОРИЛГО

Боловсрол бол нийгмийн оюуны амьдрал, улс үндэстний иргэншлийн гол үзүүлэлт, нийгмийн хөгжлийн шийдвэрлэгч хүчин зүйл мөн. Монгол Улсын мянганы хөгжлийн зорилтод суурилсан үндэсний хөгжлийн цогц бодлогын баримт бичигт: “бүх нийтийн боловсролыг нийгмийн үйл хэрэг болгон хөгжүүлж, үндэсний боловсролын тогтолцоог олон улсын төвшинд ойртуулан төгөлдөржүүлж, оюунжсан, бүтээлч, чадамжтай хүний нөөцийг байнга нэмэгдүүлнэ” гэж заасан бол Боловсролын салбарыг 2021 он хүртэл хэрэгжүүлэх “БОЛОВСРОЛ” үндэсний хөтөлбөрт боловсролын шинэчлэлийн онцлогийг: “бүх шатны боловсролын тогтолцоог нийгмийн шинэ шаардлагад нийцүүлэн тасралтгүй хөгжлийг нь хангах, боловсролын үйлчилгээний хүртээмжид баримжаалсан бодлогоос чанар, үр өгөөжийг нь дээшлүүлж, үндэсний боловсролын тогтолцоог олон улсын төвшинд ойртуулан төгөлдөржүүлэх бодлогод шилжих” гэж тодорхойлсон байна.

Эдгээр баримт бичигт дэвшүүлсэн зорилтуудыг хэрэгжүүлэх, XXI-р зуунд Монгол улсын хүн амын боловсролын үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг дээшлүүлэх, бүх төвшний боловсролыг дотооддоо төдийгүй, гадаадад хөрвөх чадвартай болгоход төр, засгийн бодлого боловсруулах, боловсролын төлөвлөлт /мэргэжлийн чиглэл, элсэлтийн тоо, хүйсийн харьцаа, хөрөнгө оруулалт, хүний нөөц зэрэг/-ийг боловсронгуй болгох, суралцагчид, иргэнд боловсролын үйлчилгээний талаар бодитой мэдээллийг хүргэхэд энэхүү сэдэвчилсэн судалгааны ажлын зорилго оршиж байгаа билээ. Түүнчлэн энэхүү судалгаанд Хүн ам, орон сууцны 2010 оны тооллогын дүнд тулгуурлан хүүхэд, залуучуудын сургуульд хамрагдалт, завсардалт, хүн амын бичиг үсгийн мэдлэг, боловсролын төвшин, хөдөлмөр эрхлэлт, сургуулийн өмнөх боловсрол, боловсрол ба шашин шүтлэгийн хамаарал, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн боловсрол зэрэг үзүүлэлтийг хүн амын нас, хүйс, байршлаар өөрчлөлтийг нь тодорхойлж, эдгээр үзүүлэлтэд нөлөөлсөн хүчин зүйлийг тус улсын нийгэм, эдийн засгийн сүүлийн 30 орчим жилд гарсан зарим өөрчлөлттэй уялдуулан үндэсний болон аймаг, нийслэлийн төвшинд тодорхойлох зорилго тавьсан юм. Энэ нь боловсролд зарцуулсан хөрөнгийн үр дүнг тооцох, цаашид авах арга хэмжээг тодорхойлох, манай улсын боловсролын тогтолцоо, агуулга, стандарт, удирдлага, зохион байгуулалтыг төгөлдөржүүлэн хөгжүүлэх талаар бодлого боловсруулагчид, судлаачид, олон нийтэд шаардлагатай мэдээллийг хүргэхэд зориулагдсан юм.

Энэхүү 2 дахь удаагийн сэдэвчилсэн судалгааны онцлог нь нэгд, зөвхөн 2000, 2010 оны төдийгүй өмнөх хэд хэдэн удаагийн хүн амын тооллогын материалыг ашиглан боловсролын үндсэн үзүүлэлтүүдийн өөрчлөлтийн бодит болон харьцангуй утгаар тодорхойлсон; хоёрт, 2000 оны сэдэвчилсэн судалгаанд тусгагдаагүй боловсрол ба шашин шүтлэг, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн боловсрол зэрэг асуудлыг шинээр тусгаж өгсөнд оршино.

1.2. ОЙЛГОЛТ, ТОДОРХОЙЛОЛТ

ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ 2010 ОНЫ УЛСЫН ТООЛЛОГОД ХЭРЭГЛЭСЭН ЗАРИМ ОЙЛГОЛТ, ТОДОРХОЙЛОЛТ

№	Ойлголт	Тодорхойлолт
ӨРХ, ХҮН АМ		
1.	Өрх	Нэг орон байранд хамт амьдардаг, нэгдмэл төсөвтэй, хүнс, амьдралын наад захын бусад хэрэгцээгээ хамтран хангадаг хэсэг бүлэг хүмүүсийг өрх гэнэ. Өрхийн гишүүд нь хоорондоо гэр бүл, ураг төрөл болон хамаатан садны холбоотой хүмүүс, зарим гишүүд нь огт хамааралгүй байж болно.
2.	Үндсэн өрх	“Үндсэн өрх” гэж сууцны төрөл, хэлбэрээс үл хамааран тухайн сууцыг өмчлөгч өрх, сууц эзэмших эрхийн бичиг /ордер/, орон сууц хөлслөх гэрээний үндсэн дээр эзэмшиж байгаа өрх, өмчлөгч нь өөр этгээд боловч уг сууцанд хамгийн удаан хугацаагаар амьдарч байгаа өрхийг хэлнэ.
3.	Хамт суудаг өрх	Тухайн өрхийн өөрийн сууц биш, тухайн сууц эзэмшигчтэй хамт суудаг өрхийг хамруулна.
4.	Өрхийн тэргүүлэгч	Ам бүлийн гишүүд хэнийгээ өрхийн тэргүүлэгч гэхийг сайн дураар шийдвэрлэнэ. Өрхийн тэргүүлэгч нь өрхдөө байнга оршин суугч, 16-аас дээш настай, өрхийн орлогод голлох хувь нэмэр оруулдаг, өрхийн аливаа асуудлыг шийдвэрлэхэд голлох үүрэгтэй оролцдог ам бүлийн аль нэг гишүүн юм.
5.	Өрхийн ам бүлийн гишүүд	Ураг төрлийн болон гэр бүлийн холбоотой нэг орон байранд хамт амьдардаг, нэгдмэл төсөвтэй, хүнс, амьдралын наад захын бусад хэрэгцээгээ хамтран хангадаг нэг буюу хэсэг хүмүүсийг тухайн өрхийн ам бүлийн гишүүн гэж үзнэ. Гэхдээ тоолох үед тухайн өрх айлд гишүүдээс нь гадна өрхийн ам бүлд хамаарахгүй садан төрөл, бусад хүмүүс амьдарч болно.
ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛ, ТҮҮНИЙ ХЭЛБЭРҮҮД		
6.	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн	Бие махбодь, оюун санаа, сэтгэл мэдрэл, мэдрэхүйн согогийн улмаас бусдын адил нийгмийн харилцаанд оролцох чадвар нь бүрэн болон 12 сараас дээш хугацаагаар хязгаарлагдсан хүнийг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн гэнэ.
7.	Төрөлхийн	Удамшлын эмгэг, согог, жирэмсний болон төрөх үеийн хүндрэлээс шалтгаалан бие махбодь, оюун санаа, сэтгэл мэдрэл, мэдрэхүйн согогтой болж, бусдын адил нийгмийн харилцаанд оролцох чадвар нь хязгаарлагдсан.
8.	Олдмол	Ахуйн болон үйлдвэрлэлийн осол, гэмтэл, ердийн болон мэргэжлээс шалтгаалах өвчний улмаас бие махбодь, оюун санаа, сэтгэл мэдрэл, мэдрэхүйн согогтой болж, бусдын адил нийгмийн харилцаанд оролцох чадвар нь хязгаарлагдсан.
9.	Харааны	Харааны эрхтний гэмтэл, согог, өвчин эмгэгийн улмаас хүний “харах” хэвийн үйл ажиллагааны чадвар алдагдсан буюу хязгаарлагдсан.
10.	Сонсголын	Сонсголын болон хэл, ярианы эрхтний гэмтэл согог, өвчин эмгэгийн улмаас хүний “сонсох” хэвийн үйл ажиллагааны чадвар алдагдсан буюу хязгаарлагдсан.
11.	Хэл ярианы	Хэл, ярианы эрхтний гэмтэл, согог, өвчин эмгэгийн улмаас хүний “ярих” хэвийн үйл ажиллагааны чадвар алдагдсан буюу хязгаарлагдсан.
12.	Хөдөлгөөний	Биеийнхээ тодорхой хэсгийг хөдөлгөх чадваргүйн улмаас хүний амьдралын өдөр тутмын хэвийн үйл ажиллагааг гүйцэтгэх чадвар алдагдсан буюу хязгаарлагдсан.
13.	Сэтгэцийн	Сэтгэцийн эмгэг нь бодох сэтгэх, мэдрэх, ухамсарлахуйн болон зан төлвийн өөрчлөлтөөр илрэх бөгөөд үүнийхээ улмаас хүний нийгэмд биеэ авч явах байдал нь өөрчлөгдсөн, гадаад (төрөх үеийн хүндрэлүүдийн үлдэцийн улмаас 0-3 насанд тэнэгрэх) болон дотоод (хромосомын өөрчлөлт, бодисын солилцооны дутмагшил гэх мэт) шалтгааны улмаас ойлгох, сэтгэх, мэдрэх үйл ажиллагаа нь хязгаарлагдсан.

СУУРШИЛ

14. Байнга суудаг	Тооллогын товын байдлаар тухайн засаг захиргааны нэгжид 6 сар (183 хоног)-аас дээш хугацаагаар оршин суугаа хүн
15. Түр эзгүй	Тооллогын товоос өмнө үндсэн засаг захиргааныхаа нэгжээс гадагш 6 сар (183 хоног) хүрэхгүй хугацаагаар явсан хүн
16. Түр суугаа	Тооллогын товоос өмнө өөр засаг захиргааны нэгжээс ирж, тухайн засаг захиргааны нэгжид 6 сар (183 хоног)-аас доош хугацаагаар сууж байгаа хүн

БОЛОВСРОЛ

17. Боловсролгүй	ЕБС-ийн 3 дугаар ангийг (1975-1996 он хүртэл), 4 дүгээр ангийг (1975 он хүртэл, 1997-2004 он дуустал), 5 дугаар ангийг (2005 оноос хойш) төгсөөгүй бол Боловсролгүй хүн гэнэ. Мөн 2010 онд ЕБС-ын 1-5 дугаар ангид сурч байгаа, сурч байгаад сургуулиа орхисон хүмүүсийг Боловсролгүй гэж үзнэ.
18. Бага боловсрол	ЕБС-ийн 3 дугаар ангийг (1975-1996 он хүртэл), 4 дүгээр ангийг (1975 он хүртэл, 1997-2004 он дуустал), 5 дугаар ангийг (2005 оноос хойш) төгссөн, мөн албан бус боловсролын дүйцсэн хөтөлбөрийн сургалтад хамрагдаж төгссөн хүн
19. Бүрэн бус дунд (суурь) боловсрол	ЕБС-ийн 7 дугаар ангийг (1975 он хүртэл), 8 дугаар ангийг (1975-2004 оныг дуустал), 9 дүгээр ангийг (2005 он ба түүнээс хойш) өдөр, орой эчнээгээр төгссөн, суурь боловсролын дүйцсэн хөтөлбөрийн сургалтад хамрагдаж төгссөн, суурь боловсролын гэрчилгээтэй хүн
20. Бүрэн дунд боловсрол	ЕБС-ийн 10 дугаар ангийг (2006 он дуустал), 11 дүгээр ангийг (2006 он ба түүнээс хойш) өдөр, орой эчнээгээр төгссөн, мөн албан бус боловсролын дүйцсэн хөтөлбөрийн сургалтад хамрагдаж төгссөн, бүрэн дунд боловсролын аттестат ба үнэмлэхтэй хүн
21. Техникийн болон мэргэжлийн боловсрол	МСҮТ (хуучнаар ТМС) төгссөн, мэргэжлийн үнэмлэхтэй хүн
22. Тусгай мэргэжлийн дунд боловсрол	Гадаад, дотоодын тусгай мэргэжлийн дунд сургууль (хуучнаар техникум), түүнтэй адилтгах сургууль төгссөн, үнэмлэх, дипломтой хүн
23. Дээд боловсрол	Гадаад, дотоодын их, дээд сургууль, коллежийг өдөр, орой, эчнээгээр төгссөн, дипломын дээд, бакалавр, магистр, докторын зэргийн диплом болон түүнтэй адилтгах боловсролын баримт бичиг бүхий хүмүүсийг Дээд боловсролтой гэж үзнэ. Түүнчлэн, Улсын багшийн их сургуулийг 1964 оноос өмнө 3 жилээр, Намын дээд сургуулийг 1966 оноос өмнө, Намын дээд сургуулийн дэргэдэх 2 жилийн курс, Марксизм-Ленинизмийн оройн дээд сургууль, Дорно дахины хөдөлмөрчдийн их сургууль (КУТВ) төгссөн хүмүүсийг мөн энэ ангилалд хамааруулна.
24. Бичиг үсэг мэддэг	Аль нэг хэлээр (бичгийн төрөл, хэлбэрээс үл хамааран) өдөр тутмын амьдралын тухай хамгийн энгийн богино өгүүлбэрийг уншиж, ойлгож, бичиж чаддаг, энэ чадвар нь тодорхой хугацаа өнгөрсөн ч хэвээр хадгалагдаж үлдсэн хүнийг Бичиг үсэг мэддэг гэж үзнэ.
25. Бичиг үсэг мэддэггүй	Аль нэг хэлээр (бичгийн төрөл, хэлбэрээс үл хамааран) хамгийн энгийн богино өгүүлбэрийг уншиж, ойлгож, бичиж чаддаггүй, түүнчлэн унших, бичих чадвараа тодорхой хугацааны дараа алдсан хүнийг Бичиг үсэг мэддэггүй гэж үзнэ.

ГЭР БҮЛИЙН БАЙДАЛ

26. Огт гэрлээгүй	Арван тав ба түүнээс дээш настай, огт гэрлэж байгаагүй хүн
27. Батлуулсан	Гэрлэлтээ иргэний гэр бүлийн байгууллагад бүртгүүлсэн, гэрлэлтийн баталгаатай хүн

28. Батлуулаагүй	Хэдийгээр гэр бүл болж хамтран амьдарч байгаа боловч (хугацаа харгалзахгүйгээр) иргэний гэр бүлийн байгууллагад бүртгүүлж, гэр бүлээ албан ёсоор батлуулаагүй хүн
29. Цуцалсан	Гэр бүлээ хуулийн дагуу цуцалснаас хойш дахин гэрлэж, хамт амьдраагүй хүнийг хугацааг харгалзахгүйгээр Цуцалсан гэж үзнэ.
30. Тусгаарласан	Гэр бүлээ албан ёсоор цуцлуулаагүй боловч тусдаа амьдарч байгаа, дахин гэрлэж, хамт амьдраагүй хүнийг хугацааг харгалзахгүйгээр Тусгаарласан гэж үзнэ.
31. Бэлбэсэн	Эхнэр, нөхрийн аль нэг нь нас барснаас хойших хугацааг харгалзахгүйгээр дахин гэрлэж, хамт амьдраагүй хүнийг Бэлбэсэн гэж үзнэ.

АЖИЛ ЭРХЛЭЛТ

32. Ажил эрхэлдэг хүн	Тооллогын товын үед тогтмол ажил эрхэлж байгаа, эсвэл тогтмол ажил эрхэлдэггүй боловч товын өмнөх 7 хоногт ядаж нэг өдөр цалинтай ажил эрхэлсэн хүн
33. Ажилгүй хүн	Хөдөлмөр халамж, үйлчилгээний хэлтэст бүртгүүлсэн эсвэл бүртгүүлээгүй, тооллогын товын өмнөх 7 хоногт ажил эрхлээгүй, ажил идэвхтэй хайж байгаа хүн

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДЭСНИЙ АЖИЛ, МЭРГЭЖЛИЙН АНГИЛАЛ БА ТОДОРХОЙЛОЛТ

34. Менежер	Менежер нь Засгийн газар, аж ахуйн нэгж, байгууллага, түүний дотоод нэгжийн үйл ажиллагааг төлөвлөх, удирдан чиглүүлэх, зохицуулах, үнэлэх, бодлого, журам боловсруулж, хэрэгжилтэд хяналт тавих үүрэг бүхий албан тушаалтанг хамруулна. Тухайлбал, төрийн болон хувийн аж ахуй нэгж, төрийн бус байгууллагын бүх төвшний дарга, захирал, хууль тогтоогч, төрийн байгууллагын удирдах албан тушаалтан, бүх төвшний засаг дарга, захирагч, ТББ-ын удирдах албан тушаалтан, менежер гэх мэт.
35. Мэргэжилтэн	Мэргэжтэн нь мэдлэгийнхээ санг нэмэгдүүлэх, шинжлэх ухаан, урлагийн онол, үзэл баримтлалыг ашиглах, тэдгээрийг системтэйгээр заах сургах буюу мэргэжлийн өндөр төвшин шаардсан ажил гүйцэтгэгч байна. Тухайлбал, шинжлэх ухаан, инженерийн мэргэжилтэн, эмч, сувилагч, багш, судлаач, бизнесийн болон захиргааны мэргэжилтэн, программ зохиогч, шашны мэргэжилтэн, уран бүтээлч, дуучин, жүжигчин гэх мэт.
36. Техникч болон туслах/дэд мэргэжилтэн	Шинжлэх ухаан, инженерийн туслах/дэд мэргэжилтэн нь шинжлэх ухаан, инженерийн чиглэлээр хийх судалгаа, практикт хэрэгжүүлэхэд холбогдох техник шинжтэй ажил гүйцэтгэнэ. Тэд уул уурхай, аж үйлдвэр, барилга болон бусад салбарын инженерийн үйл ажиллагаатай холбоотой техникийн болон үйлдлийн арга ажиллагааг хянах, удирдах, тоног төхөөрөмж ажиллуулна. Физик, инженерийн ухааны техникч, уурхай, үйлдвэр болон барилга угсралтын байцаагч, технологи процесс, чанар шалгагч, амьд ертөнц судлах ухааны техникч, холбогдох бусад туслах/дэд мэргэжилтэн, усан онгоц, агаарын хөлгийн хянагч, техникч гэх мэт.
37. Контор, үйлчилгээний ажилтан	Тодорхой асуудалд хамаарах мэдээллийг тэмдэглэх, эмхлэх, хадгалах, тооцоолон бодох, сэргээн засварлах ба мөнгөний гүйлгээ хийх, аялал жуулчлал зохион байгуулах, мэдээлэл авах, хүсэлт тавих, уулзалт товлох зэрэг туслах шинжтэй олон төрлийн үүргийг гүйцэтгэнэ. Компьютерийн операторч, үйлчилгээний туслах ажилтан, тооцоолол, материал, тоо бүртгэлийн ажилтан, конторын бусад туслах ажилтан гэх мэт.
38. Худалдаа, үйлчилгээний ажилтан	Үйлчилгээ, худалдааны ажилтан нь аялал жуулчлал, гэр ахуйн ажил эрхлэх, нийтийн хоолоор үйлчлэх, хувь хүн асрах юмуу хууль бус үйлдэл, гал түймрээс сэргийлэх, хамгаалах эсвэл бөөний ба жижиглэн худалдаа, бусад төстэй байгууллагад, тэрчлэн зах, мухлагаар бараа таваар дэлгэн үзүүлэх, худалдаж борлуулахад холбогдсон хувийн болон хамгаалалтын шинжтэй үйлчилгээ үзүүлэх үүрэгтэй. Хувийн үйлчилгээний ажилтан, худалдааны ажилтан, хувь хүн асрах ажилтан, хамгаалах үйлчилгээний ажилтан гэх мэт.

39. Хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын ажилтан	Хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын мэргэшсэн ажилтан нь үр тариа, мод, бут, малын тэжээл ургуулах, зэрлэг жимс, ургамал түүх, ан амьтан үржүүлэх, харж хамгаалах, агнах, төрөл бүрийн амьтны гаралтай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, ашиглах, гэр бүлийнхээ хоол хүнсэнд зориулан загас үржүүлэх буюу барих, усны бусад төрөл зүйлийг өсгөж, үржүүлнэ. Зах зээлийн баримжаатай хөдөө аж ахуйн мэргэшсэн ажилтан, зах зээлийн баримжаатай ой, загас агнуурын аж ахуйн мэргэшсэн ажилтан, өрхийн хэрэгцээний шинжтэй фермерч, загасчин, анчин болон түүн цуглуулагч гэх мэт.
40. Үйлдвэрлэл, барилга, гар урлал, холбогдох ажил, үйлчилгээний ажилтан	Үйлдвэрлэл, барилга, гар урлал, холбогдох ажил, үйлчилгээний ажилтан нь барилга барих, арчлах, металл хэлбэр оруулах, металл бүтээцийг босгох, автомат багаж хэрэгслийг тохируулах, машин, механизм, тоног төхөөрөмж, багаж хийх, тааруулах, засварлах, хэвлэх ажлын бүтээгдэхүүн гаргах, хүнсний зүйл, нэхмэл эдлэл, модон, металл, бусад эд бараа, түүний дотор гар урлалын зүйл үйлдвэрлэх салбарт мэдлэг, ур чадвараа хэрэглэнэ. Металл, машин, механизм, түүнтэй холбогдох бусад мэргэжлийн ажилтан, гар урлал, хэвлэлийн ажилтан, цахилгаан болон цахим техникч, хүнс үйлдвэрлэгч, мод боловсруулагч, хувцас бусад хийцийн зүйл хийгч гэх мэт.
41. Суурин төхөөрөг, машин механизмын операторч, угсрагч	Хөдөө аж ахуйн машин, механизм, тоног төхөөрөмжийг биечлэн жолоодох эсвэл зайнаас буюу алсын удирдлагаар удирдаж ажиллуулах, хянах, галт тэрэг, хөдөлгүүр бүхий тээврийн хэрэгсэл, хөдөлгөөнт машин, механизм, тоног төхөөрөмжийг жолоодох, ажиллуулах, эд анги, хэсгүүдээс бүрдсэн бүтээгдэхүүнийг заавар, журам, стандарт, шаардлагын дагуу угсрах ажил эрхэлнэ. Төхөөрөг, машин механизмын операторч, угсрагч, жолооч, хөдөлгөөнт төхөөргийн операторч гэх мэт.
42. Энгийн ажил, мэргэжил	Энгийн ажил эрхлэгч нь өдөр тутмын, байнга давтагдах шинжтэй энгийн ажил, үүргийг гар багаж хэрэгсэл ашиглан гүйцэтгэх бөгөөд голчлон биеийн хүчний ажил эрхэлнэ. Цэвэрлэгч, туслагч, хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын ажил, уурхай, барилга угсралт, үйлдвэр, тээвэр, агуулахын ажил, хүнс бэлтгэлийн туслах ажил, гудамжин дахь худалдаа, үйлчилгээний ажил, бусад энгийн ажил гэх мэт.
43. Зэвсэгт хүчний ажил, мэргэжил	Зэвсэгт хүчний офицерийн цол бүхий Монгол Улсын Зэвсэгт хүчний зохих албан тушаалд цэргийн алба хаахыг офицерийн алба гэнэ. Зэвсэгт хүчний офицер нь төрөл бүрийн энгийн ажил, мэргэжилд байдаг ижил төстэй үүрэг гүйцэтгэж болно. Энэ бүлэгт Зэвсэгт хүчинд алба хааж байгаа дунд офицер, ахлах офицер, дээд офицерийн нийт бие бүрэлдэхүүн багтана.

ЭДИЙН ЗАСГИЙН БҮХ ТӨРЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАРЫН АНГИЛЛЫН ТОДОРХОЙЛОЛТ

44. Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуур	Мал, амьтны болон таримал, байгалийн ургамлын нөөцийг ашиглахтай холбоотой үйл ажиллагаа орно. Үүнд: газар тариалан эрхлэх, мал, амьтныг өсгөх, үржүүлэх, түүний ашиг шимийг авах; загас барих; ан агнуур; ойжуулалт, мод бэлтгэл; фермерийн аж ахуйн үйл ажиллагаа зэрэг хамаарна.
45. Уул уурхай, олборлолт	Байгалийн хатуу (нүүрс, хүдэр), шингэн (нефть) эсвэл хий (байгалийн хий) зэрэг эрдэс баялгийг олборлох уул уурхайн үйл ажиллагаа багтана. Олборлох үйл ажиллагаа нь далд эсвэл ил уурхай, далайн ёроолын уурхай гэх мэт уурхайгаас төрөл бүрийн аргаар гаргаж авах үйл ажиллагаа байж болно.
46. Боловсруулах үйлдвэрлэл	Боловсруулах үйлдвэрлэл нь түүхий эд, материалыг физик болон химийн аргаар хувиргаж шинэ бүтээгдэхүүн үүсгэх үйл ажиллагаа юм. Боловсруулах үйлдвэрлэлийн завсрын бүтээгдэхүүнд хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас агнуур, уул уурхай, олборлолтын бүтээгдэхүүнүүд орно. Мөн бусад боловсруулах үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүн болох түүхий эд материал, бодис эсвэл бүтээгдэхүүнийг хувиргахад орох түүхий эд байна. Барааг шинэчлэх, сэргээн босгох, өөрчлөх үйл ажиллагаа нь ихэвчлэн боловсруулах үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа байна.

47. Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	Энэ салбарт дэд бүтцийн /сүлжээ/ шугам хоолойгоор дамжуулан цахилгаан эрчим хүч, хий, уур, халуун, хүйтэн усаар хангах үйл ажиллагаа хамрагдана. Түүнчлэн, нэгдсэн сүлжээгүй орон нутгийн чанартай барилга байгууламжийн бие даасан эх үүсвэр бүхий цахилгаан, хий, уур, халуун, хүйтэн усаар хангах, түгээх ажиллагаа мөн багтана.
48. Ус хангамж, бохир ус, хог, хаягдлын менежмент болон цэвэрлэх үйл ажиллагаа	Энэ салбарт өрхийн болон үйлдвэрийн хатуу эсвэл хатуу бус, бохирдсон талбай зэргийн хог, хаягдлыг цуглуулах, ариутгах, боловсруулах явцтай холбоотой үйл ажиллагаа багтана. Хог хаягдал, бохир ус боловсруулах үйл ажиллагааны үр дүнд ариутгасан эсвэл шинэ бүтээгдэхүүн бий болгох үйл ажиллагаа байж болно. Усан хангамжийн үйл ажиллагаа нэгтгэгдэн энэ салбарт орно. Ус хангамжийн үйл ажиллагаа ихэнхдээ бохир усыг цэвэрлэх, боловсруулах үйл ажиллагаатай холбоотой байдаг ба аж ахуйн нэгжүүд эдгээр үйл ажиллагааг хамтруулан хийдэг байж болно.
49. Барилга	Их барилга угсралт болон иргэний инженерийн байгууламж, байшин, барилгыг угсрах болон мэргэжсэн барилгын үйл ажиллагаа энэ салбарт багтана. Энд шинэ ажил, барилга засвар, нэмэлт болон жижиг засвар, угсармал барилга, барилгын талбай, түр зуурын чанартай барилга угсрах үйл ажиллагаа орно.
50. Бөөний болон жижиглэн худалдаа; машин, мотоциклийн засвар үйлчилгээ	Бүх төрлийн бараа бүтээгдэхүүний бөөний болон жижиглэн худалдаа, тухайлбал хувирган өөрчлөхгүй худалдаалах, барааг худалдан авах явцад гарах үйлчилгээ мөн машин, мотоциклийн засвар, үйлчилгээ хамаарна.
51. Тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагаа	Хий дамжуулах хоолой, төмөр зам, авто зам, усан ба агаарын тээврийн тогтсон хуваарьтай, хуваарьгүй ачаа ба зорчигч тээвэрлэлт, агуулах, ачаа, тээшийн үйлчилгээ, автомашины зогсоол, гарааш зэрэг үйл ажиллагаа орно. Түүнчлэн, тээврийн хэрэгслийг ажиллуулагч хүнтэй нь түрээслэх үйл ажиллагаа энэ салбарт багтана. Мөн шуудан, холбооны үйл ажиллагаа орно.
52. Байр сууц болон хоол хүнсээр үйлчлэх үйл ажиллагаа	Түр зуурын зочин, бусад аялагчдыг богино хугацаагаар байр сууцаар хангах, шууд хэрэглэх зориулалттай хоол хүнс, ундаагаар үйлчлэх үйл ажиллагаа орно. Энэ салбарт тусгагдаж байгаа нэмэгдэл үйлчилгээний хэмжээ, төрөл нь нэлээд их байна.
53. Мэдээлэл, холбоо	Энэ салбарт мэдээлэл, соёлын бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, хуваарилалт, энэ төрлийн бүтээгдэхүүнийг дамжуулах, хуваарилах үйл ажиллагаа, тухайлбал холбоо, мэдээллийн технологийн үйл ажиллагаа, мэдээлэл боловсруулах болон мэдээллийн үйлчилгээтэй холбоотой бусад үйл ажиллагаа орно.
54. Санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагаа	Даатгалын үйл ажиллагаа, давхар даатгал болон тэтгэврийн сангийн үйл ажиллагаа, мөн санхүүгийн үйлчилгээг дэмжих үйл ажиллагааг оруулан санхүүгийн үйлчилгээний үйл ажиллагаа энэ салбарт орно. Холдинг компани, траст, сан болон санхүүгийн бусад үйл ажиллагаа зэрэг холдинг хөрөнгийн үйл ажиллагаа энэ салбарт багтана.
55. Үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа	Энд лизингийн үйлчилгээ олгогчид, агентууд, брокеруудын үл хөдлөх хөрөнгө арилжаалах, үл хөдлөх хөрөнгө түрээслэх, үнэлгээ хийх зэрэг үл хөдлөх хөрөнгийн бусад үйлчилгээ орно. Энэ салбарын үйл ажиллагаа нь төлбөр, гэрээний үндсэн дээр хийгдэж эзэмшигчийн эсвэл лизингээр авсан өмчийг ашиглах үйл ажиллагаа байж болно. Мөн энд эзэмшигчийн эсвэл лизингийн баригдаж байгаа барилга болон барилга, байгууламжийг оруулна. Энэ салбарт үл хөдлөх хөрөнгийн менежерийн үйл ажиллагаа багтана.
56. Мэргэжлийн, шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	Мэргэшсэн мэргэжил, шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа энэ салбарт орно. Эдгээр үйл ажиллагаа нь өндөр төвшний сургалт, мэргэшсэн мэдлэг олгох, хэрэглэгчдэд ур чадвар олгох зэрэг байна.

57. Захиргааны болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	Ерөнхий бизнесийн үйл ажиллагааг дэмжих төрөл бүрийн үйл ажиллагааг энд хамруулна.
58. Төрийн удирдлага ба батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгаалал	Төрийн удирдлагаар хэрэгждэг үйл ажиллагаа орно. Үүнд хуулийн тайлбар, тогтоол ба тэдгээрийн зохицуулалт, тэдгээр дээр суурилсан үйл ажиллагаануудын удирдлага, хууль тогтоох үйл ажиллагаа, татвар, улсын батлан хамгаалах, нийгмийн хэв журам, аюулгүй байдлын үйл ажиллагаа, цагаачлалын үйлчилгээ, гадаад харилцааны үйл ажиллагаа ба засгийн газрын хөтөлбөрүүдийн удирдлагын үйл ажиллагаа зэрэг орно. Мөн энэ салбарт албан журмын нийгмийн хамгааллын үйл ажиллагаа багтана.
59. Боловсрол	Энэ салбарт бүх шатны, бүх мэргэжлийн боловсролыг өдөр, орой, эгнээ хэлбэрээр анги, танхим, радио, телевиз болон бусад мэдээллийн хэрэгсэл, зайн сургалтаар дамжуулан олгосон боловсролын үйл ажиллагаа орно. Төрөл бүрийн сургалтын байгууллагын албан болон албан бус сургалт багтана. Түүнчлэн, насанд хүрэгчдийн боловсрол, бичиг үсэг тайлагдалтын хөтөлбөр зэрэг орно. Мөн бүх насны цэргийн сургууль, академи, хорихын сургууль хамрагдана.
60. Хүний эрүүл мэнд ба нийгмийн үйл ажиллагаа	Энэ салбарт эрүүл мэнд ба нийгмийн үйл ажиллагаа орно. Үйл ажиллагаанд нь эмнэлгийн анагаахын мэргэжилтнүүдэд эмнэлэг болон бусад сургалтын сургагдсан эмнэлгийн ажилтнуудын эрүүл мэндийг хамгаалах үйл ажиллагаанаас эхлэн хүн амыг асрах үйл ажиллагаа, эрүүл мэндийн үйлчилгээ болон заавал мэргэжлийн эмнэлгийн ажилтан бус нийгмийн ажилтны үйл ажиллагаа багтана.
61. Урлаг, үзвэр, тоглоом наадам	Энэ дэд салбарт өргөн цар хүрээг хамарсан төрөл бүрийн соёлын уулзалт, үзвэр болон олон нийтийг хамарсан сонирхолтой тоглоом наадам багтахын зэрэгцээ амьд үзүүлбэр, музейн үйлчилгээ, мөрийтэй спорт, амралт зугааллыг үйл ажиллагаа хамрагдана.
62. Үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа	Энэ салбарт байгууллагуудын гишүүнчлэлтэй холбоотой үйл ажиллагаа, компьютерын болон хувь хүн, өрхийн хэрэглээний барааны засвар үйлчилгээ орох бөгөөд өмнөх, бүлэг, ангид ороогүй хувь хүнтэй холбоотой төрөл бүрийн бусад үйлчилгээний үйл ажиллагаа орно.
63. Хүн хөлслөн ажиллуулдаг өрхийн үйл ажиллагаа; Өрхийн өөрийн хэрэглээнд зориулан үйлдвэрлэсэн хэмжээг нь тодорхойлох боломжгүй бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ	Гэрийн үйлчлэгч, тогооч, зөөгч, цэвэрлэгч, барлаг, шивэгчин, угаагч, цэцэрлэгч, манаач, малчин, ногоочин, байнгын харгалзагч, жолооч, хаалгач, гэрийн хүмүүжүүлэгч, хүүхэд асрагч, гэрийн багш, нарийн бичиг зэрэг ажил, үйлчилгээг айл, өрхөд цалин хөлстэйгээр хийх үйл ажиллагаа орно.
Энд зөвхөн өөрийн хэрэглээ, амь зуулгандаа зориулан, нэр төрлөөр нь салгаж тодорхойлох боломжгүй хэд хэдэн төрлийн бараа болон үйлчилгээ явуулдаг өрх хамрагдана.
64. Олон улсын байгууллага, суурин төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа	Энэ ангид Нэгдсэн Үндэстний Байгууллага, түүний системийн төрөлжсөн байгууллагууд, бүс нутгийн төлөөлөгчид, Олон улсын валютын сан, Дэлхийн Банк, Дэлхийн гаалийн байгууллага, Эдийн засаг, хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллага, Нефть экспортлогч орнуудын байгууллага, Европын холбоо, Европын худалдааны нийгэмлэг зэрэг олон улсын байгууллагын үйл ажиллагаа орно. Тухайн улс оронд байрлаж буй дипломат болон консулын төлөөлөгчийн газрын үйл ажиллагаа нь аль улсыг төлөөлж байгаагаас үл хамааран энэ ангид мөн багтана.

ОРОН СУУЦ

65. Орон сууцны байшин	Бүхэлдээ буюу ихэнх хэсэг нь сууцны зориулалттай, тоолох үед бүхлээрээ хүн амьдрахаас өөр зорилгоор ашиглагдаагүй байгаа суурин барилгын доторх сууцыг хэлнэ. Энэ нь айл, өрх амьдрахаар баригдсан, өрх тус бүрт зориулагдсан тусдаа нэг буюу хэд хэдэн өрөө тасалгаа, бүрэн тоноглол төхөөрөмж, дэд бүтэц бүхий өрөөнүүдтэй байна.
66. Бие даасан тохилог сууц	Бие даасан тохилог сууц (хаус) нь нэг өрх амьдрах зориулалттай, төвлөрсөн инженерийн шугам сүлжээний системд холбогдсон эсвэл инженерийн шугам сүлжээний системийн холболт болон оролт нь бие даасан, дулаан агааржуулалтын систем, усан хангамж, бохирын шугам, цахилгаан хангамж ба холбооны шугам сүлжээтэй, дотроо боловсон бие засах газартай байна.
67. Сууцны тусдаа байшин	Гэр хорооллын хашаанд нэг ба түүнээс олон өрөөтэй, дэд бүтцийн (гал тогоо, онгоц, шүршүүр, халаалтын усан систем, усан хангамж, дотроо бие засах газар зэрэг) хангамжууд бүхэлдээ болон аль нэг нь байхгүй сууц орно.
68. Оюутан сурагчдын нийтийн байр	Бүх шатны сургуулиудийн оюутан, сурагчдын хамтран амьдрахад зориулагдсан байр
69. Ажиллагчдын нийтийн байр	Аж ахуйн нэгж, байгууллагын ажиллагчид нийтээр амьдрахад зориулсан байр
70. Нийтийн зориулалтын бусад байр	Амралтын газар, рашаан сувилал, эмнэлэг, асрамжийн газар, шорон, цэргийн хуаран зэрэг хүмүүс бөөнөөрөө буюу хэсэг бүлгээрээ суух нийтийн байр
71. Өрөөний тоо	Нийт өрөөний тоонд унтлагын өрөө, амрах болон ажлын өрөө орно.
72. Сууцны талбай (кв.метр)	Сууцны талбайн хэмжээ нь хүн амьдрах талбай /амралтын, унтлагын, хүүхдийн, ажлын болон хооллох өрөө/ туслах өрөө, тасалгаа /гал тогооны, угаалгын, бие засах өрөө, хонгил, ханын шүүгээ, агуулах/-ны талбайн нийлбэр

БОЛОВСРОЛТОЙ ХОЛБООТОЙ ЗАРИМ ОНЦЛОГ ОЙЛГОЛТ, ТОДОРХОЙЛОЛТ

1. “Боловсролын төвшин” гэж тухайн шатанд эзэмшвэл зохих сургуулийн өмнөх, бага, дунд, дээд боловсролын агуулгын стандартаар тогтоосон мэдлэгийн хэмжээг хэлнэ. Монгол Улсын боловсролыг төвшингээр нь сургуулийн өмнөх боловсрол, Бага боловсрол, дунд боловсрол, дээд боловсрол гэж ангилдаг. Дунд боловсрол нь суурь, бүрэн дунд боловсрол, дээд боловсрол нь дипломын, бакалаврын, магистрын, докторын гэсэн зэрэглэл /шатлал/-тэй байна. Бүрэн дунд боловсролд тусгай мэргэжлийн дунд, бүрэн бус дээд, техникийн болон мэргэжлийн дунд /хуучнаар техник мэргэжлийн/ боловсролыг хамруулдаг.

2. “Насанд хүрэгчдийн бичиг үсгийн мэдлэгийн төвшин” -ийг тодорхойлохдоо бага, дунд, дээд боловсролтой болон бичиг үсэг мэддэг насанд хүрэгчдийн тооны нийлбэрийг тухайн насны хүн амын тоонд харьцуулан хувиар илэрхийлнэ. Энэхүү хувийг 100-д хуваан тоогоор илэрхийлснийг “Насанд хүрэгчдийн бичиг үсгийн боловсролын амжилт /тайлагдалт/-ын индекс” гэнэ.

3. “Сургуульд хамран сургалтын хувь”-ийг тодорхойлохдоо бага, дунд, дээд боловсрол олгодог бүх шатны сургуульд суралцаж байгаа суралцагчдын тоог сургуулийн насны хүн амын тоонд хувааж, хувиар илэрхийлнэ. Хүүхдийн сургуульд элсэх наснаас хамаарч 2000 оныг хүртэл 8-22 насны, 2010 оноос 6-22 насны хүн амыг хамруулж энэхүү үзүүлэлтийг тооцож байна. Харин “Сургуульд хамран сургалтын индекс”-ийг тодорхойлохдоо сургуульд хамрагдагсдын хувийг 100-д хувааж тоогоор илэрхийлнэ.

4. Суурь боловсролын хамран сургалтын цэвэр жинг: Бүх хэв шинжийн ЕБС-д суралцаж байгаа 8-15 /2004 он хүртэл/, 7-15 /2005-2007он/, 6-15 / 2008 оноос/ насны хүүхдийн тоог тухайн насны хүн амын тоонд харьцуулан хувиар илэрхийлнэ. Суурь боловсролын хамран сургалтын цэвэр жинг 100-д хувааж тоогоор илэрхийлснийг Суурь боловсролын хамран сургалтын индекс гэнэ.

1.3. СУДАЛГААНЫ БҮТЭЦ, АГУУЛГА

“Хүн амын боловсрол, бичиг үсгийн мэдлэг” сэдэвчилсэн судалгаа нь 4 бүлэг, 15 зүйл, ашигласан материал, зураг хүснэгтийн жагсаалт, хавсралт гэсэн бүтэцтэй болно. Нэгдүгээр бүлэгт судалгааны зорилго, онцлог, судалгаанд хэрэглэсэн ойлголт тодорхойлолт. Хоёрдугаар бүлэгт хүн амын боловсролд хамрагдах байдлыг авч үзсэн бөгөөд энэхүү асуудлын хүрээнд хүн амын сургууль, цэцэрлэгт хамрагдах байдал, сургууль завсардалт. Гуравдугаар бүлэгт хүн амын боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн боловсролыг нас, хүйс, байршил /аймаг, нийслэл, хот, хөдөө/-аар нь судалснаас гадна хүн амын боловсрол, шашин шүтлэгийг хамруулав. Боловсролын төвшинг олон улсын нийтлэг жишгийн дагуу бага, суурь /бүрэн бус дунд/, бүрэн дунд, техникийн болон мэргэжлийн дунд, тусгай мэргэжлийн дунд болон бүрэн бус дээд, дээд /дипломын, бакалаврын, магистрын, докторын гэсэн зэрэглэлтэй/ гэж ангилан хүн амын боловсролын төвшинг 2010, 2000 оноор, нас, хүйс, хот, хөдөө, аймаг, нийслэлээр харьцуулан судлав. Дөрөвдүгээр бүлэгт 15, түүнээс дээш насны хүн амын ажил эрхлэлт, боловсролын байдлыг харьцуулан судлахдаа нас, хүйс, байршил /хот, хөдөө, аймаг, нийслэл/-аар, мөн ажилгүйчүүдийн боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбарт ажил эрхэлдэг хүн амын боловсролын төвшинг нас, хүйсээр харьцуулан судалсан юм.

Сэдэвчилсэн судалгаанд үзүүлэлтүүдийг дэлгэрүүлж хүснэгтээр хавсаргав.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛД ХАМРАГДАЛТ

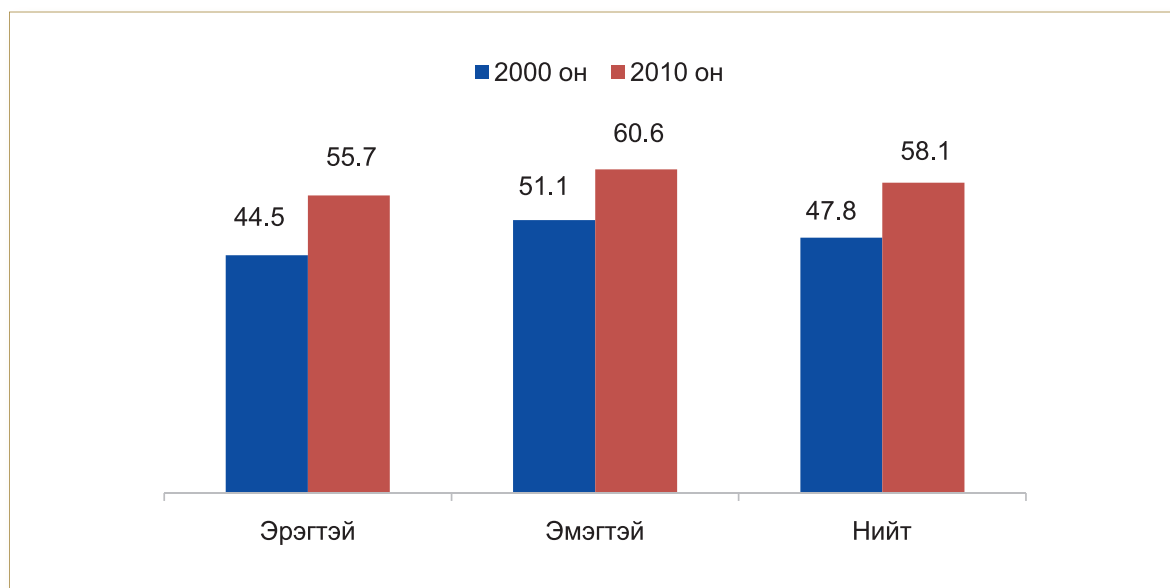
2.1. ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛД ХАМРАГДАЛТ

Монгол Улсын Их Хурлаас 1991 онд боловсролын тухай хууль, 1995 онд төрөөс боловсролын талаар баримтлах бодлого болон боловсролын тухай хууль, бага, дунд боловсролын тухай, дээд боловсролын тухай хууль /багц хууль/-ийг тус тус баталж мөрдүүлснээс гадна эдгээр хуульд 1998, 2000, 2002, 2006 онд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан билээ. 2002 онд мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хууль, 2006 онд сургуулийн өмнөх боловсролын тухай хуулийг тус тус шинээр батлан мөрдүүлэв. Хүн амын сурч боловсрох эрх зүйн зохицуулалтыг зохих төвшинд бий болгосон нь хүн амын боловсролд хамрагдалтыг нэмэгдүүлэхэд чухал ач холбогдолтой болсон юм.

Хүн ам, орон сууцны 2000 оны тооллогын дүнгээр манай улсын 7-29 насны хүн амын 47.8 хувь, үүнээс эрэгтэйчүүдийн 44.5 хувь, эмэгтэйчүүдийн 51.1 хувь нь ямар нэг төвшний боловсрол олгодог сургуульд суралцаж байсан (11, хуудас 12, Хавсралт хүснэгт 2.1.6) бол 2010 онд 6-29 насны хүн амын 58.1 хувь нь, үүнээс эрэгтэйчүүдийн 55.7 хувь, эмэгтэйчүүдийн 60.6 хувь нь ямар нэг төвшний боловсрол олгодог сургуульд суралцаж байна (Зураг 2.1.1, Хавсралт хүснэгт 2.1.6).

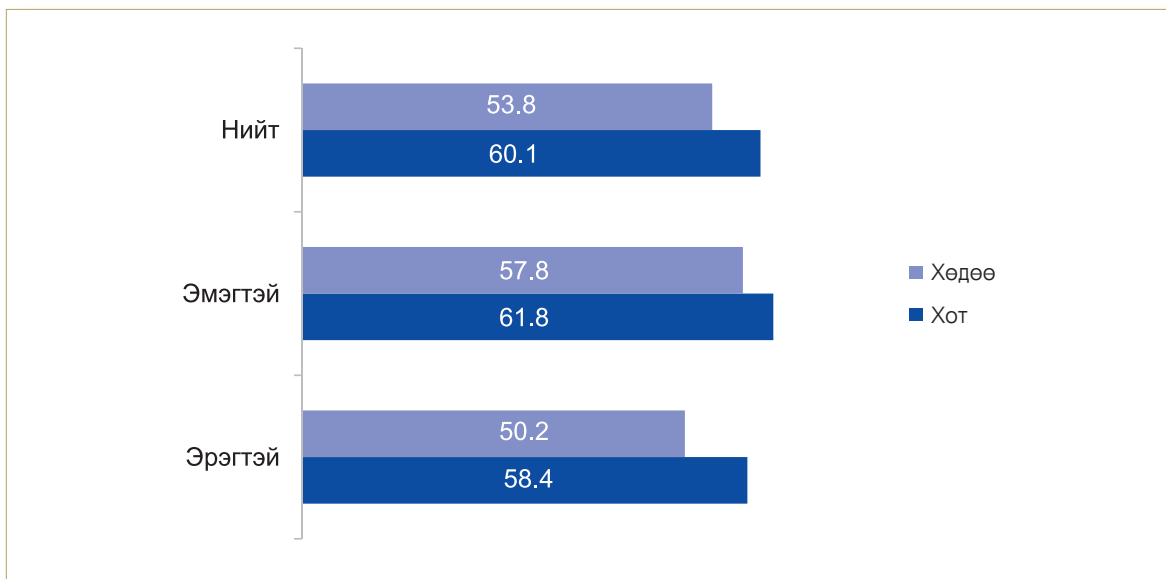
Үүнээс үзэхэд сүүлийн 10 жилд энэ насны хүн амын сургуульд хамрагдалт 10.3 пунктээр, үүний дотор эрэгтэйчүүд 11.2, эмэгтэйчүүд 9.5 пунктээр тус тус өссөн байна. Түүнчлэн 2010 онд 2-5 насны хүүхдийн 60 хувь, үүнээс эрэгтэйн 59.1, эмэгтэйн 61.1 хувь нь цэцэрлэгт буюу сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдаж байна.

ЗУРАГ 2.1.1. ЗУРГАА /ДОЛОО-ГООС ХОРИН ЕСӨН НАСНЫ ХҮН АМЫН СУРГУУЛЬД ХАМРАГДАЛТ, ХҮЙС, ХУВИАР, 2000, 2010 ОН

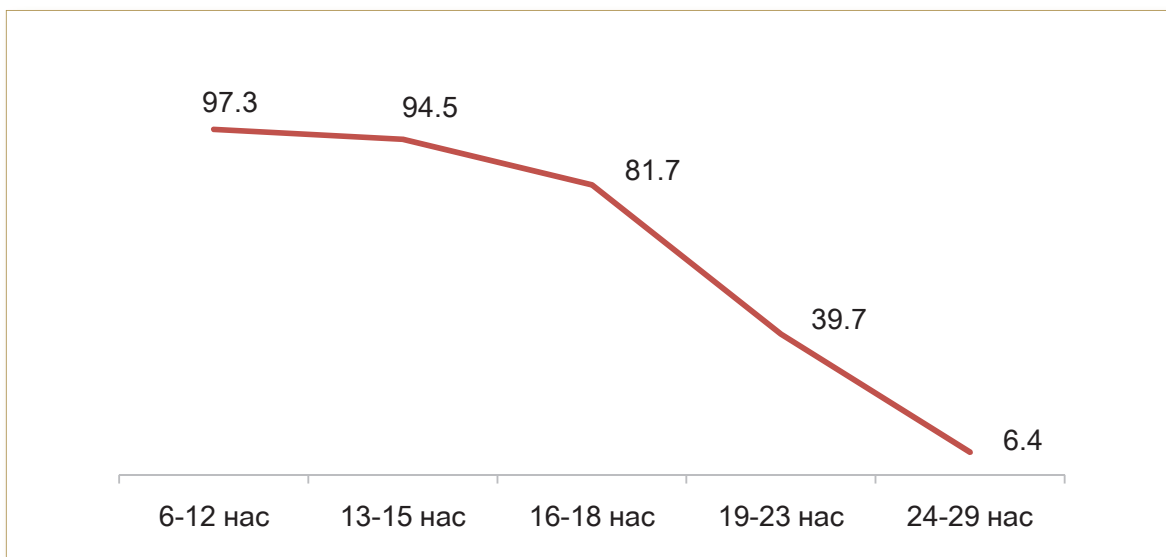
Сургуульд хамрагдалтыг байршлаар нь үзвэл 2010 онд 6-29 насны хотын хүн амын сургуульд хамрагдалт 60.1 хувь, үүнээс эмэгтэй 61.8 хувь, эрэгтэй 58.4 хувь (Зураг 2.1.2, Хавсралт хүснэгт 2.1.7), хөдөөгийн хүн амын сургуульд хамрагдалт 53.8 хувь, үүнээс эрэгтэй 50.2, эмэгтэй 57.8 хувь (Хавсралт хүснэгт 2.1.8) тус тус байна. Сургуульд хамрагдалт хотод хөдөөгөөс 4.0 хувь, үүний дотор хүйсийн хувьд эрэгтэй нь эмэгтэйгээс хотод 6.3 хувь, хөдөөд 8.2 хувиар тус тус илүү байна.

ЗУРАГ 2.1.2. ЗУРГАА /ДОЛОО/-ГООС ХОРИН ЕСӨН НАСНЫ ХҮН АМЫН СУРГУУЛЬД ХАМРАГДАЛТ, ХҮЙС, ХОТ, ХӨДӨӨ, ХУВИАР, 2010 ОН

Хүн амын сургуульд хамрагдалтыг насны ангиллаар үзвэл 6-12 насанд 97.3 хувь, 13-15 насанд 94.5 хувь, 16-18 насанд 81.7 хувь, 19-23 насанд 39.7 хувь, 24-29 насанд 6.4 хувь тус тус байна.

ЗУРАГ 2.1.3 ЗУРГАА /ДОЛОО/-ГООС ХОРИН ЕСӨН НАСНЫ ХҮН АМЫН СУРГУУЛЬД ХАМРАГДАЛТ НАСНЫ БҮЛЭГ, ХУВИАР, 2010 ОН

Боловсролын тухай хуульд заасны дагуу “Монгол Улсын иргэн суурь боловсрол заавал эзэмших” үүрэгтэй тул иргэдийн суурь боловсролын хамран сургалтын байдлыг сүүлийн 30 жилээр авч үзэхэд 8-15, 6-15 насны хүн амын суурь боловсролд хамрагдалтын хувийн жин 1990 онд 93.5 хувь, үүний дотор эмэгтэйнх 97.4, эрэгтэйнх 89.6 хувь байсан бол 2000 онд эдгээр үзүүлэлт харгалзан 80.6 хувь, 83.6 хувь, 77.5 хувь болж 10 гаруй пунктаар буурсан байна. Гэвч энэ байдал богино хугацаанд өөрчлөгдөж, 2010 онд 6-15 насны хүн

амын суурь боловсролд хамрагдалтын хувийн жин 96.4 хувь, үүний дотор эмэгтэйнх 94.5 хувь, эрэгтэйнх 98.4 хувь болж тус тус өссөн байна (Хүснэгт 2.1.1). Хүн амын суурь буюу бүрэн бус дунд боловсролд хамрагдалтад гарсан энэхүү түр зуурын өөрчлөлт нь зах зээлийн эдийн засгийн харилцааны тухайн үеийн онцлогтой холбоотой юм.

ХҮСНЭГТ 2.1.1. ХҮН АМЫН СУУРЬ БОЛОВСРОЛД ХАМРАГДАЛТ

Он	8-15 /6-15/ насны хүн ам			Сургуульд сурдаг хүн амын тоо			Суралцагчдын нийт хүн амд эзлэх хувь		
	Бүгд	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1990	404 842	201 578	203 264	378 486	196 434	182 052	93.5	97.4	89.6
2000	561 117	278 802	282 315	452 215	233 262	218 953	80.6	83.6	77.5
2010	460 537	233 665	226 872	443 984	220 754	223 230	96.4	94.5	98.4

Монгол Улсын иргэдийн суурь боловсролын хамран сургалтын өөрчлөлт нь 8-15 (6-15) насны хүн амын сургуульд суралцахгүй байгаатай шууд холбоотой байдаг. Иймээс энэхүү судалгаанд 2010 оны хүн амын тооллогын дүнг ашиглан хүүхдийн сургууль завсардалтыг авч үзлээ.

2.2. ХҮН АМЫН СУРГУУЛЬ ЗАВСАРДАЛТ

Монгол Улсын суурин хүн амын 16.6 хувийг 6-15 насны хүүхэд эзэлж байгаагийн дотор 2010 оны тооллогоор 6-15 насны хүн амын 3.6 хувь нь буюу 16553 хүүхэд сургуульд суралцахгүй байна.

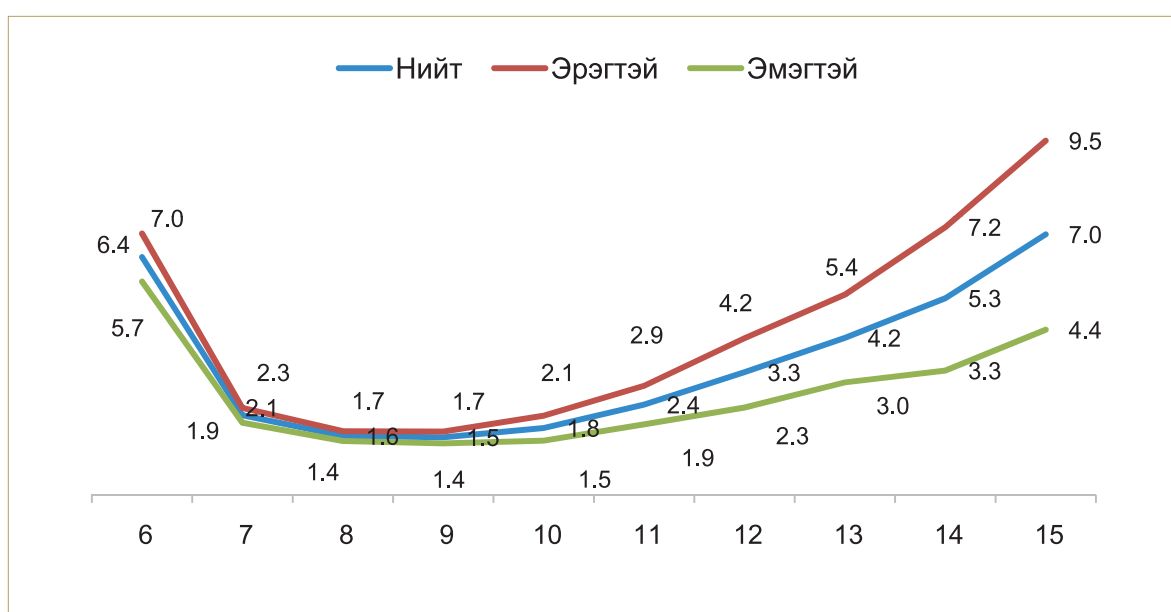
Сургуульд суралцахгүй байгаа хүүхдийн нийт хүүхдэд эзлэх хувь улсын дундаж 3.6 хувь байгаа бол Баян-Өлгийд хамгийн их буюу 8.5 хувь, Хөвсгөлд 5.8 хувь, Увсад 5.7 хувь, Өвөрхангайд 5.6 хувь, Архангайд 5.2 хувь байна. Харин Улаанбаатар хотод 2.4 хувь байна. Энэ судалгаанаас үзэхэд сургууль завсардалт Орхонд 2.0 хувь, Говьсүмбэрт 2.1 хувь буюу сургууль завсардалт бусад аймгаас бага байгаа мэт боловч энэ 2 аймгийн бараг бүх хүн аймгийн төвд (хотод) амьдардаг тул төлөөлөх боломжгүй юм (Хүснэгт 2.2.1). Сургуульд сурдаггүй нийт хүүхдэд эрэгтэйчүүд 63.0, эмэгтэйчүүд 37.0 хувийг тус тус эзэлж, эрэгтэй хүүхдийнх эмэгтэйгээс 26.0 пунктээр илүү байна.

6-15 настай нийт хүн амын хувьд сургуульд сурдаггүй хүүхдийн насны ангилал, хүйс, хот болон хөдөөгөөр (Хавсралт хүснэгт 2.1.9, зураг 2.2.2-2.2.4)-д харууллаа. Хөдөө орон нутагт аль ч насны хувьд завсардалт их байгаа нь харагдаж байна. Тухайлбал, 6 настай хүүхдийн хувьд хотод завсардалт 2.3 хувийг эзэлж байгаа бол хөдөөд 12.9 хувьд хүрч байна (Зураг 2.2.4). Эрэгтэй хүүхдийн сургууль завсардалтын төвшин бүх насанд эмэгтэй хүүхдээс дээгүүр байна.

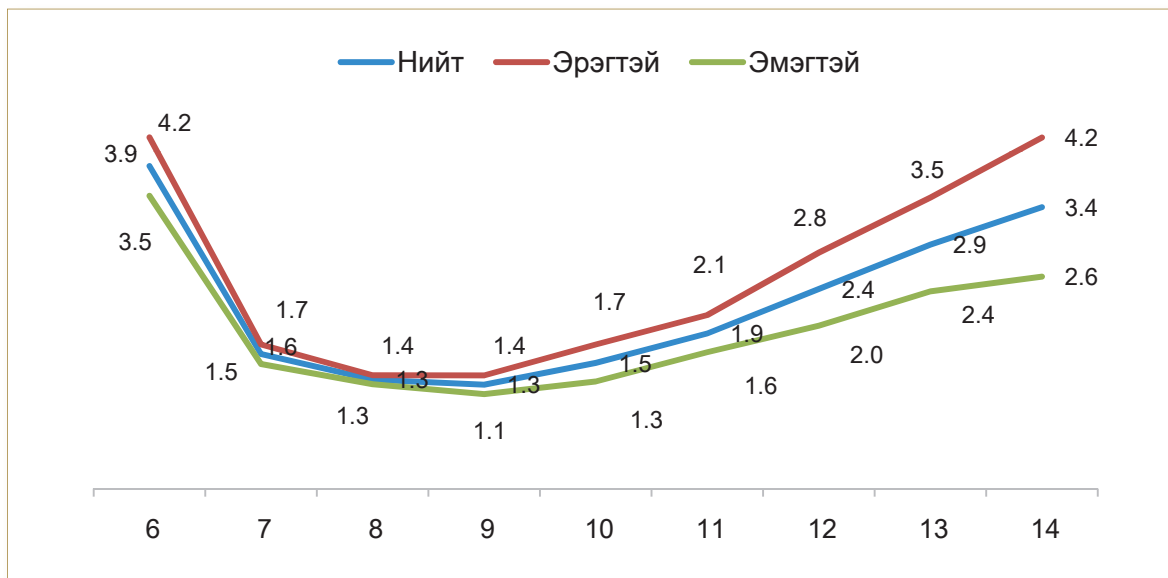
6-15 насны сургуульд сурдаггүй нийт хүүхэд болон түүний дотор хүйсээр нь үзэхэд завсардалт нь 6 насанд хамгийн их байснаа жигд буурсаар 9 насанд хамгийн бага байснаа 10 наснаас эхлээд жигд өссөөр 15 насанд дахин хамгийн их болж байна. Зургаан насныханд завсардалт их байгаа нь эцэг, эхчүүд 6 настай хүүхдийг сургуульд бүрэн элсүүлэхгүй байгаа, ялангуяа хөдөө орон нутагт сургуулийн хичээлийн байрын хүрэлцээ муутай холбоотой юм. Арван таван насныханд сургууль завсардалт мөн их байгаа нь 2000 оноос өмнө сургууль завсардалт их байсантай холбоотой болно (Хүснэгт 2.2.1 - 2.2.6).

ХҮСНЭГТ 2.2.1. СУРГУУЛЬД СУРДАГГҮЙ 6-15 НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ХУВИАР, 2010 ОН

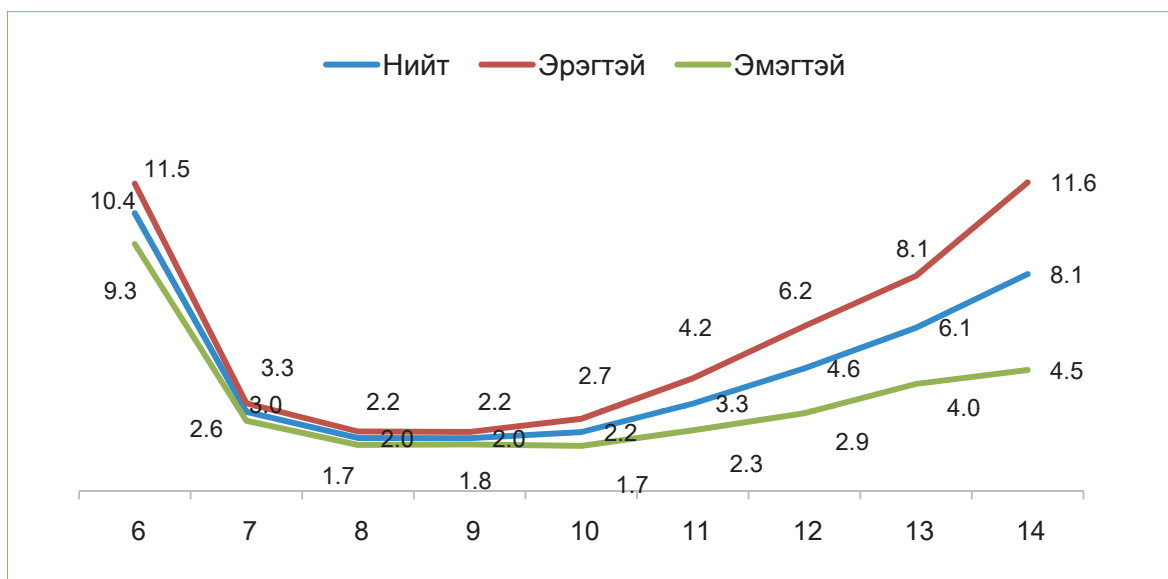
Аймаг, нийслэл	Нийт хүн ам	6-15 настай нийт	Нийт хүн амд 6-15 насны эзлэх хувь	Сургуульд сурдаггүй	
				Хүүхдийн тоо	Хувь
БҮГД	2 647 545	460 537	17.4	16 553	3.8
Архангай	84 078	17 569	20.9	915	5.2
Баян-Өлгий	85 232	20 648	24.2	1 764	8.5
Баянхонгор	75 690	15 853	20.9	777	4.9
Булган	53 065	10 163	19.2	324	3.2
Говь-Алтай	53 223	11 046	20.8	361	3.3
Дорноговь	57 930	10 437	18.0	294	2.8
Дорнод	68 873	12 222	17.7	344	2.9
Дундговь	38 543	7 958	20.6	239	3
Завхан	64 924	13 496	20.8	465	3.5
Өвөрхангай	100 444	20 977	20.9	1 172	5.6
Өмнөговь	60 855	10 056	16.5	303	3.1
Сүхбаатар	51 091	9 821	19.2	499	5.1
Сэлэнгэ	95 804	17 788	18.6	523	2.9
Төв	83 838	15 059	18.0	546	3.4
Увс	72 906	17 236	23.6	981	5.7
Ховд	76 252	17 472	22.9	725	4.2
Хөвсгөл	114 331	226 68	19.8	1304	5.8
Хэнтий	65 335	131 40	20.1	348	2.7
Дархан-Уул	90 642	15 110	16.7	336	2.8
Улаанбаатар	1 154 290	164 222	14.2	3 982	2.4
Орхон	87 118	15 124	17.4	298	2
Говьсүмбэр	13 081	2472	18.9	53	2.1

ЗУРАГ 2.2.2. СУРГУУЛЬД СУРДАГГҮЙ 6-15 НАСНЫ ХОТЫН ХҮҮХДИЙН ТОО, НАС, ХҮЙС, ХУВИАР, 2010 ОН

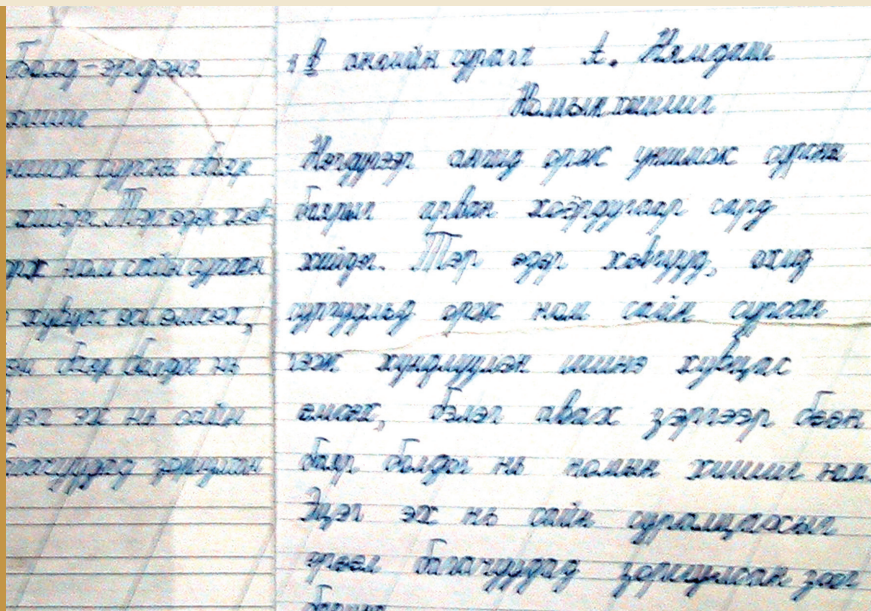
ЗУРАГ 2.2.3. СУРГУУЛЬД СУРДАГГҮЙ 6-15 НАСНЫ ХӨДӨӨГИЙН ХҮҮХДИЙН ТОО, НАС, ХҮЙС, ХУВИАР, 2010 ОН

Сургуульд сурдаггүй хүүхдийн тоо хөдөөд хотоос нэлээд олон байна. Тухайлбал хотод 6 настай нийт хүүхдийн 3.9 хувь нь сургуульд сурдаггүй байхад энэ үзүүлэлт хөдөөд хотоос 2.7, 7 насны хүүхэд 1.9, 8 настай хүүхэд 1.5 дахин тус тус их байна.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН,
БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ

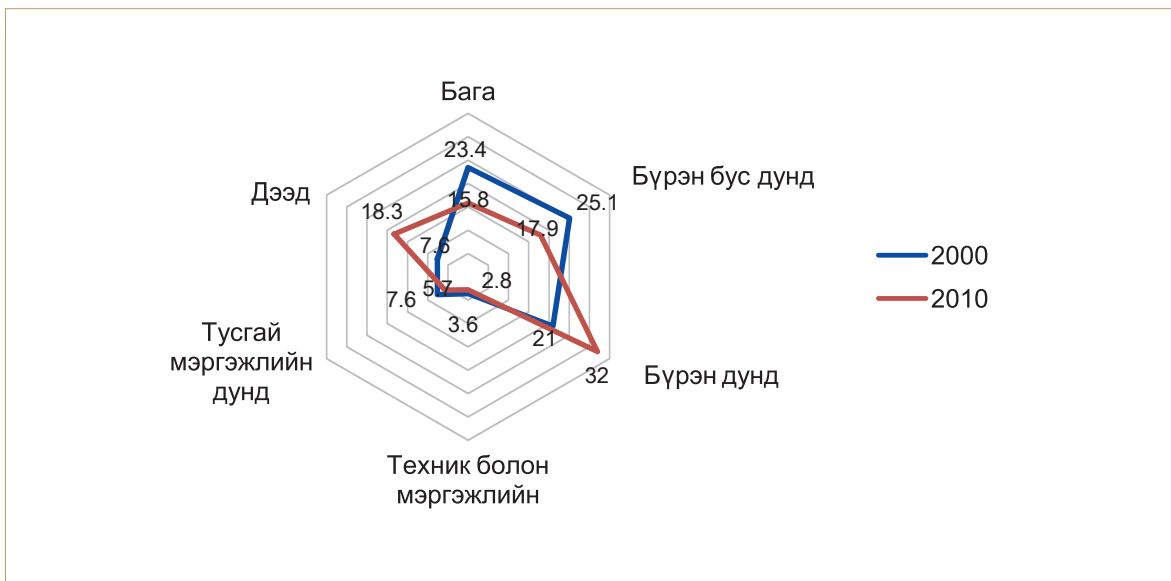

3.1. ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН

Энэхүү судалгаанд хүн амын боловсролын төвшинг олон улсын жишиг, өмнөх тооллоготой зэрэгцүүлэхүйц байдлаар 10, түүнээс дээш насаар, бичиг үсгийн мэдлэгийг 15, түүнээс дээш насаар тус тус тооцож гаргасан болно.

2000 онд 10, түүнээс дээш насны боловсролтой хүн амын дотор бага боловсролтой 23.4 хувь, бүрэн бус дунд /суурь/ боловсролтой 25.1 хувь, бүрэн дунд боловсролтой 21.0 хувь, техник мэргэжлийн дунд боловсролтой 3.6 хувь, тусгай мэргэжлийн дунд боловсролтой 7.6 хувь, дээд боловсролтой 7.6 хувь байсан.

ЗУРАГ 3.1.1. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, ХУВИАР, 2000, 2010 ОН

2010 онд 10, түүнээс дээш настай хүн амын дотор бага боловсролтой 15.8 хувь, бүрэн бус дунд /суурь/ боловсролтой 17.9 хувь, бүрэн дунд боловсролтой 32.0 хувь, техник мэргэжлийн дунд боловсролтой 2.8 хувь, тусгай мэргэжлийн дунд боловсролтой 5.7 хувь, дээд боловсролтой 18.3 хувь байна (Хавсралт хүснэгт 3.1.1, Зураг 3.1.1). 2010 оныг 2000 онтой харьцуулахад бага боловсролтой хүн амын тоо 7.6, бүрэн бус дунд боловсролтойнх 7.2 пунктээр тус тус буурсан, харин бүрэн дунд боловсролтой хүн амын тоо 11, дээд боловсролтойнх 10.7 пунктээр тус тус өссөн байна (Зураг 3.1.1). Энэ нь хүмүүс бага, бүрэн дунд боловсрол эзэмшээд зогсох бус улам дээд төвшний боловсрол эзэмших эрмэлзэл нэмэгдсэнтэй холбоотой юм.

2000-2010 онд бага, суурь, техник мэргэжлийн дунд болон тусгай мэргэжлийн дунд боловсролтой хүн амын эзлэх хувь буурсан, харин бүрэн дунд болон дээд боловсролтой хүн амын эзлэх хувь өссөн байна. Энэ нь нэг талаас сүүлийн жилүүдэд хүн амын ихэнх нь бүрэн дунд боловсрол эзэмших, улмаар дээд сургуульд элсэн суралцах хүсэл, хандлага нэмэгдсэн, нөгөө талаас хувийн их, дээд сургууль, коллежийн тоо харьцангуй олон байгаагаас иргэдийн дээд сургуульд элсэн суралцах боломж нэмэгдсэнтэй холбоотой байна.

Тусгай мэргэжлийн дунд боловсролтой хүн амын хувьд 2000-2010 онуудад өсөлт нь бага байна. Энэ нь 1991 оноос тусгай мэргэжлийн дунд боловсролоор сургадаг сургалтын байгууллагын ихэнхийг мэргэжлийн анхан, дунд шатны болон дипломын дээд боловсрол эзэмшүүлдэг болгон өөрчилсөнтэй холбоотойгоос гадна нэлээд нь 1990-ээд оноос өмнө

тусгай мэргэжлийн дунд боловсрол эзэмшсэн хүн амын тоо насжилтаас болоод буурч байгаатай холбоотой юм.

Монгол Улсын дээд боловсролтой хүн амын тоо улсын дүнгээр 2010 онд огцом өссөний дотор сүүлийн 10 жилд буюу 2010 онд 2000 оныхоос 2.8 дахин өсөж 252.4 мянга болжээ (Зураг 3.1.1). Энэ хугацаанд дээд боловсролтой хүн амыг хүйсээр нь ангилж үзэхэд тогтмол өссөн боловч 2000 оны хүн амын тооллогоор 10, түүнээс дээш насны эрэгтэй хүн амын 7.6 хувь нь, эмэгтэйн 7.7 хувь нь дээд боловсролтой байсан бол 2010 оны хүн амын тооллогоор харгалзан 15.4 хувь, 21.2 хувь болж, дээд боловсролтой эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь эрэгтэйчүүдийнхээс 5.8 пунктээр илүү болжээ (Зураг 3.1.4, 3.1.5). Ийнхүү боловсрол эзэмших төвшин нэмэгдэх тусам эрэгтэйчүүдийн хувийн жин буурч байна.

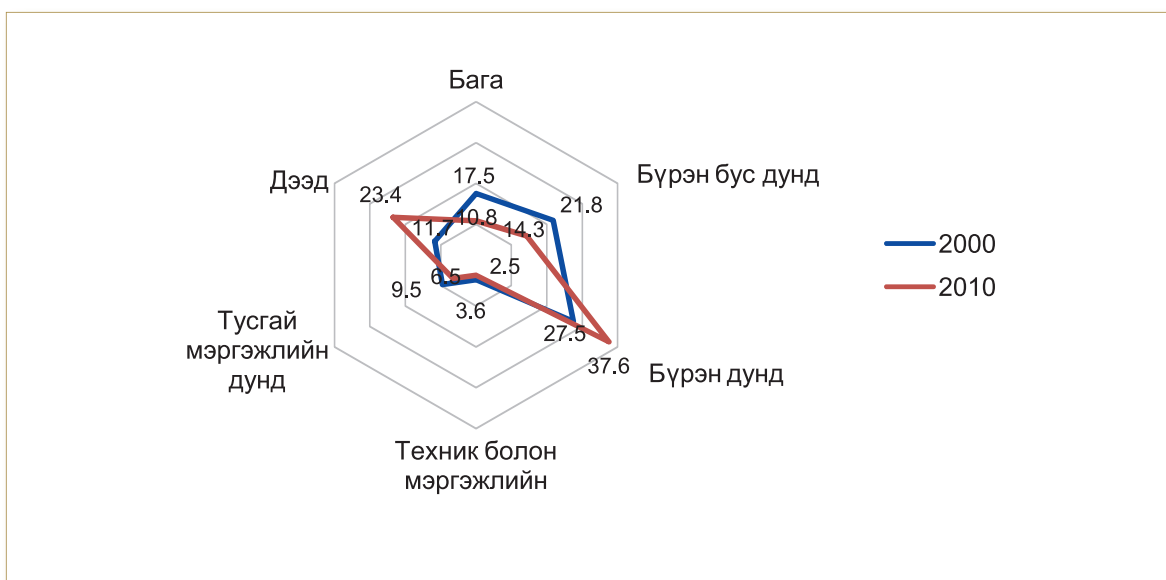
Дээд боловсролтой хүн амыг байршлаар нь авч үзэхэд 1963 оноос хөдөөгийн дээд боловсролтой хүн амын тоо хотынхоос 6.6 дахин бага байснаа 2010 онд 7.4 дахин өссөний дотор дээд боловсролтой хүн амын тооны зөрүү хот, хөдөөд эрс ялгаатай байгааг харуулж байна (Зураг 3.1.6, 3.1.7).

Иймээс хөдөөг нарийн мэргэжлийн дээд боловсролтой хүн амаар илүү хангах шаардлага зүй ёсоор урган гарч байна. Түүнчлэн 2000 оноос эхлэн дээд боловсролтой эрэгтэйчүүдийн тоо нэлээд буурч байгааг иш үндэс болгон хүйсийн бодлого ч тавигдаж байна.

Дээд боловсролын салбарын сүүлийн 10 жилийн статистикийн нэгдсэн үзүүлэлтээс үзэхэд 2000-2001 оны хичээлийн жилд их, дээд сургууль, коллеж 178, түүний дотор төрийн бус өмчийнх 41 байсан бол 2010-2011 оны хичээлийн жилд их, дээд сургууль, коллеж 113 болж буурсны дотор төрийн бус өмчийнх 92 байна. Энэ хугацаанд дээд боловсролд суралцагчдын тоо 90.6 мянга байснаа 170.1 буюу 1.9 дахин өссөн байна. Дээд сургуульд суралцагчдын 61.4 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байна.

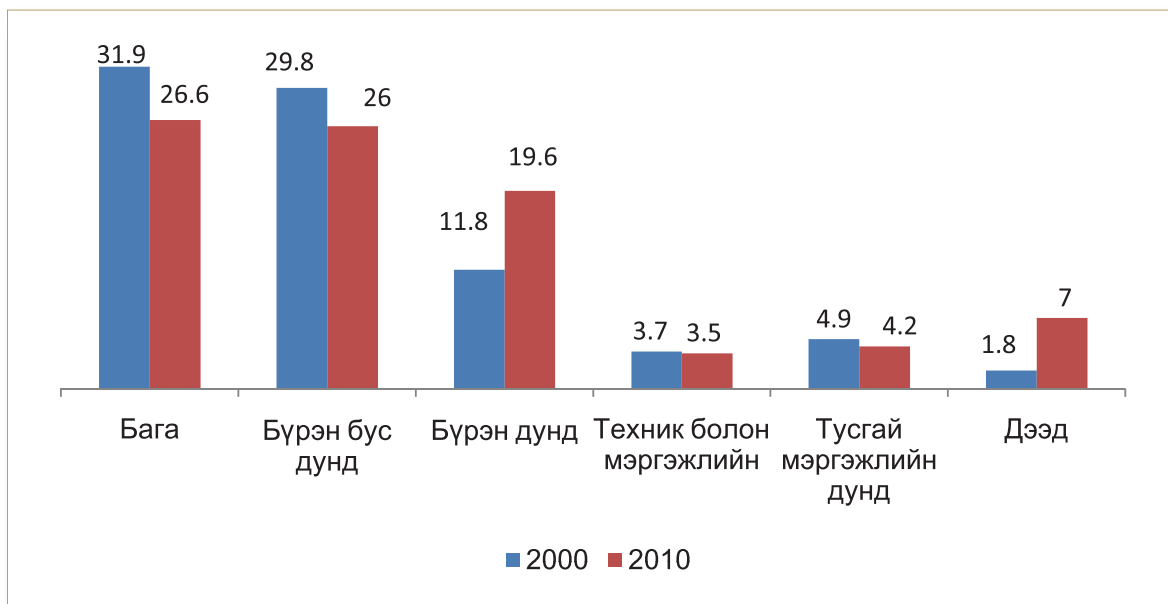
2000-2001 оны хичээлийн жилд дээд боловсролын салбарт 2.8 мянган багш ажиллаж байсан бол 2010-2011 оны жилээлийн жилд 4.2 мянга болж өсчээ.

ЗУРАГ 3.1.2. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХОТЫН ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, ХУВИАР, 2000, 2010 ОН

Хүн амын боловсролын төвшинг хот, хөдөөгөөр харьцуулан авч үзэхэд 2000 онд хотын хүн амын 17.5 хувь нь бага, 21.8 хувь нь бүрэн бус дунд, 27.5 хувь нь бүрэн дунд, 3.6 хувь нь техник мэргэжлийн дунд, 2.5 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 11.7 хувь нь дээд боловсролтой байсан бол 2010 онд харгалзан 10.8; 14.3; 37.6; 2.5; 6.5; 23.4 хувь болжээ (Хавсралт хүснэгт 3.1.2, 3.1.3, Зураг 3.1.2, 3.1.3).

ЗУРАГ 3.1.3. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХӨДӨӨГИЙН ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, ХУВИАР, 2000, 2010 ОН

2000 онд хөдөөд бага, бүрэн бус дунд, бүрэн дунд боловсролтой хүн амын тоо хотынхоос 10 гаруй пунктээр илүү байсан бол харин 2010 он гэхэд хотод бүрэн дунд болон дээд боловсролтой хүн амын тоо хөдөөгөөс 10 пунктээр илүү болжээ.

Хүн амын боловсролын төвшинг хүйсээр нь авч үзэхэд 2000 онд эрэгтэйчүүдийн 23.8 хувь нь бага, 28.3 хувь нь бүрэн бус дунд /суурь/, 19.1 хувь нь бүрэн дунд, 3.9 хувь нь техник мэргэжлийн дунд, 5.7 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 7.6 хувь нь дээд боловсролтой байсан бол 2010 онд харгалзан тус тус 16.6, 20.3, 32.2, 3.1, 4.6, 15.4 хувь байна (Хавсралт хүснэгт 3.1.4, 3.1.5). Эмэгтэйчүүдийн хувьд 2000 онд 23.1 хувь нь бага, 22.1 хувь нь бүрэн бус дунд /суурь/, 22.8 хувь нь бүрэн дунд, 3.4 хувь нь техник мэргэжлийн дунд, 9.4 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 7.7 хувь нь дээд боловсролтой байсан бол 2010 онд харгалзан тус тус 15.0; 15.6; 31.9; 2.6; 6.9; 21.2 хувь болжээ (Зураг 3.1.5).

2010 оныг 2000 онтой харьцуулахад эрэгтэйчүүдийн хувьд бүрэн дунд боловсролтой 13.1, дээд боловсролтой 7.8 пунктээр, эмэгтэйчүүдийн хувьд бүрэн дунд боловсролтой 9.1, дээд боловсролтой 13.5 пунктээр өссөн байна. Мөн дээд боловсролтой эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь эрэгтэйчүүдийнхээс 5.5 пунктээр илүү өсчээ.

ЗУРАГ 3.1.4. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ЭРЭГТЭЙ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН
ТӨВШИН, ХУВИАР, 2000, 2010 ОН

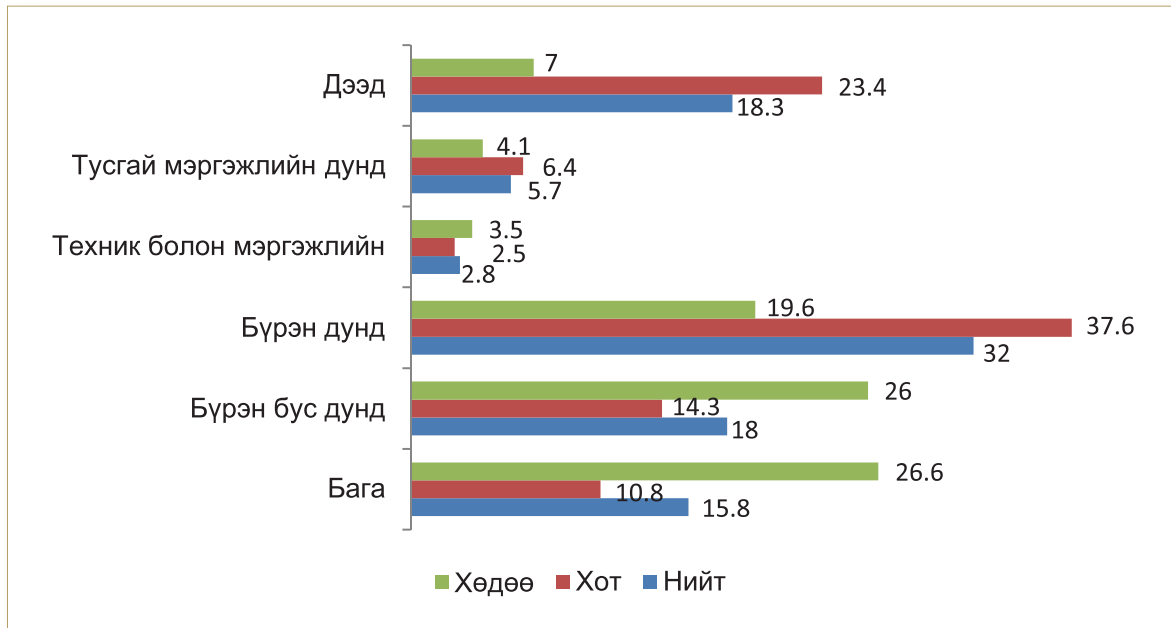
ЗУРАГ 3.1.5. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ЭМЭГТЭЙ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН
ТӨВШИН, ХУВИАР, 2000, 2010 ОН

Энэхүү судалгааны дүнгээс үзэхэд 2010 онд 10, түүнээс дээш насны боловсролтой хүн амын дотор бүрэн дунд, дээд болон суурь боловсролтой хүн ам давамгайлж, харин техникийн болон мэргэжлийн дунд, тусгай мэргэжлийн дунд боловсролтой хүн амын эзлэх хувийн жин нэлээд доогуур байна (Зураг 3.1.6).

Иймд зах зээлийн эдийн засгийн харилцаанд шилжиж, үндэсний үйлдвэрлэл, үйлчилгээг цаашид хөгжүүлэхэд техникийн болон мэргэжлийн дунд боловсролтой хүн амын хувийн жинг нэмэгдүүлэх шаардлага урган гарч байна.

ЗУРАГ 3.1.6. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, УЛС, ХОТ, ХӨДӨӨ, ХУВИАР, 2010 ОН

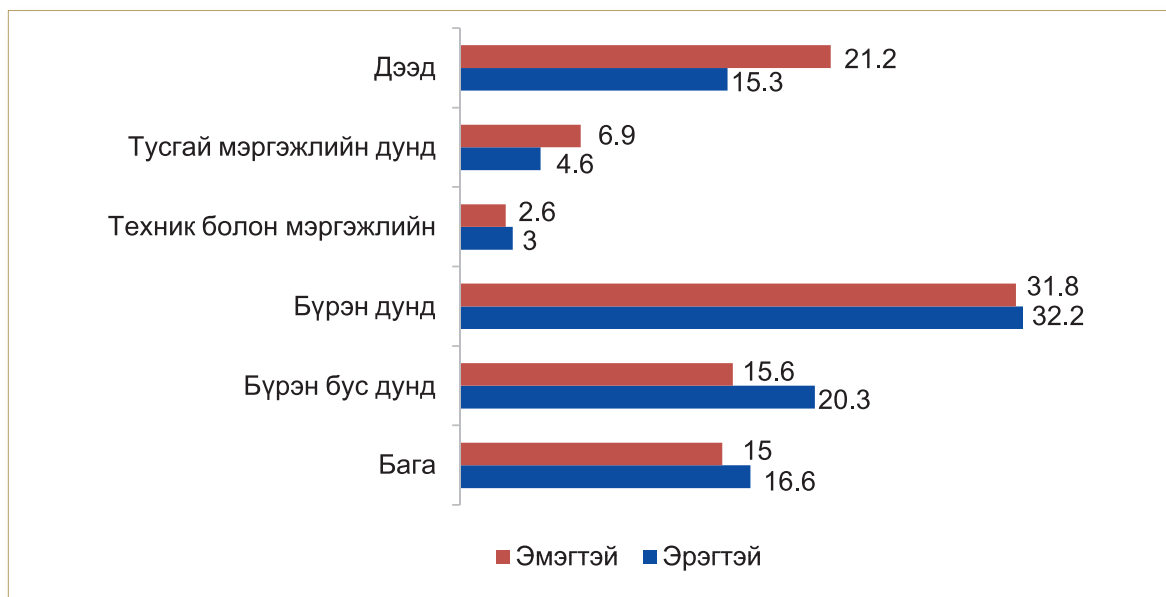

Хүн амын боловсролын төвшинг байршил /хот, хөдөө/-аар ангилж үзэхэд мөн л суурь, бүрэн дунд болон дээд боловсролтой хүн амын хувийн жин давамгайлж байна. Түүнчлэн хотод бүрэн дунд боловсролтой хүн амын хувийн жин хөдөөгөөс 1.9 дахин, дээд боловсролтой хүн амынх 3.3 дахин өндөр, харин бага боловсролтой хүн амын хувийн жин хөдөөд, хотоос 1.8 дахин, суурь боловсролтой хүн амынх 2.5 дахин тус тус илүү байна.

Үүнээс үзэхэд хөдөөд бага болон суурь боловсролтой хүн амын хувийн жин хотоос нэлээд илүү, харин бүрэн дунд болон дээд боловсролтой хүн амын хувийн жин эсрэгээр хотод нэлээд илүүг харуулж байна. Энэ нь эцэг, эхчүүд хүүхдээ суурь боловсрол эзэмших хүртэл хөдөө сургаад, суурь боловсрол эзэмшин төгсмөгц заримыг нь мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төвд элсүүлэн сургадаг, мөн зарим нь хүүхдээ хөдөөнөөс хотруу шилжүүлэн бүрэн дунд сургуульд үргэлжлүүлэн сургадаг хандлага бий болсонтой холбоотой юм.

Арав, түүнээс дээш насны хүн амын боловсролын төвшинг хүйсээр нь ангилж үзэхэд бага, суурь, бүрэн дунд боловсролтой эрэгтэйчүүдийн хувийн жин эмэгтэйгээс илүү, харин тусгай мэргэжлийн дунд болон дээд боловсролтой эмэгтэйчүүдийн хувийн жин эрэгтэйгээс илүү байна. Техникийн болон мэргэжлийн дунд боловсролын хувьд эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн хувийн жингийн ялгаа бага байна (Зураг 3.1.7).

ЗУРАГ 3.1.7. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН,
ЭРЭГТЭЙ, ЭМЭГТЭЙ, ХУВИАР, 2010 ОН

Боловсролтой хүн амын тоо 20-24 насанд, боловсролгүй хүн амын тоо 10-14 насанд тус тус хамгийн олон байна (Хүснэгт 3.1.1). Монгол улсад 3581 докторын зэрэгтэй хүн байгаагийн дотор 45-49, 55-59 насны бүлэгт хамгийн олон байна. Магистр зэрэгтэй хүн 25-29, 30-34 насны бүлэгт, харин дипломын болон бакалаврын боловсролтой хүн 20-24, 25-29 насны бүлэгт олонхийг бүрдүүлж байна.

Тусгай мэргэжлийн дунд боловсролтой хүмүүсийн хувьд 40-44, 45-49 нас гол жин дарж байгаа нь нарийн мэргэжлийн боловсон хүчин хөгшрөх хандлагатай болсныг харуулж байна. Энэ нь 1995 оноос манай улсын дээд боловсролын тогтолцоонд өөрчлөлт орж, их, дээд сургууль, коллежид дипломын дээд, бакалавр, магистр, докторын зэрэгтэй мэргэжилтэн бэлтгэдэг, тусгай мэргэжлийн дунд боловсролтой мэргэжилтэн бэлтгэхгүй болсонтой холбоотой. Иймээс тусгай мэргэжлийн дунд боловсролтой хүмүүсийн дийлэнх нь энэхүү өөрчлөлтөөс өмнө төгссөн тус насжилт нь өндөр байгаа юм.

Сүүлчийн жилүүдэд улс орны их бүтээн байгуулалт, олборлох болон боловсруулах үйлдвэрүүд байгуулахтай холбогдон уул уурхай, ашигт малтмал, барилга, замын чиглэлээр инженер, техникийн ажилтан, мэргэжилтэй ажилтны хэрэгцээ, улам бүр нэмэгдэж байна.

Үндэсний хөгжил, шинэтгэлийн хорооноос хийсэн судалгаанаас үзэхэд ойрын 5 жилд боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарт 12 мянга гаруй ажиллагсад шаардагдах бөгөөд үүнээс инженер техникийн 2600 гаруй ажилтан шаардагдахаар тооцоо гарчээ. Уул уурхайн олборлох, боловсруулах үйлдвэрт ойрын 5 жилд 21 мянга гаруй ажлын байр гарахаас 3200 инженер техникийн ажилтны хэрэгцээ байна. Эндээс харахад ойрын 5 жилд нийтдээ 40 орчим мянган ажиллагсад, нарийн мэргэжлийн инженер, техникийн ажилтан шаардагдах тооцоо гарч байна. Үүнийг ганц ШУТИС-ийн төгсөгчдөөс бэлтгэнэ гэвэл 5 жил биш 15 жил шаардагдах юм. Иймд олборлох, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын хүний нөөцийг бэлдэх асуудалд онцгой анхаарал хандуулах хэрэгтэй байна.

2010 оны хүн амын тооллогоор арав, түүнээс дээш насны суурин хүн амын боловсролын төвшинг аймаг хотоор ялгаж үзэхэд дээд болон бүрэн дунд боловсролтой хүн амын хувийн жин мөн л Улаанбаатар хот, Орхон, Дархан-Уул, Говьсүмбэр аймагт бусдаас өндөр байна. Боловсролын бусад төвшний хувьд аймгуудад онцын ялгаа бага, харин бага болон суурь боловсролтой хүн амын хувьд Улаанбаатар, Дархан-Уул, Орхон аймагт бусдаас хүн амын хувийн жин бага байна (Хүснэгт 3.1.3).

ХҮСНЭГТ 3.1.3. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, АЙМАГ,НИЙСЛЭЛ, ХУВИАР, 2010 ОН

Аймаг, нийслэл	Боловсролын төвшингөөр							
	Боловс- ролгүй	Боловс- ролтой	Дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техник болон мэргэжлийн	Бүрэн дунд	Суурь	Бага
БҮГД	7.5	92.5	18.3	5.7	2.8	32.0	17.9	15.8
Архангай	12.3	87.7	7.9	4.0	2.5	24.1	23.7	25.6
Баян-Өлгий	14.2	85.8	9.8	5.3	3.9	18.1	20.2	28.6
Баянхонгор	11.6	88.4	8.4	3.6	3.0	21.1	27.7	24.5
Булган	8.3	91.7	9.6	5.3	3.3	25.5	26.0	22.0
Говь-Алтай	5.0	95.0	10.4	4.7	3.9	21.2	23.8	23.9
Дорноговь	8.2	91.8	14.2	6.1	3.4	27.1	23.9	17.1
Дорнод	8.9	91.1	11.9	6.1	3.7	28.0	25.1	16.5
Дундговь	13.2	86.8	9.2	4.8	2.8	16.4	26.6	26.8
Завхан	12.8	87.2	10.8	4.7	2.9	22.5	9.4	23.2
Өвөрхангай	12.7	87.3	7.7	3.9	2.5	20.1	23.6	29.4
Өмнөговь	8.1	91.9	14.3	4.6	3.4	25.2	25.7	18.6
Сүхбаатар	15.7	84.3	9.0	4.8	4.6	17.5	25.4	23.0
Сэлэнгэ	7.1	92.9	12.3	6.6	4.3	32.6	21.8	15.3
Төв	8.6	91.4	10.1	5.5	4.3	25.8	26.2	19.4
Увс	14.8	85.2	9.5	4.8	4.0	17.5	24.1	25.3
Ховд	11.9	88.1	10.6	4.9	3.0	25.1	21.6	22.9
Хөвсгөл	11.8	88.2	8.3	4.2	2.7	23.4	23.0	26.6
Хэнтий	11.1	88.9	10.7	4.4	3.6	22.5	27.0	2.1
Дархан-Уул	5.0	95.0	18.0	7.8	3.3	37.7	16.5	11.8
Улаанбаатар	3.7	96.3	27.1	6.4	2.1	40.8	11.3	8.6
Орхон	5.4	94.6	19.7	7.0	3.3	35.3	16.8	12.4
Говьсүмбэр	7.1	92.9	15.8	6.2	2.5	29.3	22.7	16.3

3.2. ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ИРГЭДИЙН БОЛОВСРОЛ

2010 оны хүн амын тооллогоор манай улсад 10, түүнээс дээш настай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн ам 103.0 мянга, үүнээс 80.4 мянга буюу 78.0 хувь нь ямар нэгэн төвшний боловсрол эзэмшсэн, 22.6 мянга буюу 22.0 хувь нь боловсролгүй байна.

Боловсролтой хүн амын 7.9 мянга буюу 7.7 хувь нь дээд, 6.4 мянга буюу 6.2 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 3.6 мянга буюу 3.5 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн дунд, 25.8 мянга буюу 25 хувь нь бүрэн дунд, 19.2 мянга буюу 18.6 хувь нь суурь, 17.5 мянга буюу 17 хувь нь бага боловсролтой байна (Хүснэгт 3.2.1). Хөгжлийн бэрхшээлтэй эрэгтэй хүний тоо эмэгтэйдээс 10.8 мянган хүнээр олон байна.

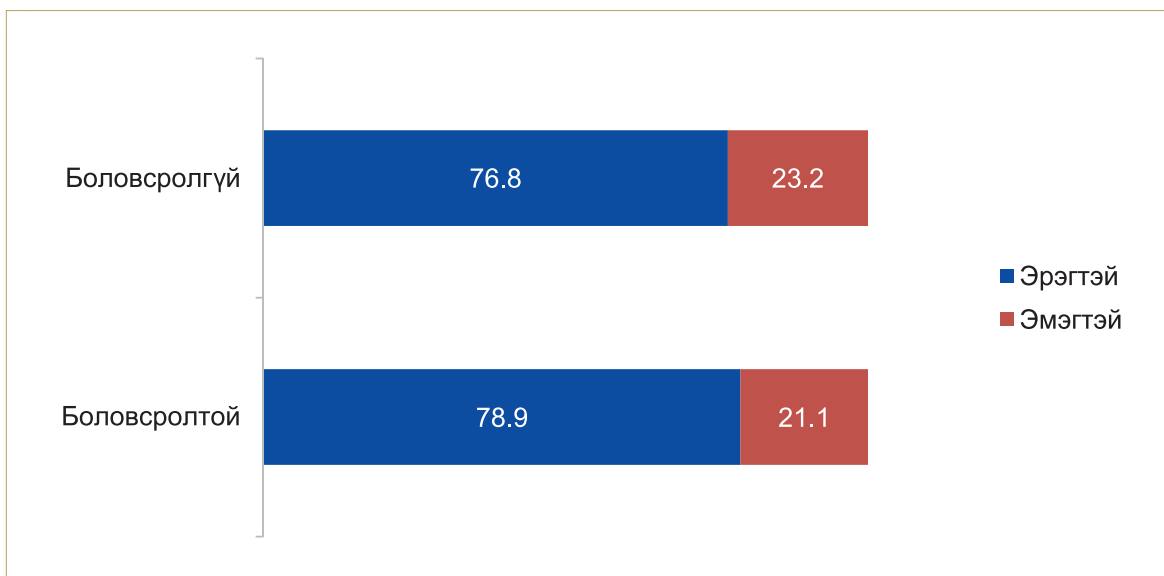
Хөгжлийн бэрхшээлтэй боловсролгүй хүн амын 7.6 мянга буюу 33.7 хувь нь бичиг үсэг мэддэг, 15.0 мянга буюу 66.3 хувь нь бичиг үсэг мэддэггүй байна. Үүнээс үзэхэд 2010 оны байдлаар 10, түүнээс дээш насны хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн амын 85.4 хувь нь бичиг үсэг мэддэг байна. Энэ нь манай улсын хүн амын бичиг үсгийн мэдлэгийн төвшин (Хүснэгт 3.2.1)-тэй харьцуулахад 12.9 хувиар доогуур байна.

2010 онд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн амын боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэгийг хүйсээр нь авч үзэхэд эрэгтэйчүүдийн 78.9 эмэгтэйчүүдийн 76.8 хувь нь боловсролтой, эрэгтэйн 21.1 хувь, эмэгтэйн 23.2 хувь нь боловсролгүй байна (Зураг 3.2.1).

Боловсролгүй эрэгтэйн 34.7 хувь, эмэгтэйн 32.6 хувь нь бичиг үсэг мэддэг байхад эрэгтэйн 65.3, эмэгтэйн 67.4 хувь нь бичиг үсэг мэддэггүй байна. Үүнээс үзэхэд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хувьд боловсролтой эрэгтэйн хүн амын хувийн жин эмэгтэйгээс 2.1 хувиар илүү байхад харин бичиг үсэг мэддэггүй эмэгтэй хүн амын хувийн жин эрэгтэйгээс 2.1 хувиар дээгүүр байна.

Арав, түүнээс дээш насны хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн амын хувьд эрэгтэйчүүдийн 86.3 хувь, эмэгтэйн 84.4 хувь нь бичиг үсэг мэддэг байна (Хүснэгт 3.2.1, 3.2.2).

ЗУРАГ 3.2.1. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, ХҮЙС, ХУВИАР, 2010 ОН

Хөгжлийн бэрхшээлтэй, боловсролгүй иргэдийн хувийн жинг насны ангиллаар авч үзэхэд 10-14 насанд 54.8 хувь буюу хамгийн өндөр, 15-19 насанд 36.3 хувь байснаа буураад 50-54 насанд 10.3 хувь буюу хамгийн бага, 55, түүнээс дээш насанд 16.9 хувь байна (Хүснэгт 3.2.1).

Арав, түүнээс дээш насны хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн амын боловсролын төвшинг аймаг, нийслэлээр үзэхэд 2010 онд Улаанбаатар хотод 87.5, Дархан-Уулд 85.8, Орхонд 85.3 хувь, бусад аймагт 62.8-80.3 хувь нь боловсролтой байна. Харин хөгжлийн бэрхшээлтэй боловсролгүй иргэдийн хувийн жин Увсад 37.2, Дундговьд 36.6, Сүхбаатарт 34.9, Архангайд 33.3 хувь бусдаас өндөр байхад Улаанбаатар хотод 12.5, Дархан-Уулд 14.2, Орхонд 14.7 хувь бусад аймгаас бага байна (Хүснэгт 2.2.2.).

Хөгжлийн бэрхшээлтэй дээд боловсролтой хүний хувийн жин Улаанбаатар хотод 13.8, Орхонд 8.7 хувь бусад аймгаас илүү, бүрэн дунд боловсролтой болон тусгай мэргэжлийн дунд боловсролтой хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хувийн жин Улаанбаатар хотод 44.5, Орхонд 43.1, Дархан-Уулд 41.9 хувь бусдаас мөн илүү байна. Гэтэл бага боловсролын хувьд Улаанбаатар хотод 10.9, Орхонд 10.9, Дархан-Уулд 12.8 хувь бусдаас бага, харин Өвөрхангайд 27.7, Хөвсгөлд 26.1, Баян-Өлгийд 24 хувь бусдаас өндөр байна.

Үүнээс үзэхэд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг хөдөөд доогуур байдаг нь харагдана (Хүснэгт 3.2.1).

ХҮСНЭГТ 3.2.1. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН БАЙДЛААР, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ХУВИАР, 2010 ОН

Аймаг, нийслэл	Боловсролын төвшин							
	Боловсролтой хүн ам	Боловсролгүй хүн ам	Дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техник болон мэргэжлийн	Бүрэн дунд	Суурь	Бага
БҮГД	78.0	22.0	7.7	6.2	3.5	25.1	18.6	16.9
Архангай	66.7	33.3	3.3	4.0	2.6	16.6	17.7	22.5
Баян-Өлгий	74.0	26.0	3.2	5.3	5.1	17.2	19.0	24.0
Баянхонгор	71.1	28.9	3.2	3.2	3.3	18.3	21.9	21.3
Булган	73.7	26.3	4.6	5.7	3.9	18.8	21.5	19.2
Говь-Алтай	71.8	28.3	4.5	4.0	4.5	16.6	18.9	23.1
Дорноговь	75.7	24.3	5.7	4.9	3.2	18.8	22.9	20.2
Дорнод	77.5	22.5	4.6	5.7	3.2	22.8	25.2	15.9
Дундговь	63.4	36.6	3.1	4.0	2.1	12.9	20.9	20.3
Завхан	69.7	30.3	3.3	4.4	3.6	19.2	20.9	18.3
Өвөрхангай	70.4	29.6	3.2	3.1	2.9	15.0	18.4	27.7
Өмнөговь	73.4	26.6	5.6	5.1	3.0	15.1	21.6	22.9
Сүхбаатар	65.1	34.9	3.9	4.0	4.2	11.9	19.6	21.5
Сэлэнгэ	80.3	19.7	5.3	6.8	5.4	25.6	21.4	15.8
Төв	72.2	27.8	4.3	4.6	5.0	17.9	21.5	18.9
Увс	62.8	37.2	3.7	4.1	4.2	13.5	18.2	19.0
Ховд	68.4	31.6	4.3	4.1	3.8	18.9	17.5	19.8
Хөвсгөл	70.7	29.3	3.1	3.7	2.7	16.2	19.0	26.1
Хэнтий	74.0	26.0	4.7	4.0	4.0	16.9	24.8	19.6
Дархан-Уул	85.8	14.2	8.4	9.5	4.4	32.4	18.4	12.8
Улаанбаатар	87.5	12.5	13.8	8.5	3.1	36.0	15.2	10.9
Орхон	85.3	14.7	8.7	8.7	3.8	34.4	18.8	10.9
Говьсүмбэр	77.3	22.7	4.9	5.3	1.2	20.0	27.8	18.0

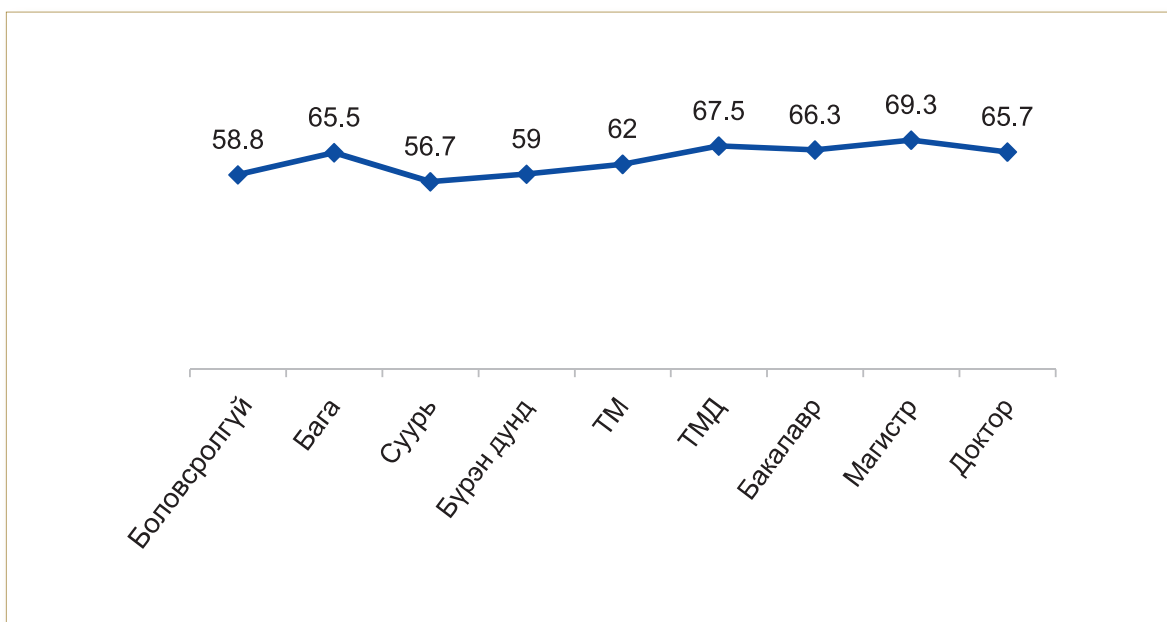
2010 онд 10, түүнээс дээш насны хүн амын боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэгийг насны бүлгээр авч үзэхэд хөгжлийн бэрхшээлтэй боловсролтой хүн амын тоо 25-29 насны бүлгээс эхлэн нэмэгдсээр 45-49 насны бүлэгт хамгийн өндөр болсон байна. Тухайлбал, хөгжлийн бэрхшээлтэй боловсролтой хүн ам 25-29 насны бүлэгт 66.6 хувь байхад 35-39 насны бүлэгт 81.9 хувь, 45-49 насны бүлэгт 86.2 хувь болж өсчээ (Хүснэгт 3.2.2).

3.3. БОЛОВСРОЛ БА ШАШИН

Шашин бол зөвхөн сүсэг бишрэл, итгэл үнэмшил төдийгүй хүн төрөлхтөний соёл, оюун санааны хөгжил, төлөвшлийн чухал үзэгдэл байдаг. Хүн ам, орон сууцны 2010 оны тооллогын дүнгээс үндэслэн хүн амын шашин шүтлэг, боловсролын төвшний хамаарлыг судлан үзэв. Монгол оронд ардчилсан хөдөлгөөн өрнөж, хүний эрх, эрх чөлөөг дээдлэх болсноор шашин шүтлэгийг чөлөөтэй болгосон. Шашныг ухамсартайгаар шүтэх нь түүний нөлөөнд хэт автахгүй, мухар сүсэг бишрэлээс хол байх сайн талтай. Иймд чухам ямар боловсролтой хүмүүсийн дотор шашинтан зонхилж байна вэ гэдгийг авч үзэх нь нийгэм, эдийн засгийн ач холбогдолтой юм.

Судалгаанаас үзэхэд шашинтан, боловсролын төвшин хоёрын хооронд ерөнхийдөө эерэг хамаарал ажиглагдлаа. Боловсролын төвшин ахихад шашинтны хувь хэмжээ дагаж өсөх хандлагатай байна. Зураг 3.3.1-д хэвтээ тэнхлэгт боловсролын төвшинг, босоо тэнхлэгт шашинтан хүний эзлэх хувийн жинг үзүүлсэн.

ЗУРАГ 3.3.1. БОЛОВСРОЛТОЙ ХҮН АМД ШАШИНТНЫ ЭЗЛЭХ ХУВЬ, 2010 ОН

Энэ нь нэг талаас хүний нас ахиж, нас буянаа нэмэх, залбирал үйлдэх шашны боловсролын шаардлага гарч ирдэгтэй холбоотой боловч боловсролын төвшин өндөр байгаа учраас ухамсартай, зохистой хандлага гэж үзэж болно.

Арван тав, түүнээс дээш настай Монголын нийт хүн амын 61.4 хувь нь ямар нэг шашинтан, 38.6 хувь нь шүтлэггүй байна. Шашинтны үнэмлэхүй олонх буюу 86.2 хувь нь буддаг шүтдэг байхад Христийн шашинтан 3.5 хувь, ислам шашинтан 4.9 хувь тус тус эзэлж байна.

Боловсролгүй хүмүүс шашинтан байх нь харьцангуй бага байна. Боловсролгүй нийт хүний 58.8 хувь нь шашинтан байхад магистрын боловсролтой хүмүүсийн 69.3 хувь нь шашинтан байна (Хавсралт хүснэгт 2.3.1).

Монгол орон залуучуудын орон бөгөөд залуучуудын дотор шашинтны эзлэх хувь төдийлөн өндөр биш. Үүнийг суурь, бүрэн дунд, техник мэргэжлийн төвшний боловсролтой хүмүүсийн эзлэх хувь бусдаас харьцангуй доогуур байгаагаас харж болно. Бага боловсролтой хүмүүсийн дотор шашинтны эзлэх хувь 65.5 хувь байсан бол суурь болон бүрэн дунд боловсролтой хүмүүст шашинтны эзлэх хувь 56-59 болж буурч байна.

Энэ нь өсвөр насныхан суурь боловсрол, түүний дотор байгаль шинжлэлийн талаар анхны мэдэгдэхүүнтэй болсноор ертөнцийг үзэх шинжлэх ухааны үзэл бодол бүрэлдэн эхэлж байгаатай холбоотой байж болох юм.

Сүүлийн үед бөө удган олноор төрж нэлээдгүй нь ард түмний дотор нэр нөлөөтэй болж байгаа боловч бөөгийн шашинтны эзлэх жин 4.7 оос хэтрэхгүй байна.

Хүн амын шашинтныг хүйсээр нь ангилж үзвэл эмэгтэйчүүд ижил боловсролтой эрэгтэйчүүдээс боловсролын төвшин бүрт 10 орчим пунктээр илүү байна (Зураг 3.3.2, Хавсралт хүснэгт 3.3.2-3.3.3).

ЗУРАГ 3.3.2. БОЛОВСРОЛТОЙ ХҮН АМД ШАШИНТНЫ ЭЗЛЭХ ХУВЬ, ХҮЙСЭЭР, 2010 ОН

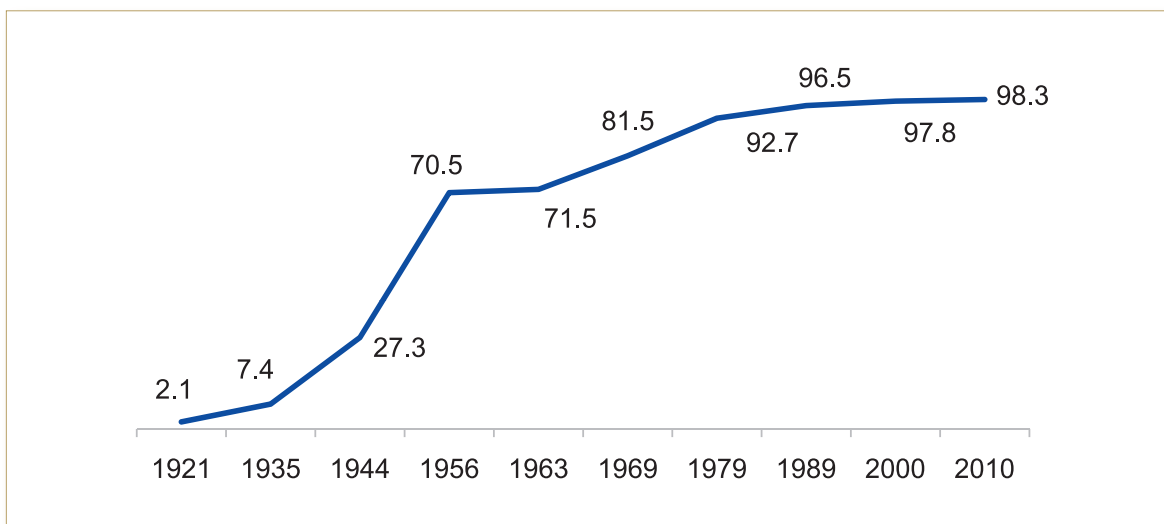

Ер нь шүтлэг бол хувь хүний итгэл үнэмшил, сэтгэл зүйн асуудал байдаг бөгөөд сэтгэлийн дайчин давшингүй буюу эсвэл сул дорой байдлаас хамаардаг онцлогтойгоос эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь их байдаг гэж үзэж болно.

3.4. ХҮН АМЫН БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ

Хүн амын бичиг үсгийн мэдлэг байнга өсөж (Зураг 3.4.1) ирсний дотор бичиг үсэгтний хувь 1921 онд 2.1 байсан бол 1944 онд 27.3 хувь, 1956 онд 70.5 хувь болж огцом өсөөд 1979 онд 92.7 хувь, 1989 онд 96.5 хувь, 2000 онд 97.8 хувь, 2010 онд 98.3 хувь болж тус тус өсчээ (Зураг 3.4.1).

ЗУРАГ 3.4.1. ХҮН АМЫН БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, ОН, ХУВИАР

Энэ нь Монгол Улсын анхны (1924 он) болон 1940, 1960, 1992 оны Үндсэн хуулиудад Монгол Улсын иргэдийг эрэгтэй, эмэгтэй, шашин шүтлэг, өмч хөрөнгийн хэмжээ, нийгмийн гарал үүслийг ялгаварлахгүйгээр үнэ төлбөргүй сургах тухай заалт оруулж, түүнийг нь үе үеийн төр, засгийн газрууд ээлж дараатайгаар хэрэгжүүлсний үр дүн юм.

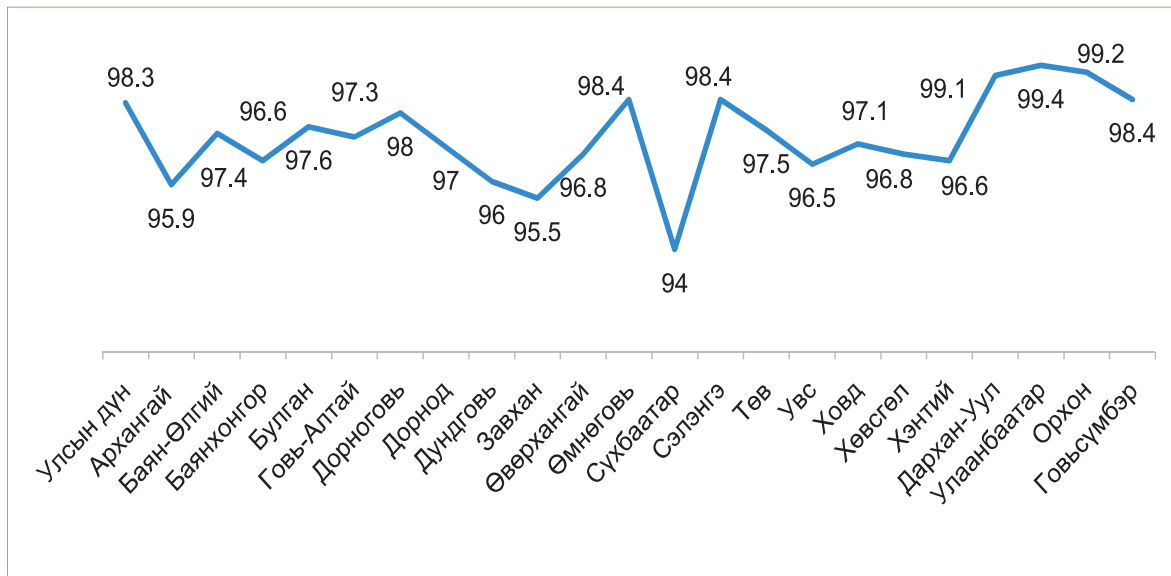
Тухайлбал хүн амын бичиг үсгийн мэдлэг 1945-1955 онуудад огцом өссөн нь 1941 онд МАХН-ын Төв хорооноос иргэдийг нийтээр нь бичиг үсэгт түргэн сургах зорилт дэвшүүлэн тавьсан, 1955 онд БНМАУ-ын Сайд нарын зөвлөл, МАХН-ын Төв Хорооноос “Насанд хүрэгсдийг сургах оройн сургууль байгуулах тухай” хамтарсан тогтоол гаргаж амьдралд амжилттай хэрэгжүүлсэнтэй холбоотой юм.

Монгол Улсын 15, түүнээс дээш насны боловсролтой болон боловсролгүй хүн амын хувийн жинг 2010 оны тооллогын дүнг үндэслэн 21 аймаг, нийслэлээр үзэхэд боловсролтой хүн амын эзлэх хувь Дундговьд 89.4, Сүхбаатарт 87.4, Увсад 89.4, бусад нь 90-ээс дээш хувьтай байна. Үүний дотор Улаанбаатар хотод 98.9, Дархан-Уулд 97.9, Орхонд 97.8, Сэлэнгэд 96.9, Говьсүмбэрт 95.9 хувь байна (Зураг 3.2.3). Эндээс харвал нийслэл болон том хот төвтэй аймагт боловсролтой хүн амын тоо өндөр байна.

Арван тав, түүнээс дээш насны хүн амын бичиг үсгийн мэдлэгийн төвшинг аймаг, нийслэлээр ангилан үзэхэд хамгийн өндөр хувьтай нь Өмнөговьд 98.4, Сэлэнгэд 98.4, Дорноговьд 98.0, Булганд 97.6, Төвд 97.5, Баян-Өлгийд 97.4 хувь тус тус байна. Харин Сүхбаатарт 94.0, Архангайд 95.9, Дундговьд 96.0, Увсад 96.5 хувь байгаа нь бичиг үсгийн мэдлэгийн төвшин харьцангуй доогуур байна (Зураг 3.2.4).

Улаанбаатар болон хотожсон аймгууд болох Орхон, Дархан-Уул, Говьсүмбэрт хүн амын бичиг үсгийн мэдлэг улсын дунджаас дээгүүр байна.

ЗУРАГ 3.4.4. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ХУВИАР, 2010 ОН

“Хүн амын боловсрол, бичиг үсгийн мэдлэг” сэдэвчилсэн судалгаагаар 15, түүнээс дээш насны хүн амын бичиг үсгийн мэдлэгийн төвшинг 1979-2010 оны хоорондох тооллогын дүнг ашиглан олон улсын аргачлалын дагуу хувиар болон индексчлэн гаргалаа. Энэхүү үнэлгээний дүнгээс үзэхэд Монгол Улсын хүн амын бичиг үсгийн мэдлэгийн хувь 1979 онд 92.7, 2000 онд 97.8, 2010 онд 98.3 болж тус тус өссөн (Хүснэгт 3.2.2) байна.

Манай улсын хүн амын бичиг үсгийн боловсролыг хүйсээр нь судлан үзэхэд 1979-2000 онд эрэгтэйчүүдийн бичиг үсгийн мэдлэгийн төвшин эмэгтэйчүүдийнхээс 1-6.7 пунктээр дээгүүр байснаа 2010 онд 0.1 хувиар доогуур болжээ.

Ийнхүү Монгол улс хүн ам, бичиг үсгийн мэдлэгээрээ дэлхийн тэргүүлэх орнуудын нэгд зүй ёсоор оржээ.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ХҮН АМЫН АЖИЛ ЭРХЛЭЛТ,
БОЛОВСРОЛ

4.1. ХҮН АМЫН АЖИЛ ЭРХЛЭЛТ, БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ

2000 оны хүн амын тооллогын дүнгээс үзэхэд 15, түүнээс дээш насны ажил эрхэлдэг хүний эзлэх хувь улсын хэмжээнд 51.1 хувь, хотод 40.7 хувь, хөдөөд 66.0 хувь, хүйсийн хувьд эрэгтэй 56.1 хувь, эмэгтэй 46.3 хувь байжээ.

Арван жилийн дараа буюу 2010 оны тооллогын дүнгээр ажил эрхэлдэг хүн амын 15, түүнээс дээш насны нийт хүн амд эзлэх хувь 47.8 болж 3.3 пунктээр буурсны дотор эрэгтэйчүүдийнх 52.8, эмэгтэйчүүдийнх 43.0 хувь болж, мөн тус бүр 3.3 пунктээр буурчээ (Хавсралт хүснэгт 4.1.1-4.1.3). Гэтэл энэ хугацаанд Засгийн газраас хүн амын хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх талаар хөтөлбөр, төсөл хэрэгжүүлэх, гадаадын тусламж дэмжлэг авах зэрэг олон төрлийн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлсэн боловч хүн амын ажил эрхлэлт төдийлөн нэмэгдээгүй байна.

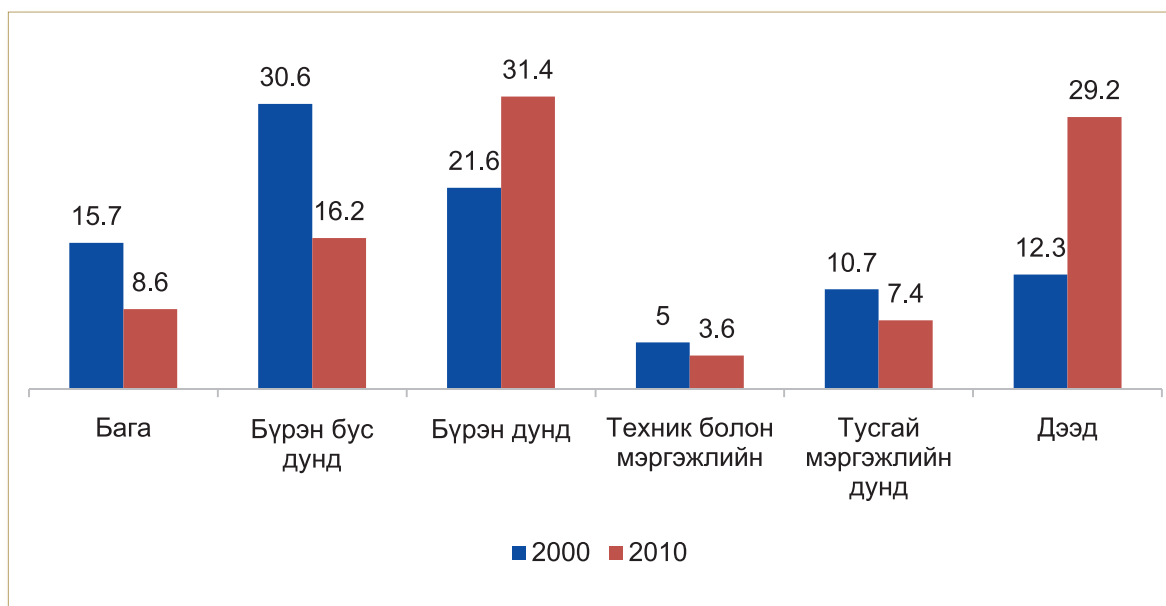
Ажил эрхэлдэг хүн амыг боловсролын төвшингээр нь авч үзэхэд 2000 онд 12.3 хувь нь дээд, 10.7 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, бүрэн бус дээд, 5 хувь нь техник мэргэжлийн дунд, 21.6 хувь нь бүрэн дунд, 30.6 хувь нь бүрэн бус дунд буюу суурь, 15.7 хувь нь бага боловсролтой байжээ. Эндээс үзэхэд ажил эрхэлдэг хүн амын дийлэнх нь буюу 52.2 хувь нь бүрэн болон бүрэн бус дунд боловсролтой, харин 4.1 хувь боловсролгүй, түүний дотор 62.0 хувь нь бичиг үсэг мэддэг, 38.0 хувь нь бичиг үсгийн мэдлэггүй байжээ (Зураг 4.1.2).

2010 оны хүн амын тооллогын дүнгээр 15, түүнээс дээш насны хөдөлмөр эрхэлдэг хүн амын 29.2 хувь нь дээд, 7.4 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 3.6 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн дунд, 31.4 хувь нь бүрэн дунд, 16.2 хувь нь суурь, 8.6 хувь нь бага боловсролтой байна (Зураг 4.1.1).

2010 оныг 2000 онтой харьцуулахад бага, бүрэн бус дунд /суурь/, техник мэргэжлийн дунд, тусгай мэргэжлийн дунд болон бүрэн бус дээд боловсролтой хүн амын ажил эрхлэлт буурсан, харин бүрэн дунд болон дээд боловсролтой ажил эрхлэгчдийн тоо огцом өссөн байна. Тухайлбал, дээд боловсролтой хүн амын хувийн жин 2000 оныхоос 2.4 дахин өсчээ (Зураг 4.1.1). Энэ нь сүүлийн 10 жилд бүрэн дунд болон дээд боловсролтой хүн амын тоо нэлээд өссөнтэй холбоотойгоос гадна хөдөлмөрийн зах зээлд бүрэн дунд болон дээд боловсролтой хүний эрэлт бусдаас илүү байгааг харуулж байна.

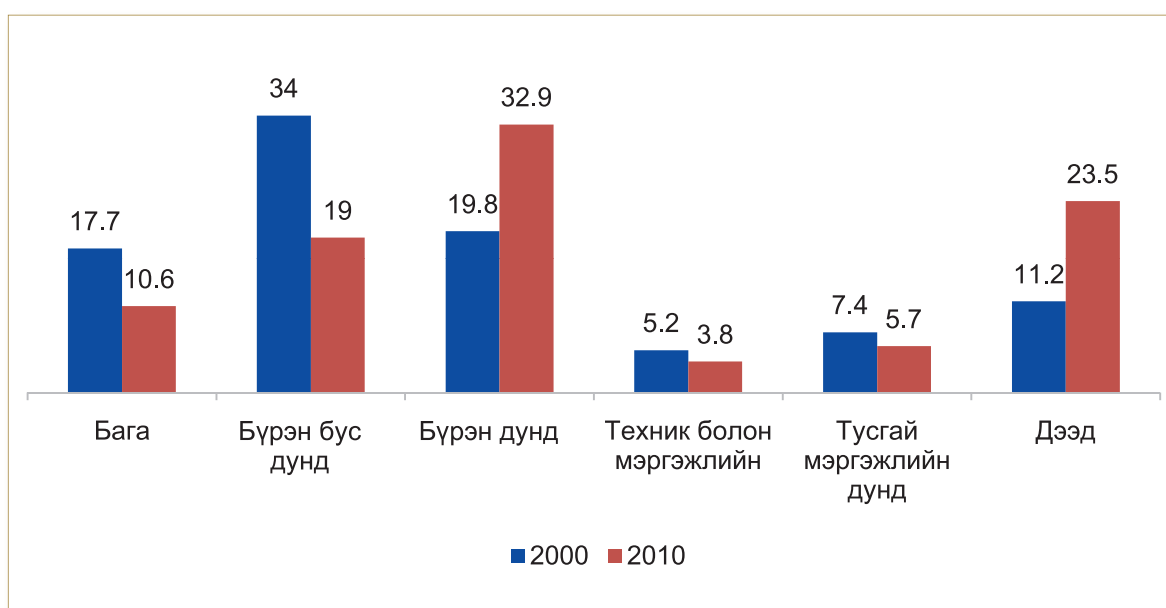
Ажил эрхэлдэг хүмүүсийн хувьд 2000 онд 4.1 хувь нь боловсролгүй, үүний 62 хувь нь бичиг үсэг мэддэг байсан бол 2010 онд 3.5 хувь нь боловсролгүй, үүний 68.0 хувь нь бичиг үсэг мэддэг болжээ.

ЗУРАГ 4.1.1. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, ХУВИАР, 2000, 2010 ОН

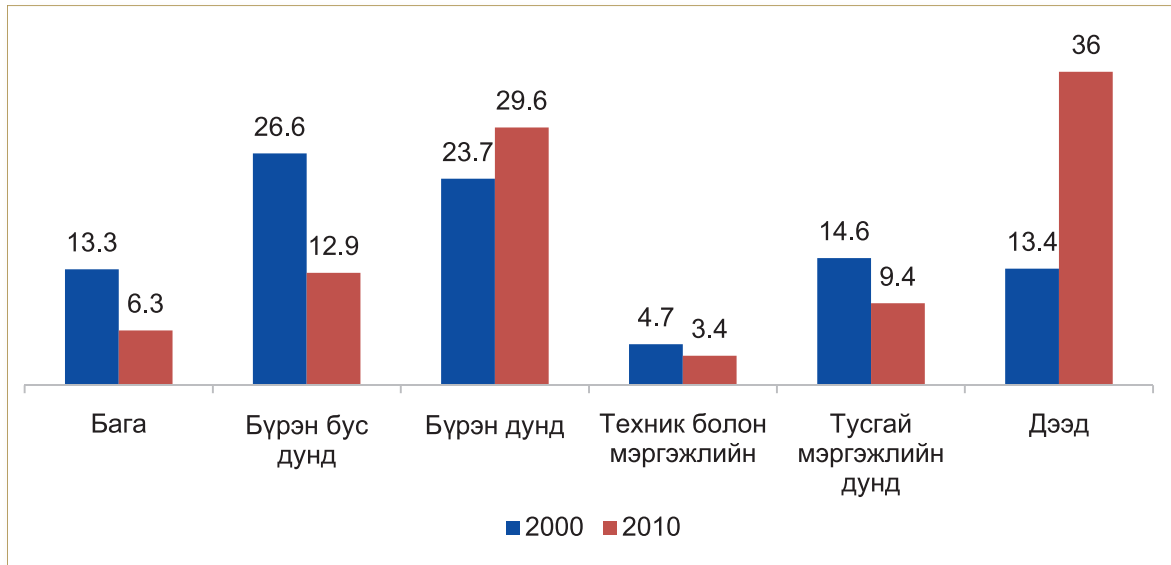

Ажил эрхэлдэг хүн амын боловсролын төвшинг хүйсээр нь ангилж үзэхэд 2010 онд бага, бүрэн бус дунд /суурь/ боловсролтой эрэгтэйчүүдийн эзлэх хувь 2000 оныхоос 1.7-1.8 дахин буурсан, эмэгтэйчүүдийн хувьд мөн л бага, суурь боловсролтой хүн амын эзлэх хувь тус бүр 1.8 дахин буурсан, харин дээд боловсролтой эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь 3.1 дахин өссөн байна (Зураг 4.1.2, 4.1.3).

ЗУРАГ 4.1.2. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ЭРЭГТЭЙЧҮҮДИЙН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, ХУВИАР, 2000, 2010 ОН

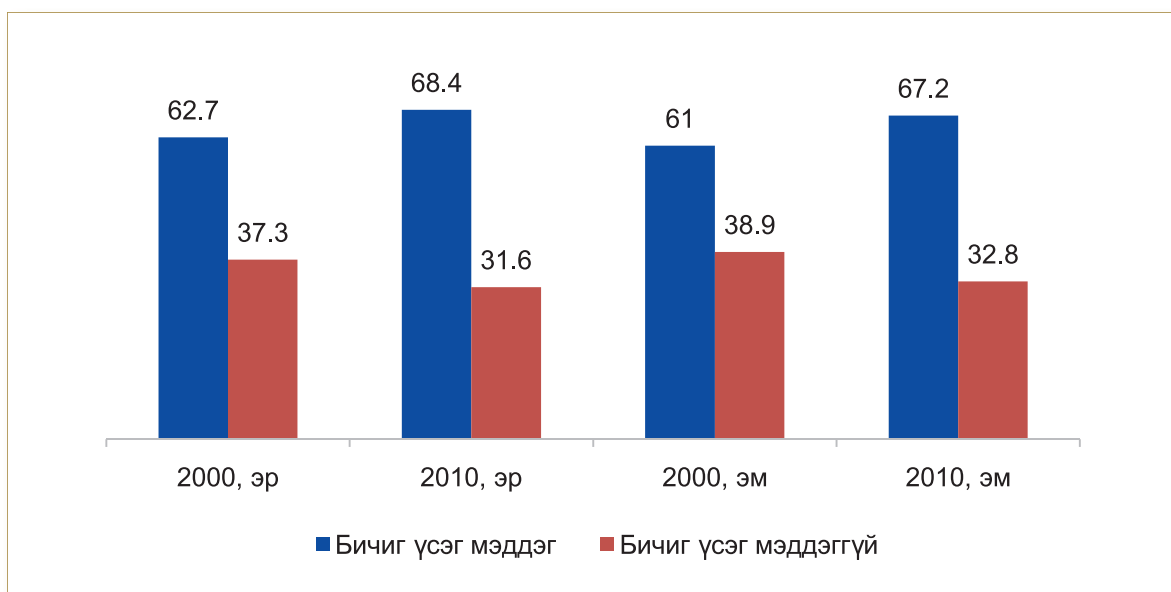
ЗУРАГ 4.1.3. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, ХУВИАР, 2000, 2010 ОН

2010 онд хөдөөд ажил эрхэлдэг хүн амын 8.3 хувь нь боловсролгүй, үүний 67.8 хувь нь бичиг үсэг мэддэг байхад хотод 0.8 хувь нь боловсролгүй, үүний 69.3 хувь нь бичиг үсэг мэддэг нь боловсролгүй хүн амын ажил эрхлэлт хот, хөдөөд нэлээд ялгаатайг илэрхийлж байна. Энэ нь хөдөөгийн ажлын байрны ихэнх нь мал аж ахуй, газар тариалан байдаг бөгөөд эдгээрт нарийн мэргэжил, ур чадвар бага шаардагддагтай холбоотой байна.

2010 оны тооллогоор ажил эрхэлдэг боловсролгүй хүн амын 68.4 хувь эрэгтэй, 31.6 хувь нь эмэгтэй байна. Үүнээс үзэхэд боловсролгүй эрэгтэйчүүдийн ажил эрхлэлт эмэгтэйчүүдийнхээс 36.8 хувиар дээгүүр байна (Зураг 4.1.4).

ЗУРАГ 4.1.4. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ БОЛОВСРОЛГҮЙ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, ХҮЙС, ХУВИАР, 2000, 2010 ОН

2010 онд арван тав, түүнээс дээш насны ажил эрхэлдэг хүн амын боловсролын төвшинг аймаг, хотоор нь үзэхэд Улаанбаатар хот, Орхон, Дархан-Уул, Говьсүмбэр аймаг дээд боловсролтой (26.8-43.8%) болон бүрэн дунд боловсролтой (34.5-38.3%) ажил эрхэлдэг хүн ам бусад аймгаас олон байхад Архангай, Өвөрхангай, Хөвсгөл, Баянхонгор, Булган, Сүхбаатар аймагт дээд боловсролтой ажил эрхэлдэг хүн (11.6-14.4%) бусад аймгаас бага байна (Хүснэгт 4.1.1).

ХҮСНЭГТ 4.1.1. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, АЙМАГ НИЙСЛЭЛ, ХУВИАР, 2010 ОН

Аймаг, нийслэл	Боловсролтой	Боловсролгүй	Боловсролтой					
			Дээд боловсрол	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техник болон мэргэжлийн	Бүрэн дунд	Суурь	Бага
БҮГД	96.5	3.5	29.2	7.4	3.6	31.4	16.2	8.6
Архангай	92.0	8.0	11.6	5.0	3.3	25.2	25.8	21.1
Баян-Өлгий	92.0	8.0	18.0	8.4	5.2	17.9	17.4	25.0
Баянхонгор	93.1	6.9	13.1	5.1	3.7	23.7	30.8	16.8
Булган	95.7	4.3	14.4	6.8	4.0	29.5	27.0	14.0
Говь-Алтай	93.3	6.7	16.7	6.5	5.0	22.7	25.3	17.1
Дорноговь	95.7	4.3	22.0	7.7	4.3	28.9	23.7	9.0
Дорнод	95.7	4.3	22.8	8.5	4.4	32.6	20.3	7.0
Дундговь	90.6	9.4	14.6	6.3	3.3	19.3	28.3	18.8
Завхан	92.0	8.0	19.1	7.2	4.0	24.2	22.4	15.2
Өвөрхангай	92.3	7.7	12.9	5.6	3.2	23.1	24.7	22.8
Өмнөговь	96.3	3.7	19.5	5.5	3.9	30.3	26.5	10.5
Сүхбаатар	87.3	12.7	13.9	5.8	5.5	19.2	27.1	15.8
Сэлэнгэ	97.8	2.2	20.7	8.7	5.6	37.6	19.1	6.2
Төв	95.7	4.3	15.0	7.4	5.5	28.7	27.1	11.9
Увс	90.7	9.3	16.4	7.0	5.5	21.2	23.0	17.6
Ховд	93.7	6.3	19.3	7.7	4.4	27.0	21.2	14.0
Хөвсгөл	92.3	7.7	12.9	5.7	3.2	27.0	22.4	21.1
Хэнтий	94.0	6.0	18.0	6.1	4.3	27.2	26.2	12.2
Дархан-Уул	98.8	1.2	31.0	11.0	4.4	37.3	11.9	3.1
Улаанбаатар	99.6	0.4	43.8	7.8	2.7	36.3	7.5	1.5
Орхон	98.9	1.1	32.0	9.9	4.6	38.3	11.2	3.0
Говьсүмбэр	97.3	2.7	26.8	8.6	3.5	34.5	17.4	6.3

4.2. АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГГҮЙ ХҮН АМЫН БОЛОН АЖИЛГҮЙЧҮҮДИЙН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ

Арван тав, түүнээс дээш насны ажил эрхэлдэггүй хүн ам гэдэгт энэ насны ажилгүйчүүдийн тоон дээр эдийн засгийн идэвхгүй хүн амыг оролцуулан тооцсон болно.

2010 оны тооллогоор 15, түүнээс дээш насны суурин хүн амын 52.2 хувь нь ажил эрхлэхгүй байгаагийн дотор 12.7 хувь нь дээд, 5.6 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, бүрэн бус дээд, 2.7 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн дунд, 40.2 хувь нь бүрэн дунд, 22.0 хувь нь суурь, 11.8 хувь нь бага боловсролтой, 9.5 хувь нь боловсролгүй байна. Боловсролгүй хүн амын 67.6 хувь нь бичиг үсэг мэддэг, 32.4 хувь нь бичиг үсэг мэддэггүй байна.

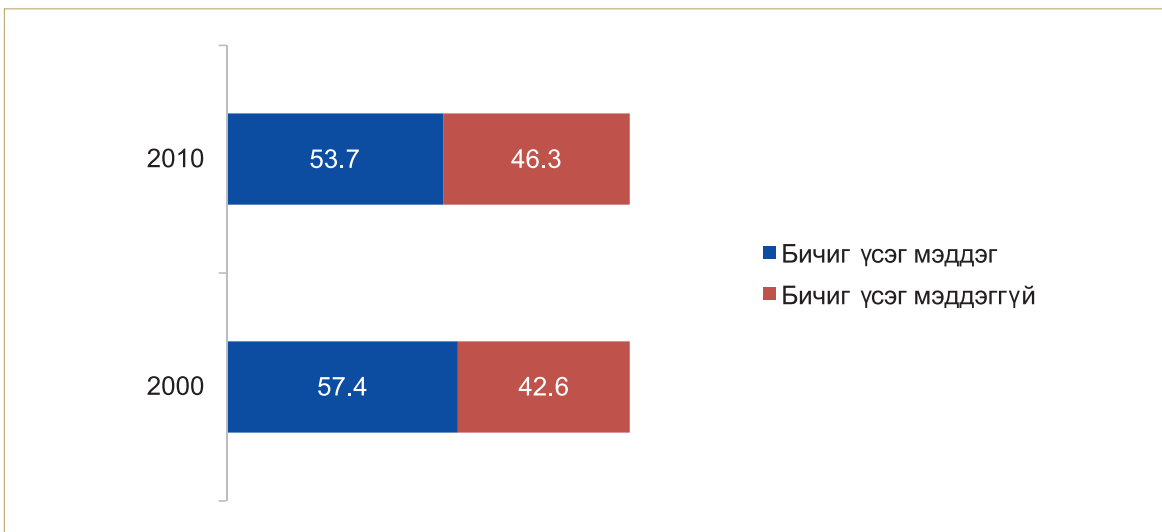
Хотын хүн амын 20.7 хувь, хөдөөгийн хүн амын 11.1 хувь нь ажил эрхэлдэггүй байна (Зураг 4.2.2). Хүйсээр нь ангилж үзэхэд эрэгтэйчүүдийн 47.2 хувь, эмэгтэйчүүдийн 56.3 хувь нь ажил эрхлээгүй байна. Ажил эрхэлдэггүй эрэгтэй хүн амын 10.4 хувь дээд, 4.5 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 3.0 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн дунд, 40.1 хувь нь бүрэн дунд, 25.3 хувь нь суурь, 11.7 хувь нь бага боловсролтой байхад, эмэгтэйчүүдийн 14.5 хувь нь дээд, 6.4 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 2.5 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн дунд, 40.3 хувь нь бүрэн дунд, 19.4 хувь нь суурь, 11.9 хувь нь бага боловсролтой байна (Зураг 4.2.3).

Ажил эрхэлдэггүй хүн амын боловсролын төвшинг хүйсээр нь харьцуулан үзэхэд 2010 оны байдлаар дээд боловсролоос бусад боловсрол /бага, суурь, бүрэн дунд, техник мэргэжлийн дунд, тусгай мэргэжлийн дунд/-той эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн эзлэх хувь ойролцоо, харин ажил эрхэлдэггүй дээд боловсролтой эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь эрэгтэйгээс 9.1 хувиар илүү байна. Харин бүрэн дунд боловсролтой эрэгтэй, эмэгтэй хүний эзлэх хувийн жин 40 хувиас давж байгааг анхааран үзүүштэй юм. Энэ нь эцэг, эхчүүд эмэгтэй хүүхдээ боловсролтой болгох хүсэл, хандлага нэмэгдсэнтэй ч холбоотой байж болох юм.

Арван тав, түүнээс дээш насны боловсролгүй бөгөөд ажил эрхэлдэггүй хүн амын бичиг үсгийн мэдлэгийг судлан үзэхэд 2000 онд 51.5 мянган хүний 57.4 хувь нь бичиг үсэг мэддэг, 42.6 хувь нь бичиг үсэг мэддэггүй байсан бол 2010 онд ажил эрхэлдэггүй 49.5 мянган хүний 53.7 хувь нь бичиг үсэг мэддэг, 46.3 хувь нь бичиг үсэг мэддэггүй болжээ. (Зураг 4.2.1).

Ажил эрхэлдэггүй, боловсролгүй хүн амыг хүйсээр нь авч үзэхэд 2000 онд 18.5 мянган эрэгтэйн 59.2 хувь нь, 32.9 мянган эмэгтэйн 56.4 хувь нь бичиг үсэг мэддэг байсан бол 2010 онд 21.9 мянган эрэгтэйн 53.7 хувь нь бичиг үсэг мэддэг 27.6 мянган эмэгтэйн 53.7 хувь бичиг үсэг мэддэг байна. Бичиг үсгийн мэдлэгтэй ажил эрхэлдэггүй эмэгтэй эрэгтэйгээс 2000 онд 2.6 хувиар илүү байснаа 2010 онд бичиг үсгийн мэдлэгийн төвшин адил болжээ.

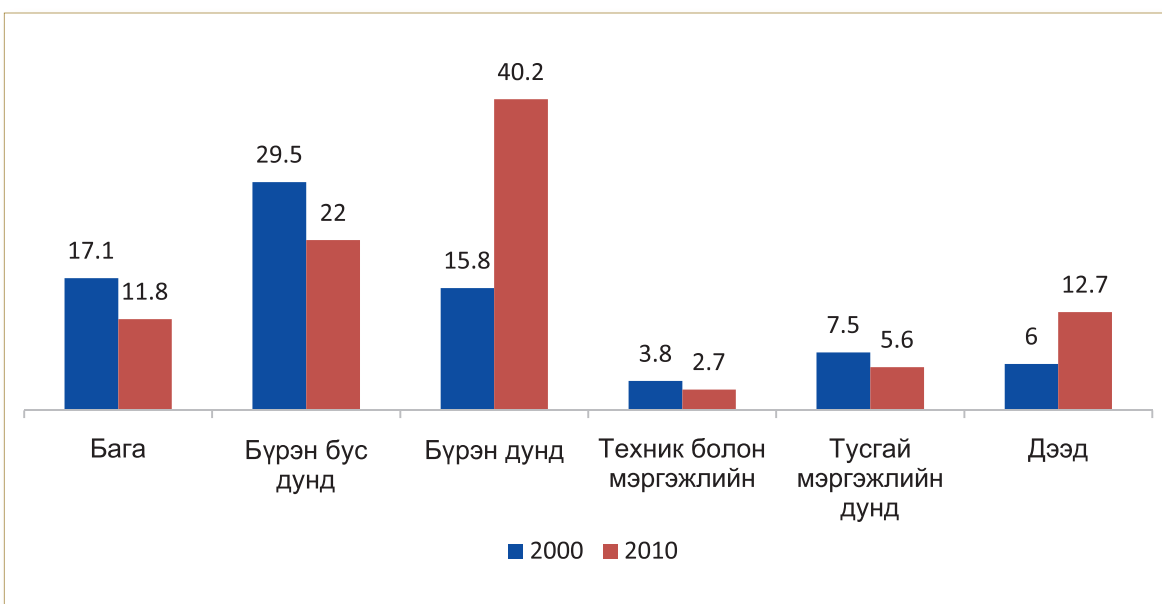
ЗУРАГ 4.2.1. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГГҮЙ, БОЛОВСРОЛГҮЙ ХҮН АМЫН БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, ХУВИАР, 2000, 2010 ОН

2000, 2010 онд ажил эрхэлдэггүй хүн амын дийлэнх буюу 22.0-40.2 хувийг суурь болон бүрэн дунд боловсролтой хүмүүс эзэлж байна (Зураг 4.2.2, Хавсралт хүснэгт 4.1.4-4.1.9). Энэ нь ажлын байранд мэргэжил эзэмшсэн хүнийг авах хандлага нэмэгдсэнтэй холбоотойгоор суурь болон бүрэн дунд боловсролтой хүмүүсийн хувьд ажилгүйдэлд өртөх магадлал өндөр болсныг харуулж байна.

Судалгаанаас үзэхэд 2010 онд дээд боловсролтой боловч ажилгүй хүн амын тоо нэмэгдсний дотор доктор, магистрын зэрэгтэй хүмүүсийн тоо ч өсчээ. Энэ нь манай улсад их, дээд сургууль, коллежийн тоо олширсон, тэдгээрт элсүүлэх мэргэжлийн чиглэл, хэрэгцээ, тоо хэмжээг оновчтой төлөвлөн тогтоодоггүй, мөн дээд боловсролын чанар, үнэлэмж доогуур байгаатай холбоотой юм (Зураг 4.2.2).

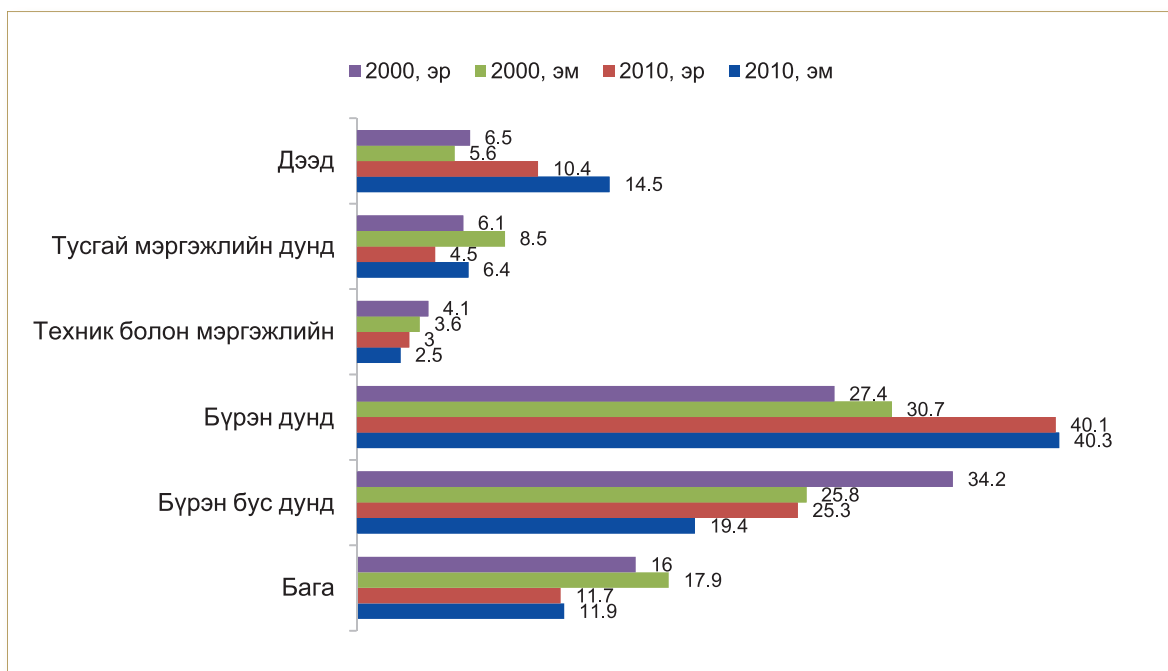
ЗУРАГ 4.2.2. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГГҮЙ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, ХУВИАР, 2000, 2010 ОН

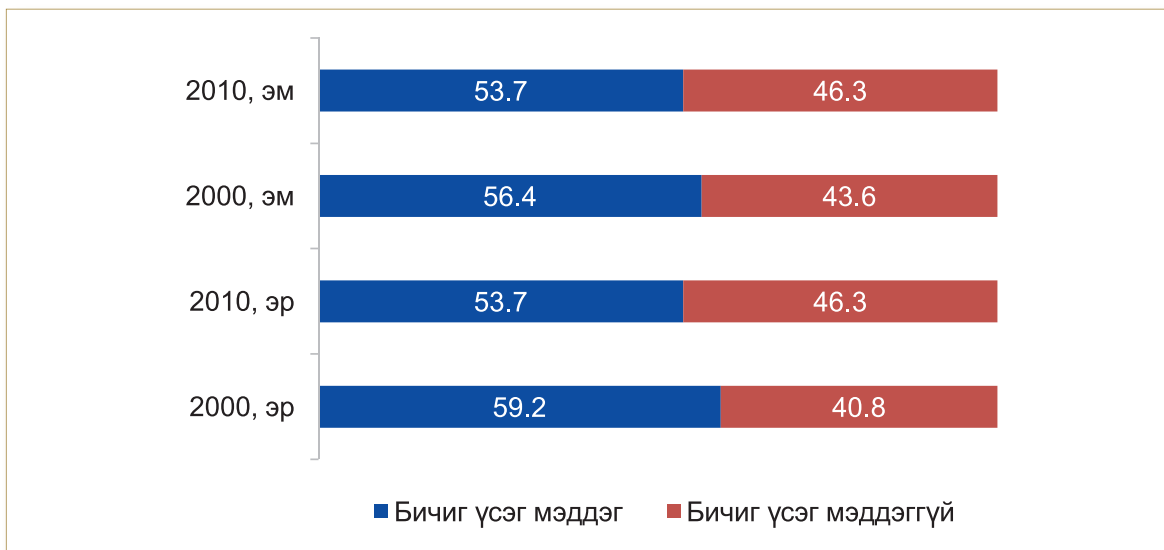
Ажил эрхэлдэггүй хүн амыг хүйсээр нь авч үзвэл 2010 оныг 2000 онтой харьцуулахад суурь боловсролтой эрэгтэй, эмэгтэй хүн амын хувийн жин буурсан боловч, эрэгтэйгх эмэгтэйгээс илүү хэвээр байна. Харин 2010 онд дээд боловсролтой ажил эрхэлдэггүй хүн амын тоо үлэмж өссөний дотор эмэгтэйчүүдийнх эрэгтэйгээс 4.1 хувиар илүү байна (Зураг 4.2.3).

Арван тав, түүнээс дээш насны ажил эрхэлдэггүй боловсролгүй хүн амын бичиг үсгийн мэдлэгийг хүйсээр нь ангилж үзэхэд 2010 онд 2000 оныхоос бичиг үсэг мэддэг эрэгтэй хүн амын тоо 5.5 хувь, эмэгтэйгх 2.7 хувиар тус тус буурсан байна.

ЗУРАГ 4.2.3. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГГҮЙ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, ХҮЙС, ХУВИАР, 2000, 2010 ОН

ЗУРАГ 4.2.4. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГГҮЙ БОЛОВСРОЛГҮЙ ХҮН АМЫН БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, ХҮЙС, ХУВИАР, 2000, 2010 ОН

Арван тав, түүнээс дээш насны ажилгүйчүүдийн боловсролын төвшинг аймаг, нийслэлээр ангилж үзэхэд тусгай мэргэжлийн дунд, техникийн болон мэргэжлийн дунд, бүрэн дунд боловсролын хувьд бүх аймаг, хотын эзлэх хувийн жин ойролцоо байна. Харин бага болон суурь боловсролтой ажилгүй хүн амын хувьд Улаанбаатар хот, Дархан-Уул, Орхон аймагт бусад аймгаас бага байна. Дээд боловсролтой ажилгүй хүн амын хувийн жин Улаанбаатар хот (25.0%), Орхон (21.6%), Дархан-Уул (18.5%) аймагт бусад аймгаас илүү, харин Өвөрхангай (8.8%), Дундговь (9.0%), Дорнод (9.6%) аймагт бусад аймгаас бага байгаа нь ажиглагдлаа (Хүснэгт 4.2.1).

Арван тав, түүнээс дээш насны ажилгүйчүүдийн боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэгийг байршлаар нь авч үзэхэд дээд боловсролтой хүний хувийн жин Улаанбаатар хот (25.0%), Орхон (21.6%), Дархан уул аймаг (18.4%), Баян-Өлгий (16.4%)-д өндөр байхад Дундговь аймаг (9.0%), Дорнод аймаг (9.6 %) -т бага байна. Бүрэн дунд боловсролтой ажилгүйчүүдийн хувийн жин бүх аймаг, хотод өндөр буюу 30.5-49.4 хувь байна. Боловсролгүй ажилгүйчүүдийн тоо Дундговь, Өвөрхангай, Сүхбаатар, Увс, Дорнод, Ховд аймагт харьцангуй их байхад Улаанбаатар хот, Дархан-Уул, Өвөрхангай, Орхон аймагт бага байна (Хүснэгт 4.2.1).

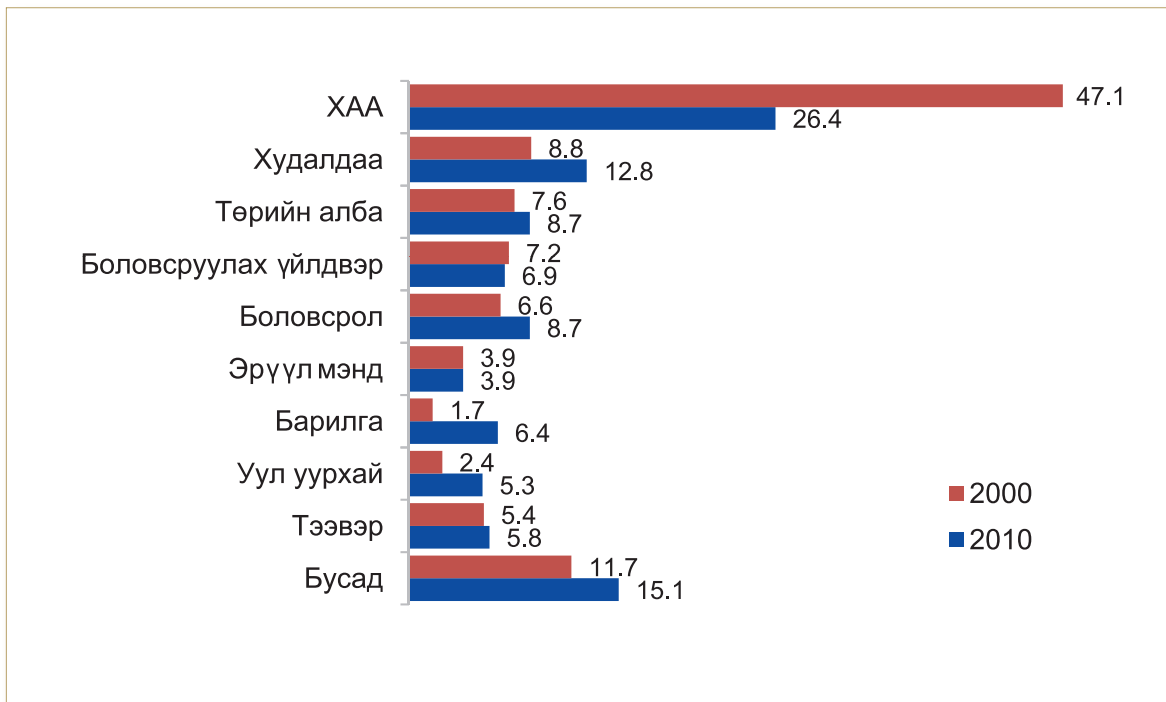
ХҮСНЭГТ 4.2.1. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛГҮЙЧҮҮДИЙН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, ХУВИАР, 2010 ОН

Аймаг, нийслэл	Боловсролтой							Боловс- ролгүй
	Дээд боловсрол	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Суурь	Бага		
БҮГД	17.3	4.8	4.3	42.4	20.3	7.6	3.3	
Архангай	11.4	3.6	3.8	41.4	21.5	12.9	5.4	
Баян-Өлгий	16.4	6.5	6.5	30.6	18.6	15.5	5.9	
Баянхонгор	10.8	2.5	5.1	37.3	28.2	11.3	4.7	
Булган	11.5	4.1	5.0	43.5	26.1	7.8	2.0	
Говь-Алтай	12.5	4.6	6.9	35.0	25.9	11.3	3.8	
Дорноговь	13.5	5.1	5.1	38.2	27.7	6.8	3.5	
Дорнод	9.6	3.9	5.7	37.8	28.4	8.5	6.0	
Дундговь	9.0	4.5	6.3	25.7	31.2	15.1	8.3	
Завхан	13.0	3.9	4.5	39.5	23.5	11.1	4.4	
Өвөрхөнгө	8.8	3.0	3.6	33.0	26.4	17.1	8.2	
Өмнөговь	12.5	3.6	5.5	34.5	28.9	10.3	4.6	
Сүхбаатар	11.5	3.5	6.4	32.2	27.5	11.1	7.9	
Сэлэнгэ	11.6	4.3	5.7	45.7	24.7	5.9	2.0	
Төв	10.8	3.8	6.6	37.8	28.8	8.7	3.4	
Увс	13.9	4.6	6.2	30.5	26.4	11.5	6.8	
Ховд	15.1	4.5	4.2	39.2	20.5	10.6	6.0	
Хөвсгөл	11.3	3.3	4.3	38.7	24.0	13.9	4.5	
Хэнтий	11.2	2.8	6.0	33.8	31.8	9.6	4.8	
Дархан-Уул	18.5	5.8	5.2	48.2	17.0	3.8	1.4	
Улаанбаатар	25.0	6.0	2.8	49.4	12.8	2.9	1.0	
Орхон	21.6	4.1	3.9	48.3	16.7	4.1	1.4	
Говьсүмбэр	11.9	5.0	2.5	43.4	24.9	8.1	4.3	

4.3. ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАРТ АЖИЛЛАДАГ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ

Ажил эрхэлдэг хүн амыг эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар, боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэгээр ангилж үзэхэд 2000 онд ажил эрхэлдэг хүн амын 47.1 хувь нь ХАА, ан агнуур, ойн аж ахуйд 8.8 хувь нь бөөний болон жижиглэн худалдаа, гэр ахуйн барааны засварын салбарт, 7.6 хувь нь төрийн удирдлага, батлан хамгаалах, албан журмын нийгмийн даатгалд, 7.2 хувь нь боловсруулах үйлдвэрт, 6.6 хувь нь боловсролд, 5.4 хувь нь тээвэр, агуулахын аж ахуй, холбоо, хуурай замын тээвэрт, 3.9 хувь нь эрүүл мэнд, нийгмийн халамжид, 1.7 хувь нь барилгад, үлдсэн нь бусад салбарт ажиллаж байжээ. Тэгвэл 2010 онд ХАА, ан агнуур, ойн аж ахуйд 26.4 хувь, бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин засварт 12.8 хувь, боловсролд 8.7 хувь, төрийн удирдлага, батлан хамгаалахад 8.2 хувь, боловсруулах үйлдвэрлэлд 6.9 хувь, барилгад 6.4 хувь, тээвэр агуулахын үйл ажиллагаанд 5.8 хувь, уул, уурхай олборлолтод 5.3 хувь, эрүүл мэнд ба нийгмийн үйл ажиллагаанд 3.9 хувь, үлдсэн нь бусад салбарт тус тус ажиллаж байна.

ЗУРАГ 4.3.1. АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАР, ХУВИАР, 2000, 2010 ОН

2010 оныг 2000 онтой харьцуулахад ХАА, ан агнуур, ойн аж ахуйд ажиллагчдын хувийн жин 26.0 хувиар буурсан, харин бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин засварынх 4 хувь, барилгынх 4.7 хувиар тус тус өсчээ.

2000 онд ажил эрхэлдэг хүн амын 4 хувь нь боловсролгүй, үүний дотор 62.0 хувь нь бичиг үсэг мэддэг, 38.0 хувь нь бичиг үсэг мэддэггүй байсан бол 2010 онд ажиллагчдын 3.5 хувь нь боловсролгүй, үүний дотор 68.0 хувь нь бичиг үсэг мэддэг, 32.0 хувь нь бичиг үсэг мэддэггүй байна (Хавсралт хүснэгт 4.3.1).

Ажил эрхэлдэг хүн амыг эдийн засгийн үйл ажиллагааны тухайн салбар, боловсролын төвшингээр нь ангилж үзэхэд 2010 онд ХАА, ан агнуур, ойн аж ахуйд ажиллагчдын дөнгөж 2.2 хувь нь дээд, 2.8 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 3.9 хувь нь техник мэргэжлийн дунд боловсролтой байхад 23.7 хувь нь бүрэн дунд, 37.6 хувь нь суурь, 29.7 хувь нь бага боловсролтой, 12.7 хувь нь боловсролгүй байна.

Боловсруулах үйлдвэрлэлд ажиллагсдын 25.3 хувь нь дээд, 45.6 хувь нь бүрэн дунд, 13.2 хувь нь суурь боловсролтой байхад барилгад 23.5 хувь нь дээд, 43 хувь нь бүрэн дунд, 16.8 хувь нь суурь боловсролтой байна.

Бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин засварт 32 хувь нь дээд, 43.2 хувь нь бүрэн дунд, 9.4 хувь нь суурь боловсролтой бол тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагааны 20 хувь нь дээд, 49.3 хувь нь бүрэн дунд боловсролтой ажээ.

Төрийн удирдлага ба батлан хамгаалахад 52.4 хувь дээд, 25.5 хувь бүрэн дунд, 6.7 хувь нь суурь боловсролтой, боловсролд 63.4 хувь нь дээд, 17.2 хувь нь бүрэн дунд, 5.8 хувь нь суурь боловсролтой байна.

Эрүүл мэнд ба нийгмийн үйл ажиллагаанд 44.2 хувь нь дээд, 26.2 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 19.1 хувь нь бүрэн дунд, 6 хувь нь суурь боловсролтой байна (Хүснэгт 4.3.1).

Ийнхүү судалгааны дүнгээс үзэхэд боловсрол, төрийн удирдлага ба батлан хамгаалах, эрүүл мэнд болон нийгмийн үйл ажиллагаанд ажил эрхэлдэг хүн амын дотор дээд боловсролтой хүмүүсийн эзлэх хувь бусдаас илүү (44.2-63.4 хувь) байна.

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны бүх салбарт ажиллагчдын дотор бүрэн дунд боловсролтой хүн амын тоо харьцангуй өндөр буюу 17.2-49.3 хувийг эзэлж байна. Гэтэл хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуйд ажиллагчдын дотор дээд боловсролтой хүн ам хамгийн цөөн, харин суурь /бүрэн бус дунд/ болон бага боловсролтой хүн ам харьцангуй өндөр буюу 26.4-33.4 хувийг, мөн боловсролгүй хүн ам 11.2 хувийг эзэлж байгаа нь нүүдлийн мал аж ахуй эрхлэгчдийн дийлэнх нь мэргэжилгүй хүмүүс болохыг илэрхийлж байна.

15, түүнээс дээш насны ажил эрхэлдэг хүн амыг эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар, хүйсээр ангилж үзэхэд 2010 он эрэгтэйчүүд эмэгтэйгээс 78.4 мянгаар буюу 18.8 хувиар илүү байна. Улсын хэмжээнд эдгээр салбарт ажил эрхэлдэг эрэгтэйчүүдийн 23.5 хувь нь дээд, 5.7 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 3.8 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн дунд, 32.9 хувь нь бүрэн дунд, 19 хувь нь суурь, 10.6 хувь нь бага боловсролтой, 4.4 хувь нь боловсролгүй, үүний дотор 68.4 хувь нь бичиг үсэг мэддэг, 31.6 хувь нь бичиг үсэг мэддэггүй байна (Хавсралт хүснэгт 4.3.4, 4.3.5).

Эмэгтэйчүүдийн хувьд эдгээр салбаруудад ажил эрхэлдэг хүн амын 36 хувь нь дээд, 9.4 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 3.4 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн дунд, 29.6 хувь нь бүрэн дунд, 12.9 хувь нь суурь, 6.3 хувь нь бага боловсролтой, 2.5 хувь нь боловсролгүй, үүний дотор 67.2 хувь нь бичиг үсэг мэддэг, 32.8 хувь бичиг үсэг мэддэггүй байна.

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны гол салбаруудад ажилладаг хүмүүсийн хүйсийн харьцааг ХАА, ан агнуур, ойн аж ахуй, загас барилтад эрэгтэйчүүдийн тоо эмэгтэйчүүдийнхээс 1.3 дахин, уул уурхай, олборлолтод 4 дахин, барилгад 3.9 дахин, төрийн удирдлага ба батлан хамгаалахад 1.9 дахин тус тус илүү, бол бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин засварын үйлчилгээнд 1.3 дахин, боловсролд 2.7 дахин, эрүүл мэнд ба нийгмийн үйл ажиллагаанд 4.1 дахин эрэгтэйчүүд, эмэгтэйгээс бага байна.

Ажил эрхэлдэг хүн амын боловсролын төвшний хувьд эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар ангилж үзвэл дээд боловсролтой эмэгтэй хүн амын тоо эрэгтэйгээс 12.5 хувиар илүү байхад харин эрэгтэй хүн амын тоо эмэгтэйгээс бүрэн дунд боловсролтой 3.3 хувиар, суурь боловсролтой 6.1 хувиар, бага боловсролтой 4.3 хувиар, боловсролгүй нь 1.9 хувиар тус тус илүү байна. Үүнээс үзэхэд боловсрол, эрүүл мэнд, нийгмийн халамж, үйлчилгээ, барилга, бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин засварт ажил эрхэлдэг хүн амын хувьд хүйсийн ялгааг багасгах, дээд боловсролтой эрэгтэйчүүдийн тоог нэмэгдүүлэх шаардлага гарч байна.

ДУГНЭЛТ, ЗӨВЛӨМЖ

СЭДЭВЧИЛСЭН СУДАЛГААНЫ ДҮГНЭЛТ

“Монгол Улсын хүн амын боловсрол, бичиг үсгийн мэдлэг” сэдэвчилсэн судалгааны дүнгээс үндэслэн дор дурдсан дүгнэлт хийж байна:

1. Манай улсын хүн амын сургууль цэцэрлэгт хамрагдалт, боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг сүүлийн 10 жилд /2000-2010 он/ урьдын адил өссөний дотор 8-15/7-15, 6-15/ насны хүн амын суурь боловсролын хамран сургалт 2000 онд 86,5 хувь байснаа 2010 онд 96.4 хувь болон өссөн, 2000 онд хүн амын бүрэн дунд боловсрол эзэмшилтийн хувь 22.8 байснаа 2010 онд 29.6 болж өссөн нь хүн амын суурь болон бүрэн дунд боловсрол эзэмших хүсэл, хандлага нэмэгдсэнийг харуулж байна.

2. 1990-ээд оноос хойших хугацаанд хүн амын сургуульд хамрагдалт, боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэг байнга өсөн нэмэгдэж 2000 онд 97.8 хувь, 2010 онд 98.3 хувь болж өссөн нь манай улс хүн амынхаа боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэгээр дэлхийн тэргүүний орнуудын нэг хэвээр байгаа төдийгүй Монгол Улсын нэр хүндийг өргөсөн том амжилтанд хүрснийг харуулж байна. Гэвч манай улсын боловсролын чанар, үнэлэмж, хөрвөх чадвар доогуур хэвээр байгаад дүгнэлт хийвэл зохилтой.

3. Хүн амын бүх шатны боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэгийн судалгаанаас үзэхэд сүүлийн 20 жилд эрэгтэйчүүдийн хувийн жин эмэгтэйгээс доогуур, буурсаар байгаа нь манай улсын боловсролд хүйсийн харьцаа алдагдаж байгааг харуулж байна.

4. 2000 оноос хойших хугацаанд бага, дунд боловсролын агуулга, бүтцийг олон улсын жишигт нийцүүлэн ЕБС-ийн 4+4+2 гэсэн бүтцийг өөрчлөн 5+4+2 гэсэн бүтцэд шилжүүлж, сургуульд элсэх насыг 8 байсныг 7 болгосон, улмаар 6 настай хүүхдийг сургуульд элсүүлэх, бага, дунд боловсролын сургалтын тогтолцоог 6+3+3 болгох эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгосон нь Монгол Улсын бага, суурь, бүрэн дунд боловсролыг олон улсынхтай дүйцүүлэхэд зарчмын шинэчлэл болж байгаа хэдий ч энэхүү өөрчлөлтийг нарийн судалгаа, тооцоонд тулгуурлаагүй, нэг шилжилтийг дуусгаагүйгээр нөгөөг эхэлүүсэн нь багш, суралцагч болон бага, дунд боловсролын сургалтын байгууллагад бэрхшээл учруулж байна.

5. Өнгөрсөн 10 гаруй жилийн турш сургуулийн өмнөх боловсролын хамран сургалт нэмэгдэж байгаа ч 2010 онд 2-5 насны хүүхдийн 60 хувь л хамрагдсан нь хангалтай үзүүлэлт биш бөгөөд энэ нь хот, хөдөөд цэцэрлэгийн барилгын хүчин чадал, төсөв хүрэлцээгүйтэй холбоотой байна.

6. 2000-2010 онд дээд боловсролтой хүн амын хувийн жин 2.4 дахин өссөн нь энэ хугацаанд төрийн бус өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллага олноор үүсэн байгуулагдсантай холбоотой юм. Гэвч дээд боловсролын үнэлэмж, чанар, өрсөлдөх чадвар шаардлагын төвшинд хүрээгүй байна.

7. Боловсролын үйлчилгээний чанар өнөөгийн нийгмийн эрэлт, нийлүүлэлтийн шаардлагыг төдийлөн хангахгүй байна. Боловсролын үйлчилгээний чанарт шууд нөлөөлдөг үндсэн үзүүлэлт болох сургалтын агуулга, стандарт бүрэн шинэчлэгдээгүй, сургалтын арга зүй, үнэлгээний механизм боловсронгуй биш, хичээлийн болон дотуур байрын хангамж, хүрэлцээ, ахуйн нөхцөл, сургалтын тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэл, сурах бичгийн хангамж дутмаг хэвээр байгаа нь улсын эдийн засгийн нөөц бага, багшийн болон сургуулийн удирдах ажилтны мэдлэг, чадвар, хариуцлага, санаачилгатай холбоотой юм.

8. 2010 оны тооллогын дүнгээр эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбарт ажил эрхэлдэг хүн амын хувийн жин хөдөө аж ахуй, ан агнуур, ойн аж ахуйгаас бусад бүх салбарт нэмэгдсэн байна. Энэ нь манай улсын эдийн засаг, нийгмийн салбарын үйл ажиллагаа бүхэлдээ зах зээлийн эдийн засгийн харилцаанд шилжиж байгаа болон бүх төрлийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд орчин үеийн шинэ техник, технологи, материал, түүхий эд, мэдээллийн технологийг зохих хэмжээгээр нэвтрүүлж байгаатай холбоотой гэж дүгнэж болох юм. Түүнчлэн сүүлийн 10 гаруй жилд манай улсад их, дээд сургууль төгсөгчдийн

болон бүрэн дунд, суурь боловсрол эзэмшигчдийн тоо байнга нэмэгдсэн нь эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбарт ажил эрхэлдэг хүн амын тоог нэмэгдүүлэх нэг нөхцөл болжээ.

9. Арван тав, түүнээс дээш насны хүн амд ажилгүйчүүдийн эзлэх хувийн жин 2010 онд 2000 оныхоос 2.2 хувиар, ажил эрхлэлт 3.3 хувиар тус тус буурсан ба боловсролын төвшиний хувьд бага, суурь боловсролтой хүн амын хувийн жин 1.8-1.9 дахин буурсан байна.

10. 2010 онд дээд боловсролтой ажилгүйчүүдийн хувийн жин 3.5 дахин нэмэгдсэний дотор эмэгтэй хүн амын боловсролын төвшин эрэгтэйгээс 2.1 дахин илүү байна. Ажилгүй хүн амын 20.3-42.4 хувь нь суурь болон бүрэн дунд боловсролтой байгаа нь хөдөлмөрийн зах зээлд буюу ажил олгогчид мэргэжилтэй хүн амыг аливаа ажлын байранд сонгон авдаг хандлага өсөн нэмэгдсэнтэй холбоотой байна.

11. 2010 оны хүн амын тооллогоор ажил эрхэлдэг 15, түүнээс дээш насны хүн амын боловсролын төвшинг харьцуулан үзэхэд хотод хөдөлмөр эрхэлдэг боловсролтой хүн амын тоо хөдөөгийнхөөс 1.9 дахин их байна. Боловсрол, эрүүл мэнд, нийгмийн халамж үйлчилгээ, барилга, бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин засварын салбарт ажилладаг хүн амын хүйсийн ялгаа их байна. Мөн дээд боловсролтой эрэгтэйчүүдийн тоо цөөрч байгаад дүгнэлт хийж байна.

ЗӨВЛӨМЖ

Судалгааны дүнгээс үндэслэн Монгол Улсын хүн амын боловсрол, бичиг үсгийн мэдлэг болон боловсролын чанар, үнэлэмж, хөрвөх чадварыг дээшлүүлэхэд дор дурдсанаар бодлого, зохицуулалтын арга хэмжээг хэрэгжүүлэхийг зөвлөмж болгож байна:

1. Бүх шатны боловсролын чанар, хөрвөх чадвар, нийгмийн үнэлэмжийг дээшлүүлэхэд чиглэсэн эрх зүйн шинэчлэл хийх.

2. Даяаршлал, нийгмийн эрэлт, шинжлэх ухаан, технологийн өөрчлөлтийн дагуу боловсролын хуучирсан агуулга, стандарт, сургалт-эрдэм шинжилгээний зориулалт бүхий тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийг шинэчлэх.

3. Боловсролын агуулга, стандарт, техник, технологийн шинэчлэлд нийцүүлэн бүх шатны сургуулийн багш, сурган хүмүүжүүлэгчдын сургалт-эрдэм шинжилгээний чадавхи, хариуцлага, санаачилгыг дээшлүүлэх, тэдний нийгмийн баталгааг сайжруулахад чиглэсэн бодлого, зохицуулалтын арга хэмжээ авах.

4. Хөрөнгө оруулалт, санхүүгийн олон эх үүсвэрийг ашиглах замаар сурах, сургах үйл ажиллагааны болон суралцагчдын оюун санаа, бие бялдрыг хөгжүүлэхэд таатай орчинг боловсролын сургалтын байгууллага бүрд бий болгох.

5. Бүх нийтээр суурь боловсролыг заавал эзэмших төрийн бодлогын мөн чанарыг нийгмийн ухамсарт жигд төлөвшүүлэхэд бүх шатны төрийн, төрийн бус байгууллага, иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн арга, хэлбэрийг өргөн ашиглах.

6. Бүх шатны боловсролын байгууллагын менежментийн чадавхийг дээшлүүлэх, тэдгээрийн үйл ажиллагааг өөрчлөлт, шинэчлэлийн үр дүн, ач холбогдол, үр нөлөөгөөр нь үнэлж, дүгнэдэг механизмыг бий болгох.

7. Боловсролын салбарын мэдээллийн хамралт, үнэн бодитой байдал, мэдээллийг боловсруулах, сан бүрдүүлэх, ашиглах, мэдээллээр үйлчлэх, мэдээллийг ашиглан судалгаа хийдэг үйл ажиллагааг багтаасан боловсролын удирдлагын мэдээллийн тогтолцоог бий болгон төлөвшүүлэх.

8. Боловсролын салбарын төрийн бодлого, хууль тогтоомж, хөтөлбөр, төсөл, стандарт, ойрын болон хэтийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ хийж, үнэлгээ өгдөг тогтолцоог боловсронгуй болгох.

9. Их, дээд сургууль, коллежид бэлтгэдэг мэргэжлийн чиглэлийг өөрийн улсын болон олон улсын хөгжлийн чиг хандлага, нийгмийн эрэлтэд нийцүүлэн ойрын болон хэтийн төлөвлөгөөний дагуу тогтоож мөрдүүлэх.

10. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний ангиллийг олон улсын жишигт нийцүүлэн шинэчлэн тогтоож, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг оношлох, үнэлэх, цэцэрлэг, сургуульд элсүүлэх, статистикийн мэдээнд хамруулах журмыг шинэчлэн баталж мөрдүүлэх.

11. Хүүхдийг тэгш хамран сургах олон улсын зарчимд нийцүүлэн сургуулийн өмнөх болон бага, суурь, бүрэн дунд боловсролд хамран сургахад төрийн болон төрийн бус байгууллага, эцэг эх, асран хамгаалагчдын бодлого, үйл ажиллагааг чиглүүлэх.

12. Хүн амын тооллогын хүснэгтийн үзүүлэлт, асуулгад хүн амын албан бус боловсролд хамрагдалт, хүйс, боловсролын төвшинг улс, хот, хөдөөгөөр гаргадаг болох.

13. Хүн амын ажил эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх, ажилгүйчүүд, ядуурлыг багасгахын тулд суурь болон бүрэн дунд боловсрол төгсөгчдөөс техникийн болон мэргэжлийн дунд боловсролд суралцагчдын тоог нэмэгдүүлэх, үүний тулд төрийн болон төрийн бус өмчийн мэргэжлийн сургалт - үйлдвэрлэлийн төвүүдийг нэмж байгуулах, мэргэжлийн чиглэл, сургалтын орчинг хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтэд нийцүүлэх, сургалтын чанар, суралцагчдын болон багш нарын мэргэжлийн ур чадварыг эрс дээшлүүлэхэд чиглэсэн бодлого, зохицуулалтын арга хэмжээг дэс дараалан авч хэрэгжүүлэх.

13. Хүн амын боловсролын төвшин, бичиг үсгийн мэдлэгийн байдлыг улс, хот, хөдөө, насны ангилал, хүйс, ажил эрхлэлт, ядуурал, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбарын эрэлт, нийлүүлэлтийн асуудлаар судлаачдын дунд эрдэм шинжилгээний иж бүрэн төсөлт ажлыг зарлан шалгаруулж, уг судалгааны ажлыг онол, арга зүйн өндөр төвшинд гүйцэтгүүлж, үр дүнг Улсын Их Хурал, Засгийн газар, салбарын яам, агентлаг, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн төвшинд бодлого, зохицуулалт, төлөвлөлтөд тусган хэрэгжүүлдэг болох.

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

1. Монгол Улсын Үндсэн хууль. 1992 он
2. Боловсролын тухай хууль. 1995 он
3. Мянганы хөгжилд суурилсан үндэсний хөгжлийн цогц бодлого. 2008-2021, УБ, 2008 он
4. “Боловсрол” үндэсний хөтөлбөр /2010-2021 он/, 2010 он
5. Бага, дунд боловсролын тухай хууль. 1995 он
6. Дээд боловсролын тухай хууль. 1995 он
7. Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хууль. 2002 он
8. Сургуулийн өмнөх боловсролын тухай хууль. 2006 он
9. Монголын боловсролыг 2006-2015 онд хөгжүүлэх мастер төлөвлөгөө. УБ, 2008 он
10. 2010 оны ХАОС тооллогын хүснэгтүүдийн нэгтгэл. Үндэсний статистикийн газар, 2011 он
11. Монгол улсын хүн ам, орон сууцны 2000 оны улсын тооллогын үр дүн. Үндэсний статистикийн газар. Хүн ам тооллого судалгааны товчоо, 2001 он
12. Боловсрол, бичиг үсгийн мэдлэг. 2000 оны тооллогын дүнд үндэслэн хийсэн сэдэвчилсэн судалгаа. Үндэсний статистикийн газар, 2002 он
13. Хүн ам, орон сууцны 2010 оны улсын тооллогын асуулга, нэгтгэлийн маягтыг нөхөх заавар. УБ, 2009 он
14. Боловсрол, соёл урлаг, шинжлэх ухаан, технологийн салбарын статистикийн мэдээллийн эмхтгэл, /2010-2011 оны хичээлийн жил/ УБ, 2011 он
15. Хүн ам, орон сууцны 2010 оны улсын тооллого нэгдсэн дүн, Үндэсний статистикийн хороо, УБ, 2011 он
16. Монгол Улсын хүн ам хорьдугаар зуунд. Үндэсний статистикийн газар. УБ, 2003 он
17. “Монгол улсад шинэ цагийн боловсрол үүсч хөгжсөний 90 жил”, эрдэм шинжилгээний бага хурлын эмхэтгэл. УБ, 2011 он

Хүмүүнд төр эрхэм, Мөрд хүмүүн эрдэнэ

ХҮСНЭГТ 2.1.1. БОЛОВСРОЛТОЙ ХҮН АМЫН ТОО, 1963-2010 ОН /УЛСЫН ДҮН/

Боловсролын төвшин	Он					
	1963	1969	1979	1989	2000	2010
БҮГД	247 887	381 499	853 585	1 273 428	1 628 443	1 987 028
Бага	157 183	217 651	408 440	440 105	432 168	341 549
Бүрэн бус	51 340	91 313	253 548	403 669	463 191	383 667
Бүрэн дунд	12 870	29 191	81 634	215 405	453 451	685 935
ТМ дунд	14 647	23 032	60 154	113 529	139 455	183 305
Дээд	11 847	20 312	49 809	100 720	140 178	392 572

ХҮСНЭГТ 2.1.2. БОЛОВСРОЛТОЙ ХҮН АМЫН ТОО, 1963-2010 ОН /ЭРЭГТЭЙ/

Боловсролын төвшин	Он					
	1963	1969	1979	1989	2000	2010
БҮГД	147 351	212 052	446 232	647 132	803 101	974 550
Бага	85 793	110 685	199 715	213 392	216 650	177 189
Бүрэн бус	32 847	53 611	144 154	229 012	257 536	214 227
Бүрэн дунд	9 071	17 988	40 638	103 650	208 674	340 194
ТМ дунд	10 465	14 370	29 014	43 454	51 510	80 608
Дээд	9 175	15 398	32 711	57 624	68 731	162 332

ХҮСНЭГТ 2.1.3. БОЛОВСРОЛТОЙ ХҮН АМЫН ТОО, 1963-2010 ОН /ЭМЭГТЭЙ/

Боловсролын төвшин	Он					
	1963	1969	1979	1989	2000	2010
БҮГД	100 536	169 447	407 353	626 296	825 342	1 012 478
Бага	71 390	106 966	208 725	226 713	215 518	164 360
Бүрэн бус	18 493	37 702	109 394	174 657	205 655	169 440
Бүрэн дунд	3 799	11 203	40 996	111 755	244 777	345 741
ТМ дунд	4 182	8 662	31 140	70 075	87 945	102 697
Дээд	2 672	4 914	17 098	43 096	71 447	230 240

ХҮСНЭГТ 2.1.4. ХОТЫН БОЛОВСРОЛТОЙ ХҮН АМЫН ТОО, 1963-2010 ОН

Боловсролын төвшин	Он				
	1963	1969	1989	2000	2010
БҮГД	147 371	213 197	781 588	987 880	1 406 235
Бага	76 132	92 484	200 362	188 587	162 611
Бүрэн бус	40 055	65 495	243 668	235 537	210 422
Бүрэн дунд	11 410	23 657	167 322	335 238	555 295
ТМ дунд	9 477	14 801	82 754	102 437	132 252
Дээд	10 297	16 760	87 482	126 081	345 655

ХҮСНЭГТ 2.1.5. ХӨДӨӨГИЙН БОЛОВСРОЛТОЙ ХҮН АМЫН ТОО, 1963-2010 ОН

Боловсролын төвшин	Он				
	1963	1969	1989	2000	2010
БҮГД	100 516	168 302	491 840	640 563	580 793
Бага	81 051	125 167	239 743	243 581	178 938
Бүрэн бус	11 285	25 818	160 001	227 654	173 245
Бүрэн дунд	1 460	5 534	48 083	118 213	130 640
ТМ дунд	5 170	8 231	30 775	37 018	51 053
Дээд	1 550	3 552	13 238	14 097	46 917

ХҮСНЭГТ 2.1.6. ХОЁРООС ХОРИН ЕСӨН НАСНЫ СУРГУУЛЬД СУРДАГ /ЦЭЦЭРЛЭГТ ХҮМҮҮЖДЭГ/ ХҮН АМЫН ТОО, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, 2010 ОН

Насны бүлэг	Бүгд	Үүнээс:					
		Хүйс		Сургуульд сурдаг / цэцэрлэгт хүмүүждэг/			
		Эрэгтэй	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	1 409 960	713 523	696 437	401 069	422 608	312 454	273 829
2-5	202 420	102 986	99 434	60 910	60 737	42 076	38 697
6-12	315 020	160 125	154 895	155 137	151 378	4 988	3 517
13-15	145 517	73 540	71 977	68 093	69 376	5 447	2 601
16-18	149 675	76 029	73 646	57 910	64 316	18 119	9 330
19-23	292 975	148 180	144 795	50 592	65 664	97 588	79 131
24-29	304 353	152 663	151 690	8 427	11 137	144 236	140 553

ХҮСНЭГТ 2.1.7. ХОЁРООС ХОРИН ЕСӨН НАСНЫ ХОТЫН СУРГУУЛЬД СУРДАГ /ЦЭЦЭРЛЭГТ ХҮМҮҮЖДЭГ/ ХҮН АМЫН ТОО, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, 2010 ОН

Насны бүлэг	Бүгд	Үүнээс:					
		Хүйс		Сургуульд сурдаг / цэцэрлэгт хүмүүждэг/			
		Эрэгтэй	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	962 132	476 351	485 781	284 174	304 630	192 177	181 151
2-5	129 931	66 127	63 804	44 602	43 975	21 525	19 829
6-12	193 106	97 821	95 285	95 681	93 620	2 140	1 665
13-15	89 529	44 747	44 782	42 773	43 582	1 974	1 200
16-18	110 274	54 182	56 092	45 776	50 796	8 406	5 296
19-23	227 169	109 879	117 290	47 861	62 529	62 018	54 761
24-29	212 123	103 595	108 528	7 481	10 128	96 114	98 400

ХҮСНЭГТ 2.1.8. ХОЁРООС ХОРИН ЕСӨН НАСНЫ ХӨДӨӨГИЙН СУРГУУЛЬД СУРДАГ / ЦЭЦЭРЛЭГТ ХҮМҮҮЖДЭГ/ ХҮН АМЫН ТОО, НАСНЫ БҮЛЭГ, ХҮЙСЭЭР, 2010 ОН

Насны бүлэг	Бүгд	Үүнээс:					
		Хүйс		Сургуульд сурдаг /цэцэрлэгт хүмүүждэг/			
		Эрэгтэй	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Эмэгтэй
БҮГД	447 828	237 172	210 656	116 895	117 978	120 277	92 678
2-5	72 489	36 859	35 630	16 308	16 762	20 551	18 868
6-12	121 914	62 304	59 610	59 456	57 758	2 848	1 852
13-15	55 988	28 793	27 195	25 320	25 794	3 473	1 401
16-18	39 401	21 847	17 554	12 134	13 520	9 713	4 034
19-23	65 806	38 301	27 505	2 731	3 135	35 570	24 370
24-29	92 230	49 068	43 162	946	1 009	48 122	42 153

ХҮСНЭГТ 2.2.1. СУРГУУЛЬД СУРДАГГҮЙ 6-15 НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2010 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Үүнээс: Нас									
		6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
БҮГД	16 553	2 687	909	681	693	868	1 145	1 522	1 943	2 557	3 548
Архангай	915	93	33	36	40	42	65	97	114	163	232
Баян-Өлгий	1 764	672	190	84	54	71	76	99	119	176	223
Баянхонгор	777	87	33	34	24	37	50	81	110	140	181
Булган	324	47	22	10	14	16	23	25	44	53	70
Говь-алтай	361	44	16	10	19	12	23	36	47	66	88
Дундговь	294	34	9	18	17	16	22	35	36	46	61
Дорнод	344	35	16	12	20	18	21	33	40	61	88
Дундговь	239	23	7	12	14	9	18	26	30	47	53
Завхан	465	58	20	20	17	20	33	55	62	65	115
Өвөрхангай	1 172	146	43	40	51	57	84	128	159	207	257
Өмнөговь	303	32	13	12	8	16	23	40	31	45	83
Сүхбаатар	499	40	10	13	17	31	30	54	63	97	144
Сэлэнгэ	523	92	28	21	18	32	37	47	64	68	116
Төв	546	85	35	27	20	21	34	43	63	87	131
Увс	981	206	47	27	29	37	66	80	105	182	202
Ховд	725	129	37	19	27	37	48	55	105	116	152
Хөвсгөл	1 304	122	50	43	50	68	96	128	180	216	351
Хэнтий	348	37	12	11	14	21	33	38	34	53	95
Дархан-Уул	336	51	21	19	13	20	19	37	43	48	65
Улаанбаатар	3 982	607	253	193	213	270	313	346	452	569	766
Орхон	298	38	11	18	11	14	27	34	36	46	63
Говь-Сүмбэр	53	9	3	2	3	3	4	5	6	6	12

ХҮСНЭГТ 2.2.2. СУРГУУЛЬД СУРДАГГҮЙ 6-15 НАСНЫ ЭРЭГТЭЙ ХҮҮХДИЙН ТОО, АЙМАГ,
НИЙСЛЭЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2010 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Үүнээс: Нас									
		6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
БҮГД	10 435	1 507	506	375	386	521	705	988	1 257	1 755	2 435
Архангай	613	57	14	17	24	30	45	59	85	116	166
Баян-Өлгий	1 021	363	113	44	29	42	40	57	76	122	135
Баянхонгор	503	46	16	24	12	24	34	53	68	92	134
Булган	221	34	11	6	6	6	15	14	33	43	53
Говь-алтай	241	30	6	6	9	7	13	24	40	45	61
Дундговь	186	19	6	11	8	10	15	22	24	33	38
Дорнод	223	17	9	4	13	13	14	25	25	43	60
Дундговь	149	12	5	6	9	5	10	12	20	29	41
Завхан	307	34	10	12	11	14	20	36	39	50	81
Өвөрхангай	793	83	26	28	33	36	56	88	106	153	184
Өмнөговь	194	20	7	7	2	9	17	23	22	27	60
Сүхбаатар	335	21	5	11	11	19	19	40	46	63	100
Сэлэнгэ	329	53	17	11	12	18	22	33	36	42	85
Төв	376	51	19	17	14	13	21	32	45	62	102
Увс	665	119	30	19	15	28	47	57	77	136	137
Ховд	454	72	18	10	11	26	26	37	65	84	105
Хөвсгөл	856	70	32	21	25	37	61	96	119	157	238
Хэнтий	237	19	5	8	7	14	24	28	23	42	67
Дархан-Уул	205	27	13	9	7	13	9	24	26	35	42
Улаанбаатар	2 306	339	137	96	122	145	180	200	250	347	490
Орхон	186	15	4	7	5	11	14	25	27	31	47
Говь-Сүмбэр	35	6	3	1	1	1	3	3	5	3	9

 ХҮСНЭГТ 2.2.3. СУРГУУЛЬД СУРДАГГҮЙ 6-15 НАСНЫ ЭМЭГТЭЙ ХҮҮХДИЙН ТОО, УЛС,
АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2010 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Үүнээс: Нас									
		6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
БҮГД	6 118	1 180	403	306	307	347	440	534	686	802	1 113
Архангай	302	36	19	19	16	12	20	38	29	47	66
Баян-Өлгий	743	309	77	40	25	29	36	42	43	54	88
Баянхонгор	274	41	17	10	12	13	16	28	42	48	47
Булган	103	13	11	4	8	10	8	11	11	10	17
Говь-алтай	120	14	10	4	10	5	10	12	7	21	27
Дундговь	108	15	3	7	9	6	7	13	12	13	23
Дорнод	121	18	7	8	7	5	7	8	15	18	28
Дундговь	90	11	2	6	5	4	8	14	10	18	12
Завхан	158	24	10	8	6	6	13	19	23	15	34
Өвөрхангай	379	63	17	12	18	21	28	40	53	54	73
Өмнөговь	109	12	6	5	6	7	6	17	9	18	23
Сүхбаатар	164	19	5	2	6	12	11	14	17	34	44
Сэлэнгэ	194	39	11	10	6	14	15	14	28	26	31
Төв	170	34	16	10	6	8	13	11	18	25	29
Увс	316	87	17	8	14	9	19	23	28	46	65
Ховд	271	57	19	9	16	11	22	18	40	32	47
Хөвсгөл	448	52	18	22	25	31	35	32	61	59	113
Хэнтий	111	18	7	3	7	7	9	10	11	11	28
Дархан-Уул	131	24	8	10	6	7	10	13	17	13	23
Улаанбаатар	1 676	268	116	97	91	125	133	146	202	222	276
Орхон	112	23	7	11	6	3	13	9	9	15	16
Говь-Сүмбэр	18	3	-	1	2	2	1	2	1	3	3

ХҮСНЭГТ 3.1.1. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМЫН ТОО, НАСНЫ БҮЛЭГ, БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИНГӨӨР, 2010 ОН

Насны бүлэг	Боловсролын төвшин										
	10, дээш настай хүн ам	Боловсролгүй	Бүгд	Доктор	Магистр	Дипломын дээд болон бакалавр	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Бүрэн дунд	Суурь	Бага
БҮГД	2 142 834	159 726	1 983 108	3 581	31 565	357 426	122 997	60 308	685 935	383 667	337 629
10-14	236 865	78 054	158 811	-	-	-	-	-	-	17 121	141 690
15-19	257 645	8 823	248 822	-	-	1 441	2 539	4 562	101 559	105 758	32 963
20-24	292 183	11 752	280 431	-	1 459	68 086	7 965	8 047	149 768	28 343	16 763
25-29	247 983	15 011	232 972	87	5 361	84 001	5 409	3 658	77 095	32 144	25 217
30-34	222 522	8 157	214 365	272	5 862	54 654	6 587	3 275	77 689	43 646	22 380
35-39	202 383	4 258	198 125	399	4 843	38 236	14 981	8 881	81 474	41 154	8 157
40-44	179 267	4 446	174 821	438	4 231	27 370	20 915	10 498	70 559	32 662	8 148
45-49	158 756	4 993	153 763	520	4 146	26 834	20 158	8 911	53 835	29 117	10 242
50-54	122 082	3 814	118 268	559	2 955	20 906	16 914	6 151	33 119	23 994	13 670
55-59	71 989	2 677	69 312	444	1 447	12 074	10 852	2 933	17 114	12 376	12 072
60-64	49 453	2 284	47 169	339	762	9 659	7 401	1 493	10 469	6 918	10 128
65-69	38 232	3 225	35 007	265	341	7 118	4 583	856	6 175	4 676	10 993
70+	63 474	12 232	51 242	258	158	7 047	4 693	1 043	7 079	5 758	25 206

ХҮСНЭГТ 3.2.1. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ СУУРИН ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2010 ОН

Насны бүлэг	Үүнээс: Боловсролын төвшин										Бичиг үсгийн мэдлэг		
	Бүгд	Доктор	Магистр	Дипломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Бүгд	Мэддэг	Мэддэггүй	
БҮГД	103 046	80 388	50	385	7 500	6 362	3 646	25 821	19 162	17 462	22 658	7 638	15 020
10-12	2 451	750	-	-	-	-	-	-	20	730	1 701	1 107	594
13-15	3 166	1 980	-	-	-	-	-	-	383	1 597	1 186	307	879
16-18	3 502	2 135	-	-	-	17	33	608	1 223	254	1 367	291	1 076
19-24	9 326	6 284	-	9	565	157	236	2 938	1 310	1 069	3 042	877	2 165
25-34	17 821	12 529	-	95	1 666	252	220	4 349	3 123	2 824	5 292	1 582	3 710
35-44	21 846	18 120	7	86	1 204	1 489	1 094	7 424	4 967	1 849	3 726	866	2 860
45-54	25 339	22 258	9	120	2 148	2 699	1 419	7 363	5 474	3 026	3 081	977	2 104
55 ба түүнээс дээш	19 595	16 332	34	75	1 917	1 748	644	3 139	2 662	6 163	3 263	1 631	1 632

ХҮСНЭГТ 3.2.2. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ СУУРИН ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2010 ОН, ЭРЭГТЭЙ

Насны бүлэг	Үүнээс: Боловсролын төвшин										Бичиг үсгийн мэдлэг		
	Бүгд	Доктор	Магистр	Дипломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Бүгд	Мэддэг	Мэддэггүй	
БҮГД	56 925	44 946	45	205	3 057	2 149	14 156	11 729	9 543	11 979	4 158	7 821	
10-12	1 367	399	-	-	-	-	-	12	387	968	600	368	
13-15	1 715	1 041	-	-	-	-	8	202	831	674	179	495	
16-18	2 074	1 281	-	-	2	6	18	285	633	337	793	615	
19-24	5 446	3 597	-	5	282	89	141	1 569	812	699	1 849	568	
25-34	10 081	7 046	-	39	729	107	129	2 372	1 853	1 817	3 035	954	
35-44	11 800	9 899	5	31	561	688	601	3 917	3 009	1 087	1 901	496	
45-54	13 755	12 251	6	71	1 107	1 155	800	3 997	3 407	1 708	1 504	518	
55 ба түүнээс дээш	10 687	9 432	34	59	1 381	1 012	460	2 008	1 801	2 677	1 255	665	

ХҮСНЭГТ 3.2.3. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, НАСНЫ БҮЛЭГ, БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГЭЭР, 2010 ОН, ЭМЭГТЭЙ

Насны бүлэг	Үүнээс: Боловсролын төвшин										Бичиг үсгийн мэдлэг		
	Бүгд	Доктор	Магистр	Дипломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Бүгд	Мэддэг	Мэддэггүй	
БҮГД	46 121	35 442	5	180	3 305	1 497	11 665	7 433	7 919	10 679	3 480	7 199	
10-12	1 084	351	-	-	-	-	-	8	343	733	507	226	
13-15	1 468	956	-	-	-	-	9	181	766	512	128	384	
16-18	1 723	1 149	-	-	2	11	15	306	590	225	574	461	
19-24	3 882	2 689	-	4	288	65	95	1 369	498	370	1 193	309	
25-34	7 740	5 483	-	56	937	145	91	1 977	1 270	1 007	2 257	628	
35-44	10 046	8 221	2	55	643	801	493	3 507	1 958	762	1 825	370	
45-54	11 584	10 007	3	49	1 041	1 544	619	3 366	2 067	1 318	1 577	459	
55 ба түүнээс дээш	8 594	6 586	-	16	527	739	184	1 131	861	3 128	2 008	966	

ХҮСНЭГТ 3.2.4. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ТОО, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИНГӨӨР, 2010 ОН

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Боловсролгүй	Боловсролын төвшин					
			Дээд	Бага	Суурь	Бүрэн дунд	Техник болон мэргэжлийн	Тусгай мэргэжлийн дунд
БҮГД	103 046	80 388	22 658	7 935	6 362	3 646	25 821	19 162
Архангай	3 567	2 380	1 187	118	142	91	593	632
Баян-Өлгий	3 671	2 716	955	119	195	189	632	699
Баянхонгор	3 505	2 492	1 013	112	113	114	641	767
Булган	2 214	1 631	583	102	126	87	417	475
Говь-Алтай	2 400	1 722	678	108	97	109	399	454
Дорноговь	2 418	1 830	588	138	118	78	454	554
Дорнод	3 909	3 029	880	181	224	126	890	987
Дундговь	1 778	1 127	651	55	72	38	230	371
Завхан	2 825	1 968	857	92	123	103	542	591
Өвөрхангай	4 384	3 085	1 299	139	138	126	659	808
Өмнөговь	2 068	1 517	551	116	106	63	312	446
Сүхбаатар	2 951	1 920	1 031	115	119	123	350	579
Сэлэнгэ	4 532	3 640	892	242	308	243	1 162	968
Төв	3 646	2 633	1 013	158	169	182	652	784
Увс	3 157	1 983	1 174	118	131	134	427	574
Ховд	2 760	1 887	873	120	112	104	523	482
Хөвсгөл	6 247	4 414	1 833	192	229	167	1 011	1 186
Хэнтий	3 931	2 910	1 021	184	159	157	666	974
Дархан-Уул	3 573	3 065	508	300	338	156	1 156	659
Улаанбаатар	35 651	31 188	4 463	4 909	3 025	1 121	12 849	5 403
Орхон	3 370	2 873	497	293	292	129	1 158	633
Говьсүмбэр	489	378	111	24	26	6	98	136

ХҮСНЭГТ 3.3.1. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ШАШИНТАН, БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, ШАШИНЫ ТӨРЛӨӨР, 2010 ОН

Бүгд	Боловсролын төвшин										Бичиг үсэг		
	Бүгд	Доктор	Магистр	Дипломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Бүгд	Мэддэг	Мэддэггүй	
БҮГД	1 905 969	1 824 297	3 581	31 565	357 426	122 997	60 308	685 935	366 546	195 939	81 672	48 451	33 221
Шүтдэггүй	735 686	702 040	1 230	9 700	120 298	39 934	22 938	281 460	158 828	67 652	33 646	17 318	16 328
Шүтдэг	1 170 283	1 122 257	2 351	21 865	237 128	83 063	37 370	404 475	207 718	128 287	48 026	31 133	16 893
Хувь	61.4	61.5	65.7	69.3	66.3	67.5	62	59	56.7	65.5	58.8	64.3	50.9
Үүнээс:													
Будда	1 009 357	968 658	2 054	19 151	206 269	72 458	31 737	347 832	179 579	109 578	40 699	26 074	14 625
Хувь	86.2	86.3	87.4	87.6	87.0	87.2	84.9	86.0	86.5	85.4	84.7	83.8	86.6
Христ	41 117	40 274	136	1 145	10 117	2 941	1 364	16 224	6 288	2 059	843	460	383
Хувь	3.5	3.6	5.8	5.2	4.3	3.5	3.6	4.0	3.0	1.6	1.8	1.5	2.3
Ислам	57 702	52 602	39	457	6 864	3 420	2 509	14 104	12 610	12 599	5 100	3 697	1 403
Хувь	4.9	4.7	1.7	2.1	2.9	4.1	6.7	3.5	6.1	9.8	10.6	11.9	8.3
Бөө	55 174	54 028	85	870	12 281	3 775	1 576	23 826	8 293	3 322	1 146	746	400
Хувь	4.7	4.8	3.6	4.0	5.2	4.5	4.2	5.9	4.0	2.6	2.4	2.4	2.4
Бусад	6 933	6 695	37	242	1 597	469	184	2 489	948	729	238	156	82
Хувь	0.6	0.6	1.6	1.1	0.7	0.6	0.5	0.6	0.5	0.6	0.5	0.5	0.5

ХҮСНЭГТ 3.3.2. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ЭРЭГТЭЙ ШАШИНТАН, БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН,БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ,
ШАШИНЫ ТӨРЛӨӨР, 2010 ОН

	Боловсролын төвшин										Бичиг үсэг		
	Бүгд	Бүгд	Доктор	Магистр	Дипломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Бүгд	Мэддэг	Мэддэггүй
БҮГД	937 271	893 352	2 104	12 668	147 560	48 341	32 267	340 194	206 057	104 161	43 919	26 811	17 108
Шүтдэггүй	402 070	381 576	758	4 377	55 985	18 857	13 512	151 350	95 867	40 870	20 494	11 022	9 472
Шүтдэг	535 201	511 776	1 346	8 291	91 575	29 484	18 755	188 844	110 190	63 291	23 425	15 789	7 636
Хувь	57.1	57.3	64	65.4	62.1	61	58.1	55.5	53.5	60.8	53.3	58.9	44.6
Үүнээс:													
Будда	462 683	442 798	1 176	7 187	79 568	25 557	15 835	163 359	96 125	53 991	19 885	13 262	6 623
Хувь	86.5	86.5	87.4	86.7	86.9	86.7	84.4	86.5	87.2	85.3	84.9	84	86.7
Христ	15 135	14 736	78	434	3 445	888	554	5 941	2 577	819	399	218	181
Хувь	2.8	2.9	5.8	5.2	3.8	3	3	3.1	2.3	1.3	1.7	1.4	2.4
Ислам	28 702	26 291	28	257	3 255	1 414	1 449	7 004	6 545	6 339	2 411	1 817	594
Хувь	5.4	5.1	2.1	3.1	3.6	4.8	7.7	3.7	5.9	10	10.3	11.5	7.8
Бөө	25 346	24 737	43	300	4 608	1 431	812	11 292	4 432	1 819	609	409	200
Хувь	4.7	4.8	3.2	3.6	5	4.9	4.3	6	4	2.9	2.6	2.6	2.6
Бусад	3 335	3 214	21	113	699	194	105	1 248	511	323	121	83	38
Хувь	0.6	0.6	1.6	1.4	0.8	0.7	0.6	0.7	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5

ХҮСНЭГТ 3.3.3. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ЭМЭГТЭЙ ШАШИНТАН, БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ,
ШАШИНЫ ТӨРЛӨӨР, 2010 ОН

Бүгд	Боловсролын төвшин										Бичиг үсэг	
	Бүгд	Доктор	Магистр	Дипломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Бүгд	Мэддэг	Мэддэггүй
БҮГД	968 698	1 477	18 897	209 866	74 656	28 041	345 741	160 489	91 778	37 753	21 640	16 113
Шүлдэггүй	333 616	472	5 323	64 313	21 077	9 426	130 110	62 961	26 782	13 152	6 296	6 856
Шүлдэг	635 082	1 005	13 574	145 553	53 579	18 615	215 631	97 528	64 996	24 601	15 344	9 257
Хувь	65.6	68	71.8	69.4	71.8	66.4	62.4	60.8	70.8	65.2	70.9	57.5
Үүнээс:												
Будда	546 674	878	11 964	126 701	46 901	15 902	184 473	83 454	55 587	20 814	12 812	8 002
Хувь	86.1	87.4	88.1	87	87.5	85.4	85.6	85.6	85.5	84.6	83.5	86.4
Христ	25 982	58	711	6 672	2 053	810	10 283	3 711	1 240	444	242	202
Хувь	4.1	5.8	5.2	4.6	3.8	4.4	4.8	3.8	1.9	1.8	1.6	2.2
Ислам	29 000	11	200	3 609	2 006	1 060	7 100	6 065	6 260	2 689	1 880	809
Хувь	4.6	4.3	1.1	2.5	3.7	5.7	3.3	6.2	9.6	10.9	12.3	8.7
Бөө	29 828	42	570	7 673	2 344	764	12 534	3 861	1 503	537	337	200
Хувь	4.7	4.8	4.2	5.3	4.4	4.1	5.8	4	2.3	2.2	2.2	2.2
Бусад	3 598	16	129	898	275	79	1 241	437	406	117	73	44
Хувь	0.6	0.6	1.6	0.6	0.5	0.4	0.6	0.4	0.6	0.5	0.5	0.5

ХҮСНЭГТ 3.4.1. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2010 ОН

Насны бүлэг	Боловсролын төвшин										Бичиг үсгийн мэдлэг		
	Бүгд	Доктор	Магистр	Долломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Бүгд	Мэддэг	Мэддэггүй	
													Бүгд
БҮГД	2 142 834	1 983 108	3 581	31 565	122 997	60 308	685 935	383 667	337 629	159 726	123 207	35 619	
10-12	142 156	68 486	-	-	-	-	-	2 346	66 140	73 670	71 661	2 009	
13-15	145 517	139 411	-	-	-	89	2 143	41 665	95 514	6 106	4 050	2 056	
16-18	149 675	144 672	-	-	521	2 259	58 005	71 987	10 754	5 003	2 625	2 378	
19-23	292 975	281 841	-	733	47 445	9 112	172 268	29 704	14 608	11 134	6 754	4 380	
24-29	304 353	286 626	87	6 087	105 562	4 807	96 006	37 664	29 617	17 727	11 301	6 426	
30-44	604 172	587 311	1 109	14 936	120 260	42 483	229 722	117 462	38 685	16 861	8 848	8 013	
45-54	280 838	272 031	1 079	7 101	47 740	15 062	86 954	53 111	23 912	8 807	4 710	4 097	
55 ба түүнээс дээш	223 148	202 730	1 306	2 708	27 529	6 325	40 837	29 728	58 399	20 418	13 258	7 160	

ХҮСНЭГТ 3.4.2. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ЭРЭГТЭЙ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2010 ОН

Насны бүлэг	Боловсролын төвшин										Бичиг үсгийн мэдлэг		
	Бүгд	Доктор	Магистр	Долломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Бүгд	Мэддэг	Мэддэггүй	
													Бүгд
БҮГД	1 057 335	972 640	2 104	12 668	48 341	32 267	340 194	214 227	175 279	84 695	65 645	19 050	
10-12	72 174	34 066	-	-	-	-	-	1 112	32 954	38 108	36 956	1 152	
13-15	73 540	69 772	-	-	-	54	1 042	20 117	48 559	3 768	2 503	1 265	
16-18	76 029	72 709	-	-	675	1 345	27 019	36 903	6 542	3 320	1 778	1 542	
19-23	148 180	140 690	-	258	18 197	5 124	83 760	18 893	9 832	7 490	4 605	2 885	
24-29	152 663	141 390	31	2 172	41 827	2 718	50 543	22 005	18 630	11 273	7 321	3 952	
30-44	301 068	290 886	476	5 417	46 418	11 985	115 692	69 154	25 146	10 182	5 692	4 490	
45-54	135 484	131 102	577	3 111	20 555	7 503	43 260	31 091	12 418	4 382	2 423	1 959	
55 ба түүнээс дээш	98 197	92 025	1 020	1 710	10 391	3 538	18 878	14 952	21 198	6 172	4 367	1 805	

ХҮСНЭГТ 3.4.3. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ЭМЭГТЭЙ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2010 ОН

Насны бүлэг	Боловсролын төвшин										Бичиг үсгийн мэдлэг		
	Бүгд	Доктор	Магистр	Допломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Бүгд	Мэддэг	Мэддэггүй	
БҮГД	1 085 499	1 477	18 897	209 866	74 656	28 041	345 741	169 440	162 350	75 031	57 562	17 469	
10-12	69 982	34 420	-	-	-	-	-	1 234	33 186	35 562	34 705	857	
13-15	71 977	69 639	-	-	-	35	1 101	21 548	46 955	2 338	1 547	791	
16-18	73 646	71 963	-	296	471	914	30 986	35 084	4 212	1 683	847	836	
19-23	144 795	141 151	-	29 248	3 345	3 988	88 508	10 811	4 776	3 644	2 149	1 495	
24-29	151 690	145 236	56	63 735	3 332	2 089	45 463	15 659	10 987	6 454	3 980	2 474	
30-44	303 104	296 425	633	73 842	25 885	10 669	114 030	48 308	13 539	6 679	3 156	3 523	
45-54	145 354	140 929	502	27 185	24 485	7 559	43 694	22 020	11 494	4 425	2 287	2 138	
55 ба түүнээс дээш	124 951	110 705	286	15 560	17 138	2 787	21 959	14 776	37 201	14 246	8 891	5 355	

ХҮСНЭГТ 3.4.4. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХОТЫН ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2010 ОН

Насны бүлэг	Боловсролын төвшин										Бичиг үсгийн мэдлэг		
	Бүгд	Доктор	Магистр	Допломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Бүгд	Мэддэг	Мэддэггүй	
БҮГД	1 475 525	1 403 515	3 529	29 774	95 277	36 975	555 295	210 422	159 891	72 010	58 674	13 336	
10-12	84 796	41 905	-	-	-	-	-	-	41 905	42 891	41 971	920	
13-15	61 136	58 635	-	-	-	74	1 786	1 758	55 017	2 501	1 727	774	
16-18	92 150	90 497	-	504	996	1 609	52 381	30 151	4 856	1 653	847	806	
19-23	256 015	252 490	-	683	6 445	5 696	149 566	45 413	4 422	3 525	2 017	1 508	
24-29	196 934	191 950	86	5 656	5 484	3 119	76 704	3 130	7 547	4 984	2 876	2 108	
30-44	409 181	403 780	1 097	14 152	32 459	13 101	172 008	53 779	10 457	5 401	2 571	2 830	
45-54	196 666	193 857	1 066	6 707	28 135	8 986	68 147	31 037	7 550	2 809	1 375	1 434	
55 ба түүнээс дээш	178 647	170 401	1 280	2 576	21 758	4 390	34 703	45 154	28 137	8 246	5 290	2 956	

ХҮСНЭГТ 3.4.5. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХӨДӨӨГИЙН ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, НАСНЫ БҮЛГЭЭР, 2010 ОН

Насны бүлэг	Боловсролын төвшин										Бичиг үсгийн мэдлэг			
	Бүгд	Бүгд	Доктор	Магистр	Допломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Бүгд	Мэддэг	Мэддэггүй	
БҮГД	667 309	579 593	52	1 791	45 074	27 720	23 333	130 640	173 245	177 738	87 716	64 533	23 183	
10-12	55 602	24 823	-	-	-	-	-	-	588	24 235	30 779	29 690	1 089	
13-15	55 988	52 383	-	-	-	-	15	357	11 514	40 497	3 605	2 323	1 282	
16-18	39 395	36 045	-	-	17	144	650	5 624	23 712	5 898	3 350	1 778	1 572	
19-23	65 806	58 197	-	50	7 180	1 526	3 416	22 702	13 137	10 186	7 609	4 737	2 872	
24-29	92 230	79 487	1	431	15 338	1 312	1 688	19 302	19 345	22 070	12 743	8 425	4 318	
30-44	198 572	187 112	12	784	13 533	10 024	9 553	57 714	67 264	28 228	11 460	6 277	5 183	
45-54	89 018	83 020	13	394	5 511	8 937	6 076	18 807	26 920	16 362	5 998	3 335	2 663	
55 ба түүнээс дээш	70 698	58 526	26	132	3 495	5 777	1 935	6 134	10 765	30 262	12 172	7 968	4 204	

ХҮСНЭГТ 3.4.6. АРАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ СУУРИН ХҮН АМЫН ТОО, БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2010 ОН

Аймаг, нийслэл	Боловсролын төвшин									
	10, түүнээс насны хүн амын тоо	Бүгд	Доктор	Магистр	Дипломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техник болон мэргэжлийн	Бүрэн дунд	Суурь	Бага
БҮГД	2 142 834	1 983 108	3 581	31 565	357 426	122 997	60 308	685 935	383 667	337 629
Архангай	67 086	58 855	10	323	4 965	2 681	1 693	16 155	15 878	17 150
Баян-Өлгий	63 812	54 779	14	327	5 901	3 378	2 468	11 524	12 886	18 281
Баянхонгор	60 046	53 055	9	266	4 745	2 179	1 831	12 670	16 647	14 708
Булган	42 796	39 248	4	186	3 933	2 267	1 408	10 901	11 145	9 404
Говь-Алтай	42 086	39 989	13	443	3 923	1 969	1 626	8 932	10 017	10 066
Дорноговь	46 126	42 352	12	288	6 254	2 802	1 567	12 515	11 031	7 883
Дорнод	55 194	50 294	10	375	6 178	3 344	2 016	15 433	13 834	9 104
Дундговь	30 584	26 533	5	97	2 723	1 480	863	5 028	8 129	8 208
Завхан	51 227	44 691	10	344	5 201	2 396	1 511	11 503	4 823	11 903
Өвөрхангай	79 550	69 423	6	285	5 850	3 101	2 022	15 984	18 805	23 370
Өмнөговь	50 458	46 390	10	439	6 752	2 339	1 740	12 713	12 992	9 405
Сүхбаатар	41 190	34 704	4	181	3 506	1 983	1 888	7 221	10 454	9 467
Сэлэнгэ	77 033	71 593	13	303	9 195	5 090	3 318	25 101	16 777	11 796
Төв	67 438	61 621	9	281	6 517	3 732	2 927	17 388	17 685	13 082
Увс	55 871	47 607	9	367	4 945	2 676	2 260	9 768	13 445	14 137
Ховд	59 097	52 042	35	538	5 697	2 893	1 751	14 842	12 743	13 543
Хөвсгөл	90 618	79 886	2	336	7 165	3 818	2 406	21 230	20 827	24 102
Хэнтий	51 642	45 930	4	218	5 292	2 278	1 867	11 624	13 942	1 085
Дархан-Уул	74 532	70 840	59	853	12 479	5 808	2 472	28 107	12 300	8 760
Улаанбаатар	954 613	919 076	3 287	23 882	231 756	61 108	20 061	389 142	107 921	81 919
Орхон	71 455	67 562	53	1 132	12 917	5 027	2 347	25 215	12 025	8 846
Говьсүмбэр	10 380	9 638	3	101	1 532	648	264	3 039	2 361	1 690

ХҮСНЭГТ 3.4.7. АРВАН ТАВ ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛ, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГ, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2010 ОН

Аймаг, нийслэл	15, түүнээс дээш насны хүн амын тоо	Боловсролын төвшин										Бичиг үсэг		
		Бүгд	Доктор	Магистр	Дипломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техник мэргэжлийн	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Бүгд	Мэддэг	Мэддэггүй	
БҮГД	1 905 969	1 824 297	3 581	31 565	357 426	122 997	60 308	685 935	366 546	195 939	81 672	48 451	33 221	
Архангай	57 668	52 415	10	323	4 965	2 681	1 693	16 155	14 873	11 715	5 253	2 903	2 350	
Баян-Өлгий	53 720	48 857	14	327	5 901	3 378	2 468	11 524	12 281	12 964	4 863	3 464	1 399	
Баянхонгор	51 541	47 448	9	266	4 745	2 179	1 831	12 670	16 256	9 492	4 093	2 348	1 745	
Булган	37 370	35 343	4	186	3 933	2 267	1 408	10 901	10 722	5 922	2 027	1 137	890	
Говь-Алтай	36 397	33 591	13	443	3 923	1 969	1 626	8 932	9 868	6 817	2 806	1 831	975	
Дорноговь	40 811	38 846	12	288	6 254	2 802	1 567	12 515	10 763	4 645	1 965	1 141	824	
Дорнод	48 987	45 993	10	375	6 178	3 344	2 016	15 433	13 352	5 285	2 994	1 509	1 485	
Дундговь	26 427	23 622	5	97	2 723	1 480	863	5 028	7 878	5 548	2 805	1 758	1 047	
Завхан	44 045	39 936	10	344	5 201	2 396	1 511	11 503	11 335	7 636	4 109	2 566	1 543	
Өвөрхангай	68 444	62 266	6	285	5 850	3 101	2 022	15 984	18 266	16 752	6 178	3 975	2 203	
Өмнөговь	45 222	42 925	10	439	6 752	2 339	1 740	12 713	12 725	6 207	2 297	1 553	744	
Сүхбаатар	36 068	31 542	4	181	3 506	1 983	1 888	7 221	10 352	6 407	4 526	2 363	2 163	
Сэлэнгэ	67 803	65 694	13	303	9 195	5 090	3 318	25 101	16 378	6 296	2 109	1 008	1 101	
Төв	59 667	56 319	9	281	6 517	3 732	2 927	17 388	17 166	8 299	3 348	1 879	1 469	
Увс	46 976	41 978	9	367	4 945	2 676	2 260	9 768	13 054	8 899	4 998	3 356	1 642	
Ховд	49 965	46 082	35	538	5 697	2 893	1 751	14 842	12 167	8 159	3 883	2 443	1 440	
Хөвсгөл	78 801	72 175	2	336	7 165	3 818	2 406	21 230	20 143	17 075	6 626	4 095	2 531	
Хэнтий	44 962	41 663	4	218	5 292	2 278	1 867	11 524	13 582	6 898	3 299	1 767	1 532	
Дархан-Уул	66 624	65 264	59	853	12 479	5 808	2 474	28 107	11 565	3 919	1 360	779	581	
Улаанбаатар	871 860	861 468	3 287	23 882	231 756	61 108	20 061	389 142	99 992	32 240	10 392	5 495	4 897	
Орхон	63 516	62 151	53	1 132	12 917	5 027	2 347	25 215	11 565	3 895	1 365	846	519	
Говьсүмбэр	9 095	8 719	3	101	1 532	648	264	3 039	2 263	869	376	235	141	

ХҮСНЭГТ 4.1.1. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ СУУРИН ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГЭЭР, 2010 ОН

	Боловсролын төвшин										Бичиг үсэг		
	Бүгд	Доктор	Магистр	Дипломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техник болон мэргэжлийн	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Боловсролгүй	Мэддэг	Мэддэггүй	
15 БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМ - БҮГД	1 905 969	3 581	31 565	357 426	122 997	60 308	685 935	366 546	195 939	81 672	48 451	33 221	
Эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам - Бүгд:	1 075 780	3 098	27 251	264 358	75 446	40 065	355 654	181 095	91 195	37 618	25 704	11 914	
Ажил эрхэлдэг	911 664	3 078	26 446	236 782	67 599	33 061	286 093	147 803	78 648	32 154	21 865	10 289	
Ажилгүйчүүд:	164 116	20	805	27 576	7 847	7 004	69 561	33 292	12 547	5 464	3 839	1 625	
Эдийн засгийн идэвхгүй хүн ам - Бүгд	830 189	483	4 314	93 068	47 551	20 243	330 281	185 451	104 744	44 054	22 747	21 307	
Тохирох ажил олдохгүй байгаа	121 519	15	494	15 428	7 437	5 463	50 042	27 598	10 395	4 647	3 002	1 645	
Сургуульд сурдаг	300 494	29	759	13 663	2 334	2 526	160 006	94 929	25 235	1 013	816	197	
Тэтгэвэрт	191 907	366	1 166	27 749	25 107	5 431	37 833	25 292	50 789	18 174	11 881	6 293	
Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй	55 888	8	159	3 581	3 671	2 102	15 924	10 505	6 546	13 392	3 223	10 169	
Гэрийн ажилтай	108 403	25	984	21 951	6 083	3 185	47 381	17 529	7 628	3 637	2 342	1 295	
Ажиллах сонирхолгүй	3 283	1	20	421	149	107	1 214	761	330	280	124	156	
Бусад	48 695	39	732	10 275	2 770	1 429	17 881	8 837	3 821	2 911	1 359	1 552	

ХҮСНЭГТ 4.1.2. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ЭРЭГТЭЙЧҮҮДИЙН АЖИЛ ЭРХЛЭЛТ, БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГЭЭР, 2010 ОН

	Боловсролын төвшин							Бичиг үсэг				
	Бүгд	Доктор	Магистр	Дипломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техник болон мэргэжлийн	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Боловсролгүй	Мэддэг	Мэддэггүй
15 БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМ - БҮГД	937 271	2 104	12 668	147 560	48 341	32 267	340 194	206 057	104 161	43 919	26 811	17 108
Эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам - Бүгд:	590 132	1 768	11 215	114 646	32 352	22 936	203 588	116 395	61 345	25 887	17 806	8 081
Ажил эрхэлдэг	495 101	1 761	10 946	103 557	28 352	18 920	162 860	94 234	52 473	21 998	15 038	6 960
Ажилгүйчүүд:	95 031	7	269	11 089	4 000	4 016	40 728	22 161	8 872	3 889	2 768	1 121
Эдийн засгийн идэвхгүй хүн ам - Бүгд	347 139	336	1 453	32 914	15 989	9 331	136 606	89 662	42 816	18 032	9 005	9 027
Тохирох ажил олдохгүй байгаа	71 856	8	205	6 848	3 608	3 157	29 200	18 451	7 219	3 160	2 094	1 066
Сургуульд сурдаг	136 696	11	242	4 930	1 080	1 438	69 574	46 113	12 789	519	414	105
Тэтгэвэрт	65 745	285	645	14 274	7 414	2 145	12 995	8 885	14 587	4 515	3 297	1 218
Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй	31 256	6	80	1 890	1 815	1 236	8 816	6 529	3 862	7 022	1 778	5 244
Гэрийн ажилтай	12 122	1	41	1 203	692	435	5 315	2 663	1 243	529	340	189
Ажиллах сонирхолгүй	2 321	1	13	257	88	78	841	589	249	205	96	109
Бусад	27 143	24	227	3 512	1 292	842	9 865	6 432	2 867	2 082	986	1 096

ХҮСНЭГТ 4.1.4. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН БОЛОВСРОЛЫН ТӨШИН, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛЭЭР, 2010 ОН

Аймаг, нийслэл	Боловсролын төвшин					Бүрэн дунд	Суурь	Бага
	Бүгд	Боловсролгүй	Бүгд	Дээд боловсрол	Тусгай мэргэжлийн дунд			
БҮГД	911 664	32 154	879 510	266 306	67 599	33061	147803	78648
Архангай	31 518	2 520	28 998	3 653	1 584	1031	7940	6658
Баян-Өлгий	22 549	1 813	20 736	4 055	1 896	1173	4045	5635
Баянхонгор	28 742	1 976	26 766	3 754	1 462	1064	6802	4818
Булган	20 632	891	19 741	2 969	1 406	826	6085	2888
Говь-Алтай	20 495	1 373	19 122	3 420	1 324	1030	4660	3495
Дорноговь	22 211	955	21 256	4 890	1 714	966	6430	1990
Дорнод	20 384	873	19 511	4 649	1 741	901	6644	1436
Дундговь	14 770	1 381	13 389	2 150	937	492	2853	2771
Завхан	20 905	1 668	19 237	3 988	1 496	841	5059	3178
Өвөрхангай	34 308	2 638	31 670	4 433	1 919	1104	7917	7839
Өмнөговь	29 652	1 107	28 545	5 793	1 632	1160	8983	3126
Сүхбаатар	19 696	2 511	17 185	2 738	1 149	1077	3783	3110
Сэлэнгэ	31 560	679	30 881	6 534	2 737	1766	11879	1951
Төв	30 833	1 338	29 495	4 640	2 297	1687	8852	3660
Увс	24 323	2 265	22 058	3 988	1 693	1339	5164	4281
Ховд	22 531	1 427	21 104	4 357	1 743	986	6091	3159
Хөвсгөл	38 827	3 009	35 818	5 004	2 205	1233	10492	8178
Хэнтий	22 115	1 321	20 794	3 970	1 349	962	6017	2704
Дархан-Уул	29 100	344	28 756	9 031	3 213	1279	10868	897
Улаанбаатар	391 523	1 613	389 910	171 350	30 699	10573	142318	5683
Орхон	30 247	322	29 925	9 667	2 994	1403	11573	893
Говьсүмбэр	4 743	130	4 613	1 273	409	168	1638	298

ХҮСНЭГТ 4.1.3. АРВАН ТАВ, ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙН АЖИЛ ЭРХЛЭЛТ, БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГЭЭР, 2010 ОН

	Боловсролын төвшин								Бичиг үсэг			
	Бүгд	Доктор	Магистр	Дипломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техник болон мэргэжлийн	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Боловсролгүй	Мэддэг	Мэддэггүй
15 БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСТАЙ ХҮН АМ - БҮГД	968 698	1 477	18 897	209 866	74 656	28 041	345 741	160 489	91 778	37 753	21 640	16 113
Эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам - Бүгд:	485 648	1 330	16 036	149 712	43 094	17 129	152 066	64 700	29 850	11 731	7 898	3 833
Ажил эрхэлдэг	416 563	1 317	15 500	133 225	39 247	14 141	123 233	53 569	26 175	10 156	6 827	3 329
Ажилгүйчүүд:	69 085	13	536	16 487	3 847	2 988	28 833	11 131	3 675	1 575	1 071	504
Эдийн засгийн идэвхгүй хүн ам - Бүгд	483 050	147	2 861	60 154	31 562	10 912	193 675	95 789	61 928	26 022	13 742	12 280
Тохирох ажил олдохгүй байгаа	49 663	7	289	8 580	3 829	2 306	20 842	9 147	3 176	1 487	908	579
Сургуульд сурдаг	163 798	18	517	8 733	1 254	1 088	90 432	48 816	12 446	494	402	92
Тэтгэвэрт	126 162	81	521	13 475	17 693	3 286	24 838	16 407	36 202	13 659	8 584	5 075
Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй	24 632	2	79	1 691	1 856	866	7 108	3 976	2 684	6 370	1 445	4 925
Гэрийн ажилтай	96 281	24	943	20 748	5 391	2 750	42 066	14 866	6 385	3 108	2 002	1 106
Ажиллах сонирхолгүй	962	-	7	164	61	29	373	172	81	75	28	47
Бусад	21 552	15	505	6 763	1 478	587	8 016	2 405	954	829	373	456

ХҮСНЭГТ 4.3.1. АРВАН ТАВ, ТҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХҮН АМЫН ТОО, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАР,
БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГЭЭР, 2010 ОН

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар	Боловсролын төвшин										Бичиг үсэг		
	Бүгд	Бүгд	Доктор	Магистр	Дипломын болон бакалаврын дээд дунд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техник болон мэргэжлийн	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Боловсролгүй хүн ам	Мэддэггүй	Мэддэг
БҮГД	911 664	879 510	3 078	26 446	236 782	67 599	33 061	286 093	147 803	78 648	32 154	21 865	10 289
ХАА, ан агнуур, ойн аж ахуйн, загас барилт	241 017	213 850	26	190	4 543	6 024	8 413	50 625	80 434	63 595	27 167	18 386	8 781
Уул уурхай, олборлолт	48 897	48 244	118	1 641	13 498	3 203	2 397	18 304	7 361	1 722	653	468	185
Боловсруулах үйлдвэрлэл	63 391	62 821	56	990	15 016	4 799	2 665	28 945	8 400	1 950	570	424	146
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалтын хангамж	14 257	14 179	19	478	4 736	1 433	772	4 963	1 464	314	78	52	26
Барилга	58 517	57 761	50	1 070	12 659	3 834	2 796	25 194	9 844	2 314	756	562	194
Бөөний, жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар үйлчилгээ	117 040	116 365	64	1 997	35 394	10 796	4 193	50 602	10 957	2 362	675	516	159
Тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагаа	52 681	52 428	21	666	9 830	5 019	2 452	25 989	7 310	1 141	253	219	34
Байр сууц болон хоол хүнсээр үйлчлэх үйл ажиллагаа	28 446	28 249	2	258	6 055	2 281	1 191	14 608	3 257	597	197	149	48
Мэдээлэл, холбоо	13 646	13 630	42	757	8 790	853	306	2 429	381	72	16	13	3
Мэргэжлийн шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	10 498	10 478	316	1 060	6 087	957	215	1 480	299	64	20	15	5
Захирааны болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	12 276	12 203	29	346	3 847	796	352	5 076	1 424	333	73	57	16
Төрийн удирдлага ба батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгаалал	74 581	73 590	393	4 614	34 061	6 753	2 215	19 068	5 051	1 435	991	501	490
Боловсрол	79 552	79 337	1 468	7 759	41 237	7 244	2 213	13 712	4 655	1 049	215	174	41
Хүний эрүүл мэнд ба нийгмийн үйл ажиллагаа	35 710	35 618	253	1 551	13 981	9 342	1 067	6 824	2 137	463	92	69	23
Бусад	61 155	60 757	221	3 069	27 048	4 265	1 814	18 274	4 829	1 237	398	260	138

ХҮСНЭГТ 4.3.2. АРВАН ТАВ, ТҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ЭРЭГТЭЙ ХҮН АМЫН ТОО, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАР, БОЛОВСРОЛЫН ТӨШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГЭЭР, 2010 ОН,

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар	Боловсролын төвшин										Бичиг үсэг		
	Бүгд	Бүгд	Доктор	Магистр	Дипломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техник болон мэргэжлийн	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Боловсролгүй хүн ам	Мэддэг	Мэддэггүй
БҮГД	495101	473103	1761	10946	103557	28352	18920	162860	94234	52473	21998	15038	6960
ХАА, ан агнуур, ойн аж ахуйн, загас барилт	139428	121438	15	122	2 304	2 687	4 341	23 760	47015	41194	17 990	12 279	5 711
Уул уурхай, олборлолт	39 223	38 664	86	1 056	9 838	2 423	2 012	15 377	6 381	1 491	559	405	154
Боловсруулах үйлдвэрлэл	33 586	33 199	31	421	6 846	2 194	1 440	15 587	5 344	1 336	387	286	101
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалтын хангамж	10 770	10 698	13	313	3 018	979	644	4 093	1 343	295	72	46	26
Барилга	46 704	46 005	33	674	8 751	2 838	2 101	20 777	8 708	2 123	699	520	179
Бөөний, жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар үйлчилгээ	51 077	50 572	36	854	13 733	3 599	1 896	22 757	6 159	1 538	505	375	130
Тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагаа	42 059	41 825	13	388	6 203	3 420	2 019	21 978	6 744	1 060	234	203	31
Байр сууц болон хоол хүнсээр үйлчлэх үйл ажиллагаа	6 315	6 255	1	79	1 639	513	247	2 960	666	150	60	43	17
Мэдээлэл, холбоо	7 206	7 195	30	334	4 360	412	185	1 558	268	48	11	10	1
Мэргэжлийн шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	5 142	5 126	187	489	2 803	380	114	879	226	48	16	11	5
Захиргааны болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	8 779	8 722	21	164	2 157	582	282	4 059	1 171	286	57	46	11
Төрийн удирдлага ба батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгаалал	49 269	48 321	268	2 476	19 128	4 497	1 703	14 757	4 215	1 277	948	472	476
Боловсрол	21 318	21 179	775	1 956	9 338	1 396	752	4 143	2 244	575	139	117	22
Хүний эрүүл мэнд ба нийгмийн үйл ажиллагаа	6 981	6 928	116	388	2 473	786	350	1 711	897	207	53	38	15
Бусад	27244	26976	136	1232	10966	1646	834	8464	2853	845	268	187	81

ХҮСНЭГТ 4.3.3. АРВАН ТАВ, ТҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ЭМЭГТЭЙ ХҮН АМЫН ТОО, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАР, БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГЭЭР, 2010 ОН

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар	Боловсролын төвшин										Бичиг үсэг		
	Бүгд	Бүгд	Доктор	Магистр	Дипломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техник болон мэргэжлийн	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Боловсролгүй хүн ам	Мэддэг	Мэддэггүй
БҮГД	416563	406 407	1 317	15 500	133 225	39 247	14 141	123233	53569	26175	10 156	6 827	3 329
ХАА, ан агнуур, ойн аж ахуйн, загас барилт	101 589	92 412	11	68	2 239	3 337	4 072	26865	33419	22401	9 177	6 107	3 070
Уул уурхай, олборлолт	9 674	9 580	32	585	3 660	780	385	2 927	980	231	94	63	31
Боловсруулах үйлдвэрлэл	29 805	29 622	25	569	8 170	2 605	1 225	13358	3 056	614	183	138	45
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалтын хангамж	3 487	3 481	6	165	1 718	454	128	870	121	19	6	6	0
Барилга	11 813	11 756	17	396	3 908	996	695	4 417	1 136	191	57	42	15
Бөөний, жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар үйлчилгээ	65 963	65 793	28	1 143	21 661	7 197	2 297	27 845	4 798	824	170	141	29
Тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагаа	10 622	10 603	8	278	3 627	1 599	433	4 011	566	81	19	16	3
Байр сууц болон хоол хүнсээр үйлчлэх үйл ажиллагаа	22 131	21 994	1	179	4 416	1 768	944	11 648	2 591	447	137	106	31
Мэдээлэл, холбоо	6 440	6 435	12	423	4 430	441	121	871	113	24	5	3	2
Мэргэжлийн шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	5 356	5 352	129	571	3 284	577	101	601	73	16	4	4	0
Захиргааны болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	3 497	3 481	8	182	1 690	214	70	1 017	253	47	16	11	5
Төрийн удирдлага ба батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгаалал	25 312	25 269	125	2 138	14 933	2 256	512	4 311	836	158	43	29	14
Боловсрол	58 234	58 158	693	5 803	31 899	5 848	1 461	9 569	2 411	474	76	57	19
Хүний эрүүл мэнд ба нийгмийн үйл ажиллагаа	28 729	28 690	137	1 163	11 508	8 556	717	5 113	1 240	256	39	31	8
Бусад	33911	33781	85	1837	16082	2619	980	9810	1976	392	130	73	57

ХҮСНЭГТ 4.3.4. АРВАН ТАВ, ТҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХОТЫН ХҮН АМЫН ТОО, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАР, БОЛОВСРОЛЫН ТӨШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГЭЭР, 2010 ОН

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар	Боловсролын төвшин										Бичиг үсэг		
	Бүгд	Бүгд	Доктор	Магистр	Дипломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техник болон мэргэжлийн	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Боловсролгүй хүн ам	Мэддэг	Мэддэггүй
БҮГД	581 329	576 633	3 035	24 832	203 654	49 711	18 731	208 392	54 432	13 846	4 696	3 254	1 442
ХАА, ан агнуур, ойн аж ахуйн, загас барилт	23 492	21 744	20	142	1 786	1 024	693	7 317	6 785	3 977	1 748	1 120	628
Уул уурхай, олборлолт	32 916	32 686	109	1 434	10 676	2 379	1 491	12 264	3 673	660	230	168	62
Боловсруулах үйлдвэрлэл	57 704	57 290	55	978	14 538	4 417	2 220	26 829	6 819	1 434	414	310	104
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалтын хангамж	12 220	12 173	17	469	4 455	1 217	548	4 269	990	208	47	34	13
Барилга	51 217	50 634	50	1 021	11 874	3 536	2 376	22 548	7 532	1 697	583	430	153
Бөөний, жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар үйлчилгээ	106 898	106 332	62	1 969	34 088	9 598	3 420	46 317	8 942	1 936	566	423	143
Тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагаа	45 930	45 729	21	647	9 185	4 477	1 996	22 824	5 681	898	201	177	24
Байр сууц болон хоол хүнсээр үйлчлэх үйл ажиллагаа	25 831	25 686	2	255	5 857	2 061	974	13 448	2 625	464	145	113	32
Мэдээлэл, холбоо	12 976	12 964	42	756	8 643	710	217	2 220	315	61	12	9	3
Мэргэжлийн шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	8 664	8 655	311	1 024	5 357	440	102	1 171	202	48	9	7	2
Захиргааны болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	10 587	10 539	28	339	3 607	683	275	4 341	1 031	235	48	39	9
Төрийн удирдлага ба баглан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгаалал	54 132	53 882	386	4 313	27 031	4 688	1 238	13 095	2 495	636	250	131	119
Боловсрол	56 263	56 182	1 461	7 014	30 236	4 575	1 047	9 307	2 139	403	81	60	21
Хүний эрүүл мэнд ба нийгмийн үйл ажиллагаа	27 301	27 259	252	1 472	11 905	6 188	634	5 423	1 156	229	42	33	9
Бусад	55 198	54 878	219	2 999	24 416	3 718	1 500	17 019	4 047	960	320	200	120

ХҮСНЭГТ 4.3.5. АРВАН ТАВ, ТҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ХӨДӨӨГИЙН ХҮН АМЫН ТОО, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ САЛБАР, БОЛОВСРОЛЫН ТӨВШИН, БИЧИГ ҮСГИЙН МЭДЛЭГЭЭР, 2010 ОН

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар	Боловсролын төвшин										Бичиг үсэг		
	Бүгд	Бүгд	Доктор	Магистр	Дипломын болон бакалаврын дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техник болон мэргэжлийн	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Боловсролгүй хүн ам	Мэддэг	Мэддэггүй
БҮГД	330 335	302 877	43	1 614	33 128	17 888	14 330	77 701	93 371	64 802	27 458	18 611	8 847
ХАА, ан агнуур, ойн аж ахуйн, загас барилт	217 525	192 106	6	48	2 757	5 000	7 720	43 308	73 649	59 618	25 419	17 266	8 153
Уул уурхай, олборлолт	15 981	15 558	9	207	2 822	824	906	6 040	3 688	1 062	423	300	123
Боловсруулах үйлдвэрлэл	5 687	5 531	1	12	478	382	445	2 116	1 581	516	156	114	42
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалтын хангамж	2 037	2 006	2	9	281	216	224	694	474	106	31	18	13
Барилга	7 300	7 127	-	49	785	298	420	2 646	2 312	617	173	132	41
Бөөний, жижиглэн худалдаа, машин мотоциклийн засвар үйлчилгээ	10 142	10 033	2	28	1 306	1 198	773	4 285	2 015	426	109	93	16
Тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагаа	6 751	6 699	-	19	645	542	456	3 165	1 629	243	52	42	10
Байр сууц болон хоол хүнсээр үйлчлэх үйл ажиллагаа	2 615	2 563	-	3	198	220	217	1 160	632	133	52	36	16
Мэдээлэл, холбоо	670	666	-	1	147	143	89	209	66	11	4	4	0
Мэргэжлийн шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	1 834	1 823	5	36	730	517	113	309	97	16	11	8	3
Захиргааны болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	1 689	1 664	1	7	240	113	77	735	393	98	25	18	7
Төрийн удирдлага ба батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгаалал	20 449	19 708	7	301	7 030	2 065	977	5 973	2 556	799	741	370	371
Боловсрол	23 289	23 155	7	745	11 001	2 669	1 166	4 405	2 516	646	134	114	20
Хүний эрүүл мэнд ба нийгмийн үйл ажиллагаа	8 409	8 359	1	79	2 076	3 154	433	1 401	981	234	50	36	14
Бусад	5 957	5 879	2	70	2 632	547	314	1 255	782	277	78	60	18

ХҮН АМ, ОРОН СУУЦНЫ 2010 ОНЫ УЛСЫН ТООЛЛОГЫН АСУУЛГА

I. ХАЯГИЙН ХЭСЭГ

Гудамжны нэр:

Байшингийн дугаар:

Хашаа/ хаалганы дугаар:

A1. Тооллогын комиссын дугаар

A2. Аймаг, нийслэлийн нэр, код

A3. Сум, дүүргийн нэр, код

A4. Баг, хорооны нэр, код

A5. Тоологчийн нэр, дугаар

A6. Тооллогын асуулгын дугаар

A7. Тосгоны нэр, код

A8. Байршил

Нийслэл - 1, Аймгийн төв - 2, Тосгон - 3, Сумын төв - 4, Хөдөө - 5

Тооллогын асуулгын хариултын нууцыг "Хувь хүний нууцын тухай" Монгол Улсын хуулийн 5 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг, "Хүн ам, орон сууцны улсын тооллогын тухай" Монгол Улсын хуулийн 18.3 дахь заалтын дагуу чандлан хадгална.

A9. Үндсэн өрх 1

Хамт суудаг өрх 2

Өрх үүсгээгүй хүмүүс 3

A10. Тоологдсон хүний тоо

A11. Асуулгын нэмэлт хуудасны тоо

A12. Танай өрхийн ам бүлийн гишүүдээс гадаадад 6 сараас дээш хугацаагаар оршин суугаа хүн бий юу? Тийм бол хүний тоог хэлнэ үү?

Тийм (II бүлэг асуулгыг асууна) 1

Хүний тоо

Үгүй (Хүн амын асуулгыг асууна) 2

II. ГАДААДАД 6 САРААС ДЭЭШ ХУГАЦААГААР ОРШИН СУУГАА ИРГЭДИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

A	Эцэг/ эхийн нэр, өөрийн нэр	B	Өрхийн тэргүүлэгчтэй ямар хамааралтай болох	1	Хүйс Эрэгтэй - 1 Эмэгтэй - 2	2	Нас	3	Одоо амьдарч байгаа улс	4	Явсан зорилго	5	Гадаадад оршин суугаа хугацаа (Жилээр)	6
1			☐		1 2	☐			☐		☐		☐	
2			☐		1 2	☐			☐		☐		☐	
3			☐		1 2	☐			☐		☐		☐	
4			☐		1 2	☐			☐		☐		☐	
5			☐		1 2	☐			☐		☐		☐	
6			☐		1 2	☐			☐		☐		☐	

Явсан зорилго: Суралцах -1, Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажиллах -2, Хувиараа ажиллах -3, Албан томилолтоор ажиллах -4, Эмчлүүлэх -5, Бусад -6

II бүлэг асуулт үргэлжлэлтэй эсэх. Тийм - 1 → ХАОСТ-1в асуулгыг асууна. Үгүй - 2

III. ТООЛОГДСОН ХҮН АМЫН НЭГТГЭЛ

A	B	Тоологдсон хүн амын суурьшлын байдал	Бүгд			Эрэгтэй (Насны бүлгээр)			Эмэгтэй (Насны бүлгээр)					
			Дүн	Эрэгтэй	Эмэгтэй	0-14	15-59	60+	0-14	15-59	60+			
			1	2	3	4	5	6	7	8	9			
1		Нийт тоологдсон хүний тоо												
2	Үүнээс:	Байнга оршин суугаа												
3		Түр эзгүй												
4		Түр суугаа												
5		Гадаадад оршин суугаа хүний тоо												

Хүн № 0 1		ХҮН АМЫН АСУУЛГА	
Ургийн овог:		10. ТА ХАМГИЙН СҮҮЛД ХААНААС ШИЛЖИН ИРСЭН БЭ? <i>Аймаг/нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил:</i>	
Эцэг/эхийн нэр:		Он: _____	
Өөрийн нэр:		11. ТА 2005 ОНЫ 1 ДҮГЭЭР САРД ХААНА БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БЭ? <i>(5 ба түүнээс дээш насны бүх хүнээс асууна)</i> <i>Аймаг/нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил:</i>	
БҮХ НАСНЫ ХҮНЭЭС АСУУНА.		12. ТА ЯМАР НЭГЭН ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ЮУ? ТИЙМ БОЛ ТӨРЛИЙГ ХЭЛНЭ ҮҮ? Үгүй 1 Асуулт 14	
1. ТА ӨРХИЙН ТЭРГҮҮЛЭГЧ ҮҮ? Тийм 01 Хамааралгүй 11		Тийм: Төрөлхийн 2 Олдмол 3	
2. ХҮЙС. Эрэгтэй 1 Эмэгтэй 2		13. ТА ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ БОЛ ХЭЛБЭРИЙГ НЬ ТОДОРХОЙЛНО УУ? Харааны 1 Ярианы 2 Сонсголын 3 Хөдөлгөөний 4 Сэтгэцийн 5 Бусад 6	
3. ТА ТӨРСӨН ОН, САР, ӨДРӨӨ ХЭЛНЭ ҮҮ? Он: _____ Сар: _____ Өдөр: _____		14. ТА ОДОО СУРГУУЛЬД СУРДАГ (ЦЭЦЭРЛЭГТ ХҮМҮҮЖДЭГ ҮҮ) УУ? <i>(2-39 насны хүнээс асууна)</i> Тийм 1 Үгүй 2	
4. ТА ХЭДЭН НАСТАЙ ВЭ? <i>(бүтэн насаар)</i> _____		6 БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮНЭЭС АСУУНА.	
5. ТА АЛЬ УЛСЫН ХАРЬЯАТ ВЭ? Монгол Улсын 01 Харьяалалгүй 02 Гадаадын (улсын нэр бичих) _____		15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ? Боловсролгүй 01 Бага 02 Суурь 03 Бүрэн дунд 04 Техникийн болон мэргэжлийн 05 Тусгай мэргэжлийн дунд 06 Дипломын болон бакалаврын дээд 07 Магистр 08 Доктор 09 Асуулт 17	
6. ТА ЯС ҮНДСЭЭ ХЭЛНЭ ҮҮ? Халх 01 Бусад (бичих) _____		16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ? Тийм 1 Үгүй 2	
7. ТА СУУРЫШЛЫН БАЙДЛАА ХЭЛНЭ ҮҮ? Байнга оршин суугаа 1 Түр зээгү 2 Түр суугаа 3 <i>(Түр зээгү хүний одоо сууж байгаа, түр суугаа хүний байнга суудаг хаягийг бичнэ)</i> Аймаг/нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр: _____ Сум/дүүрэг (хот)-ийн нэр: _____		17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ? Тийм 1 Үгүй 2	
8. ТА ХААНА ТӨРСӨН БЭ? <i>Аймаг/нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил:</i> _____		18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ? Тийм, байнга - Гэртээ 1 Тийм, байнга - Бусад газар 2 Тийм, шаардлагатай үед 3 Үгүй 4	
9. ТА БАЙНГА СУУДАГ АЙМАГ/НИЙСЛЭЛДЭЭ ТӨРСНӨӨСӨӨ ХОЙШ АМЬДАРЧ БАЙНА УУ, ШИЛЖИЖ ИРСЭН ҮҮ? Төрснөөсөө хойш 1 Өөр газар байнга амьдарч байгаад буцаж ирсэн 2 Өөр газраас шилжиж ирсэн 3		19. ТА ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДЛАА ХЭЛНЭ ҮҮ? Огт гэрлээгүй 1 Гэрлэсэн: Батлуулсан 2 Батлуулаагүй 3 Тусгаарласан 4 Цуцалсан 5 Бэлбэсэн 6	
		20. ТА ШАШИН ШҮТДЭГ ҮҮ? Шүтдээгүй 1 Шүтдэг: Будда 2 Христ 3 Ислам 4 Бөө 5 Бусад 6	
		21. ТА СҮҮЛИЙН 7 ХОНОГТ АЖИЛ ЭРХЭЛСЭН ҮҮ? Тийм 1 Үгүй 2 Асуулт 25	
		22. ТА ЯМАР АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ВЭ? <i>(бичих)</i> _____	
		23. ТАНЫ ЭРХЭЛДЭГ АЖИЛ (БАЙГУУЛЛАГА)-ЫН ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЧИГЛЭЛ ЮУ ВЭ? (бичих) _____	
		24. ТА ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ (СТАТУС)-АА ХЭЛНЭ ҮҮ? Цалин хөлстэй ажиллаач 1 Ажил олгогч 2 Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч 3 Нөхөрлөл, хоршооны гишүүн 4 Өрхийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд цалин хөлсгүй оролцогч гишүүн 5 Бусад 6 Хүн амын асуулгыг дуусгах	
		25. ТАНЫ ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭХГҮЙ БАЙГАА ҮНДСЭН ШАЛТГААН ЮУ ВЭ? Сургуульд сурдаг 1 Тэтгэвэрт 2 Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй 3 Гэрийн ажилтай 4 Тохирох ажил олдохгүй байгаа 5 Ажил хайж байгаа 6 Ажиллах сонирхолгүй 7 Бусад 8 Хүн амын асуулгыг дуусгах	

Хүн № 0 2		ХҮН АМЫН АСУУЛГА	
Ургийн овог:		10. ТА ХАМГИЙН СҮҮЛД ХААНААС ШИЛЖИН ИРСЭН БЭ? <i>Аймаг/ нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил:</i>	
Эцэг/ эхийн нэр:		_____	
Өөрийн нэр:		_____	
БҮХ НАСНЫ ХҮНЭЭС АСУУНА.		15 БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮНЭЭС АСУУНА.	
1. ТА ӨРХИЙН ТЭРГҮҮЛЭГЧТЭЙ ЯМАР ХАМААРЛТАЙ ВЭ?		19. ТА ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДЛАА ХЭЛНЭ ҮҮ?	
Эхнэр/ нөхөр02		Огт гэрлээгүй..... 1	
Хүү/ охин03		Гэрлэсэн:	
Эцэг/ эх04		Батлуулсан2	
Ах/ эгч/ дүү05		Батлуулаагүй3	
Хадам эцэг/ эх06		Тусгаарласан4	
Хүргэн/ бэр07		Цуцалсан5	
Өвөг эцэг/ эмэг эх08		Бэлбэсэн6	
Ач/ зээ09		20. ТА ШАШИН ШҮТДЭГ ҮҮ?	
Бусад төрөл төрөгсөд10		Шүтдэггүй 1	
Хамааралгүй11		Шүтдэг:	
2. ХҮИС.		Будда 2	
Эрэгтэй 1		Христ 3	
Эмэгтэй 2		Ислам 4	
3. ТА ТӨРСӨН ОН, САР, ӨДРӨӨ ХЭЛНЭ ҮҮ?		Бөө 5	
Он: _____		Бусад 6	
Сар: _____		21. ТА СҮҮЛИЙН 7 ХОНОГТ АЖИЛ ЭРХЭЛСЭН ҮҮ?	
Өдөр: _____		Тийм1	
4. ТА ХЭДЭН НАСТАЙ ВЭ? (бүтэн насаар)		Үгүй 2	
_____		Асуулт 25	
5. ТА АЛЬ УЛСЫН ХАРЬЯАТ ВЭ?		22. ТА ЯМАР АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ВЭ? (бичих) _____	
Монгол Улсын01		_____	
Харьяалалгүй02		23. ТАНЫ ЭРХЭЛДЭГ АЖИЛ (БАЙГУУЛЛАГА)-ЫН ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЧИГЛЭЛ ЮУ ВЭ? (бичих)	
Гадаадын (улсын нэр бичих) _____		_____	
Асуулт 7		_____	
6. ТА ЯС ҮНДСЭЭ ХЭЛНЭ ҮҮ?		24. ТА ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ (СТАТУС)-АА ХЭЛНЭ ҮҮ?	
Халх01		Цалин хөлстэй ажиллагч1	
Бусад (бичих) _____		Ажил олгогч2	
_____		Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч3	
7. ТА СУУРЬШЛЫН БАЙДЛАА ХЭЛНЭ ҮҮ?		Нөхөрлөл, хоршооны гишүүн ..4	
Байнга оршин суугаа.....1		Өрхийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд цалин хөлсгүй оролцогч гишүүн5	
Асуулт 8		Бусад6	
Түр эзгүй.....2		Хүн амын асуулгыг дуусгах	
Түр суугаа.....3		25. ТАНЫ ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭХГҮЙ БАЙГАА ҮНДСЭН ШАЛТГААН ЮУ ВЭ?	
(Түр эзгүй хүний одоо сууж байгаа, түр суугаа хүний байнга суудаг хаягийг бичнэ)		Сургуульд сурдаг1	
Аймаг/ нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр:		Тэтгэвэрт2	
_____		Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй3	
Сум/ дүүрэг (хот)-ийн нэр:		Гэрийн ажилтай4	
_____		Тохирох ажил олдохгүй байгаа5	
_____		Ажил хайж байгаа6	
8. ТА ХААНА ТӨРСӨН БЭ?		Ажиллах сонирхолгүй7	
Аймаг/ нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил:		Бусад8	
_____		Хүн амын асуулгыг дуусгах	
9. ТА БАЙНГА СУУДАГ АЙМАГ/ НИЙСЛЭЛДЭЭ ТӨРСНӨӨСӨӨ ХОЙШ АМЬДАРЧ БАЙНА УУ, ШИЛЖИЖ ИРСЭН ҮҮ?		16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ?	
Төрснөөсөө хойш..... 1		Тийм 1	
Асуулт 12		Үгүй 2	
Өөр газар байнга амьдарч байгаад буцаж ирсэн..... 2		17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?	
Өөр газраас шилжиж ирсэн..... 3		Тийм 1	
10. ТА ХАМГИЙН СҮҮЛД ХААНААС ШИЛЖИН ИРСЭН БЭ? <i>Аймаг/ нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил:</i>		Үгүй 2	
_____		18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?	
Он: _____		Тийм, байнга - Гэртээ 1	
11. ТА 2005 ОНЫ 1 ДҮГЭЭР САРД ХААНА БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БЭ? (5 ба түүнээс дээш насны бүх хүнээс асууна) <i>Аймаг/ нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил:</i>		Тийм, байнга - Бусад газар 2	
_____		Тийм, шаардлагатай үед 3	
12. ТА ЯМАР НЭГЭН ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ЮУ? ТИЙМ БОЛ ТӨРЛИЙГ ХЭЛНЭ ҮҮ?		Үгүй 4	
Үгүй 1		15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?	
Асуулт 14		Боловсролгүй01	
Тийм: Төрөлхийн 2		Бага02	
Олдмол 3		Суурь03	
13. ТА ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ БОЛ ХЭЛБЭРИЙГ НЬ ТОДОРХОЙЛНО УУ?		Бүрэн дунд04	
Харааны 1		Техникийн болон мэргэжлийн05	
Ярианы 2		Тусгай мэргэжлийн дунд06	
Сонсоолын 3		Дипломын болон бакалаврын дээд07	
Хөдөлгөөний 4		Магистр08	
Сэтгэцийн 5		Доктор09	
Бусад 6		Асуулт 17	
14. ТА ОДОО СУРГУУЛЬД СУРДАГ (ЦЭЦЭРЛЭГТ ХҮМҮҮЖДЭГ ҮҮ) УУ? (2-39 насны хүнээс асууна)		24. ТА ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ (СТАТУС)-АА ХЭЛНЭ ҮҮ?	
Тийм 1		Цалин хөлстэй ажиллагч1	
Үгүй 2		Ажил олгогч2	
6 БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮНЭЭС АСУУНА.		Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч3	
Боловсролгүй01		Нөхөрлөл, хоршооны гишүүн ..4	
Бага02		Өрхийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд цалин хөлсгүй оролцогч гишүүн5	
Суурь03		Бусад6	
Бүрэн дунд04		Хүн амын асуулгыг дуусгах	
Техникийн болон мэргэжлийн05		25. ТАНЫ ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭХГҮЙ БАЙГАА ҮНДСЭН ШАЛТГААН ЮУ ВЭ?	
Тусгай мэргэжлийн дунд06		Сургуульд сурдаг1	
Дипломын болон бакалаврын дээд07		Тэтгэвэрт2	
Магистр08		Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй3	
Доктор09		Гэрийн ажилтай4	
Асуулт 17		Тохирох ажил олдохгүй байгаа5	
15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?		Ажил хайж байгаа6	
Боловсролгүй01		Ажиллах сонирхолгүй7	
Бага02		Бусад8	
Суурь03		Хүн амын асуулгыг дуусгах	
Бүрэн дунд04		16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ?	
Техникийн болон мэргэжлийн05		Тийм 1	
Тусгай мэргэжлийн дунд06		Үгүй 2	
Дипломын болон бакалаврын дээд07		17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?	
Магистр08		Тийм 1	
Доктор09		Үгүй 2	
Асуулт 17		18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?	
16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ?		Тийм, байнга - Гэртээ 1	
Тийм 1		Тийм, байнга - Бусад газар 2	
Үгүй 2		Тийм, шаардлагатай үед 3	
17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?		Үгүй 4	
Тийм 1		15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?	
Үгүй 2		Боловсролгүй01	
18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?		Бага02	
Тийм, байнга - Гэртээ 1		Суурь03	
Тийм, байнга - Бусад газар 2		Бүрэн дунд04	
Тийм, шаардлагатай үед 3		Техникийн болон мэргэжлийн05	
Үгүй 4		Тусгай мэргэжлийн дунд06	
15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?		Дипломын болон бакалаврын дээд07	
Боловсролгүй01		Магистр08	
Бага02		Доктор09	
Суурь03		Асуулт 17	
Бүрэн дунд04		16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ?	
Техникийн болон мэргэжлийн05		Тийм 1	
Тусгай мэргэжлийн дунд06		Үгүй 2	
Дипломын болон бакалаврын дээд07		17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?	
Магистр08		Тийм 1	
Доктор09		Үгүй 2	
Асуулт 17		18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?	
17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?		Тийм, байнга - Гэртээ 1	
Тийм 1		Тийм, байнга - Бусад газар 2	
Үгүй 2		Тийм, шаардлагатай үед 3	
18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?		Үгүй 4	
Тийм, байнга - Гэртээ 1		15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?	
Тийм, байнга - Бусад газар 2		Боловсролгүй01	
Тийм, шаардлагатай үед 3		Бага02	
Үгүй 4		Суурь03	
15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?		Бүрэн дунд04	
Боловсролгүй01		Техникийн болон мэргэжлийн05	
Бага02		Тусгай мэргэжлийн дунд06	
Суурь03		Дипломын болон бакалаврын дээд07	
Бүрэн дунд04		Магистр08	
Техникийн болон мэргэжлийн05		Доктор09	
Тусгай мэргэжлийн дунд06		Асуулт 17	
Дипломын болон бакалаврын дээд07		16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ?	
Магистр08		Тийм 1	
Доктор09		Үгүй 2	
Асуулт 17		17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?	
16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ?		Тийм 1	
Тийм 1		Үгүй 2	
Үгүй 2		18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?	
17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?		Тийм, байнга - Гэртээ 1	
Тийм 1		Тийм, байнга - Бусад газар 2	
Үгүй 2		Тийм, шаардлагатай үед 3	
18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?		Үгүй 4	
Тийм, байнга - Гэртээ 1		15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?	
Тийм, байнга - Бусад газар 2		Боловсролгүй01	
Тийм, шаардлагатай үед 3		Бага02	
Үгүй 4		Суурь03	
15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?		Бүрэн дунд04	
Боловсролгүй01		Техникийн болон мэргэжлийн05	
Бага02		Тусгай мэргэжлийн дунд06	
Суурь03		Дипломын болон бакалаврын дээд07	
Бүрэн дунд04		Магистр08	
Техникийн болон мэргэжлийн05		Доктор09	
Тусгай мэргэжлийн дунд06		Асуулт 17	
Дипломын болон бакалаврын дээд07		16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ?	
Магистр08		Тийм 1	
Доктор09		Үгүй 2	
Асуулт 17		17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?	
16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ?		Тийм 1	
Тийм 1		Үгүй 2	
Үгүй 2		18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?	
17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?		Тийм, байнга - Гэртээ 1	
Тийм 1		Тийм, байнга - Бусад газар 2	
Үгүй 2		Тийм, шаардлагатай үед 3	
18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?		Үгүй 4	
Тийм, байнга - Гэртээ 1		15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?	
Тийм, байнга - Бусад газар 2		Боловсролгүй01	
Тийм, шаардлагатай үед 3		Бага02	
Үгүй 4		Суурь03	
15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?		Бүрэн дунд04	
Боловсролгүй01		Техникийн болон мэргэжлийн05	
Бага02		Тусгай мэргэжлийн дунд06	
Суурь03		Дипломын болон бакалаврын дээд07	
Бүрэн дунд04		Магистр08	
Техникийн болон мэргэжлийн05		Доктор09	
Тусгай мэргэжлийн дунд06		Асуулт 17	
Дипломын болон бакалаврын дээд07		16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ?	
Магистр08		Тийм 1	
Доктор09		Үгүй 2	
Асуулт 17		17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?	
16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ?		Тийм 1	
Тийм 1		Үгүй 2	
Үгүй 2		18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?	
17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?		Тийм, байнга - Гэртээ 1	
Тийм 1		Тийм, байнга - Бусад газар 2	
Үгүй 2		Тийм, шаардлагатай үед 3	
18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?		Үгүй 4	
Тийм, байнга - Гэртээ 1		15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?	
Тийм, байнга - Бусад газар 2		Боловсролгүй01	
Тийм, шаардлагатай үед 3		Бага02	
Үгүй 4		Суурь03	
15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?		Бүрэн дунд04	
Боловсролгүй01		Техникийн болон мэргэжлийн05	
Бага02		Тусгай мэргэжлийн дунд06	
Суурь03		Дипломын болон бакалаврын дээд07	
Бүрэн дунд04		Магистр08	
Техникийн болон мэргэжлийн05		Доктор09	
Тусгай мэргэжлийн дунд06		Асуулт 17	
Дипломын болон бакалаврын дээд07		16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ?	
Магистр08		Тийм 1	
Доктор09		Үгүй 2	
Асуулт 17		17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?	
16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ?		Тийм 1	
Тийм 1		Үгүй 2	
Үгүй 2		18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?	
17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?		Тийм, байнга - Гэртээ 1	
Тийм 1		Тийм, байнга - Бусад газар 2	
Үгүй 2		Тийм, шаардлагатай үед 3	
18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?		Үгүй 4	
Тийм, байнга - Гэртээ 1		15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?	
Тийм, байнга - Бусад газар 2		Боловсролгүй01	
Тийм, шаардлагатай үед 3		Бага02	
Үгүй 4		Суурь03	
15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?		Бүрэн дунд04	
Боловсролгүй01		Техникийн болон мэргэжлийн05	
Бага02		Тусгай мэргэжлийн дунд06	
Суурь03		Дипломын болон бакалаврын дээд07	
Бүрэн дунд04		Магистр08	
Техникийн болон мэргэжлийн05		Доктор09	
Тусгай мэргэжлийн дунд06		Асуулт 17	
Дипломын болон бакалаврын дээд07		16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ?	
Магистр08		Тийм 1	
Доктор09		Үгүй 2	
Асуулт 17		17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?	
16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ?		Тийм 1	
Тийм 1		Үгүй 2	
Үгүй 2		18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?	
17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?		Тийм, байнга - Гэртээ 1	
Тийм 1		Тийм, байнга - Бусад газар 2	
Үгүй 2		Тийм, шаар	

Хүн № 0 3		ХҮН АМЫН АСУУЛГА	
Ургийн овог:		10. ТА ХАМГИЙН СҮҮЛД ХААНААС ШИЛЖИН ИРСЭН БЭ? <i>Аймаг/ нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил:</i>	
Эцэг/ эхийн нэр:		_____	
Өөрийн нэр:		_____	
БҮХ НАСНЫ ХҮНЭЭС АСУУНА.		Он: _____	
1. ТА ӨРХИЙН ТЭРГҮҮЛЭГЧТЭЙ ЯМАР ХАМААРАЛТАЙ ВЭ?		11. ТА 2005 ОНЫ 1 ДҮГЭЭР САРД ХААНА БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БЭ? <i>(5 ба түүнээс дээш насны бүх хүнээс асууна)</i> <i>Аймаг/ нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил:</i>	
Эхнэр/ нөхөр02		_____	
Хүү/ охин03		Он: _____	
Эцэг/ эх04		12. ТА ЯМАР НЭГЭН ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ЮУ? ТИЙМ БОЛ ТӨРЛИЙГ ХЭЛНЭ ҮҮ?	
Ах/ эгч/ дүү05		Үгүй 1	
Хадам эцэг/ эх06		Тийм: Төрөлхийн 2	
Хүргэн/ бэр07		Олдмол 3	
Өвөг эцэг/ эмэг эх08		13. ТА ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ БОЛ ХЭЛБЭРИЙГ НЬ ТОДОРХОЙЛНО УУ?	
Ач/ зээ09		Харааны 1	
Бусад төрөл төрөгсөд10		Ярианы 2	
Хамааралгүй11		Сонсголын 3	
2. ХҮЙС.		Хөдөлгөөний 4	
Эрэгтэй1		Сэтгэцийн 5	
Эмэгтэй2		Бусад 6	
3. ТА ТӨРСӨН ОН, САР, ӨДРӨӨ ХЭЛНЭ ҮҮ?		14. ТА ОДОО СУРГУУЛЬД СУРДАГ (ЦЭЦЭРЛЭГТ ХҮМҮҮЖДЭГ ҮҮ) УУ? <i>(2-39 насны хүнээс асууна)</i>	
Он: _____		Тийм 1	
Сар: _____		Үгүй 2	
Өдөр: _____		6 БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮНЭЭС АСУУНА.	
4. ТА ХЭДЭН НАСТАЙ ВЭ? <i>(бүтэн насаар)</i>		15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?	
_____		Боловсролгүй01	
5. ТА АЛЬ УЛСЫН ХАРЬЯАТ ВЭ?		Бага02	
Монгол Улсын01		Суурь03	
Харьяалалгүй02		Бүрэн дунд04	
Гадаадын (улсын нэр бичих) _____		Техникийн болон мэргэжлийн05	
_____		Тусгай мэргэжлийн дунд06	
_____		Дипломын болон бакалаврын дээд07	
_____		Магистр08	
_____		Доктор09	
6. ТА ЯС ҮНДСЭЭ ХЭЛНЭ ҮҮ?		16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ?	
Халх01		Тийм 1	
Бусад (бичих) _____		Үгүй 2	
_____		17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?	
7. ТА СУУРЫШЛЫН БАЙДЛАА ХЭЛНЭ ҮҮ?		Тийм 1	
Байнга оршин суугаа1		Үгүй 2	
_____		18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?	
Түр эзгүй2		Тийм, байнга - Гэртээ 1	
Түр суугаа3		Тийм, байнга - Бусад газар 2	
<i>(Түр эзгүй хүний одоо сууж байгаа, түр суугаа хүний байнга суудаг хаягийг бичнэ)</i>		Тийм, шаардлагатай үед 3	
Аймаг/ нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр: _____		Үгүй 4	
_____		15 БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮНЭЭС АСУУНА.	
Сум/ дүүрэг (хот)-ийн нэр: _____		19. ТА ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДЛАА ХЭЛНЭ ҮҮ?	
_____		Огт гэрлээгүй 1	
8. ТА ХААНА ТӨРСӨН БЭ?		Гэрлэсэн:	
Аймаг/ нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил: _____		Батлуулсан2	
_____		Батлуулаагүй3	
9. ТА БАЙНГА СУУДАГ АЙМАГ/ НИЙСЛЭЛДЭЭ ТӨРСНӨӨСӨӨ ХОЙШ АМЬДАРЧ БАЙНА УУ, ШИЛЖИЖ ИРСЭН ҮҮ?		Тусгаарласан4	
Төрснөөсөө хойш1		Цуцалсан5	
Өөр газар байнга амьдарч байгаад буцаж ирсэн2		Бэлбэсэн6	
Өөр газраас шилжиж ирсэн3		20. ТА ШАШИН ШҮТДЭГ ҮҮ?	
10. ТА ХАМГИЙН СҮҮЛД ХААНААС ШИЛЖИН ИРСЭН БЭ?		Шүтдээгүй 1	
Аймаг/ нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил: _____		Шүтдэг:	
_____		Будда 2	
11. ТА 2005 ОНЫ 1 ДҮГЭЭР САРД ХААНА БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БЭ?		Христ 3	
<i>(5 ба түүнээс дээш насны бүх хүнээс асууна)</i>		Ислам 4	
<i>Аймаг/ нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил:</i>		Бөө 5	
_____		Бусад 6	
Он: _____		21. ТА СҮҮЛИЙН 7 ХОНОГТ АЖИЛ ЭРХЭЛСЭН ҮҮ?	
12. ТА ЯМАР НЭГЭН ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ЮУ? ТИЙМ БОЛ ТӨРЛИЙГ ХЭЛНЭ ҮҮ?		Тийм1	
Үгүй 1		Үгүй 2	
Тийм: Төрөлхийн 2		22. ТА ЯМАР АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ВЭ? <i>(бичих)</i>	
Олдмол 3		_____	
13. ТА ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ БОЛ ХЭЛБЭРИЙГ НЬ ТОДОРХОЙЛНО УУ?		_____	
Харааны 1		23. ТАНЫ ЭРХЭЛДЭГ АЖИЛ (БАЙГУУЛЛАГА)-ЫН ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЧИГЛЭЛ ЮУ ВЭ? (бичих)	
Ярианы 2		_____	
Сонсголын 3		_____	
Хөдөлгөөний 4		24. ТА ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ (СТАТУС)-АА ХЭЛНЭ ҮҮ?	
Сэтгэцийн 5		Цалин хөлстэй ажиллагч1	
Бусад 6		Ажил олгогч2	
14. ТА ОДОО СУРГУУЛЬД СУРДАГ (ЦЭЦЭРЛЭГТ ХҮМҮҮЖДЭГ ҮҮ) УУ? <i>(2-39 насны хүнээс асууна)</i>		Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч3	
Тийм 1		Нөхөрлөл, хоршооны гишүүн4	
Үгүй 2		Өрхийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд цалин хөлсгүй оролцогч гишүүн5	
6 БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮНЭЭС АСУУНА.		Бусад6	
Тийм 1		Хүн амын асуулгыг дуусгах	
Үгүй 2		25. ТАНЫ ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭХГҮЙ БАЙГАА ҮНДСЭН ШАЛТГААН ЮУ ВЭ?	
15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?		Сургуульд сурдаг 1	
Боловсролгүй01		Тэтгэвэрт 2	
Бага02		Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй3	
Суурь03		Гэрийн ажилтай4	
Бүрэн дунд04		Тохирох ажил олдохгүй байгаа5	
Техникийн болон мэргэжлийн05		Ажил хайж байгаа6	
Тусгай мэргэжлийн дунд06		Ажиллах сонирхолгүй7	
Дипломын болон бакалаврын дээд07		Бусад8	
Магистр08		Хүн амын асуулгыг дуусгах	
Доктор09		25. ТАНЫ ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭХГҮЙ БАЙГАА ҮНДСЭН ШАЛТГААН ЮУ ВЭ?	
16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ?		Сургуульд сурдаг 1	
Тийм 1		Тэтгэвэрт 2	
Үгүй 2		Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй3	
17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?		Гэрийн ажилтай4	
Тийм 1		Тохирох ажил олдохгүй байгаа5	
Үгүй 2		Ажил хайж байгаа6	
18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?		Ажиллах сонирхолгүй7	
Тийм, байнга - Гэртээ 1		Бусад8	
Тийм, байнга - Бусад газар 2		Хүн амын асуулгыг дуусгах	
Тийм, шаардлагатай үед 3			
Үгүй 4			

Хүн № 0 5		ХҮН АМЫН АСУУЛГА	
Ургийн овог:		10. ТА ХАМГИЙН СУҮЛД ХААНААС ШИЛЖИН ИРСЭН БЭ? <i>Аймаг/нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил:</i> _____	
Эцэг/эхийн нэр:		Он: _____	
Өөрийн нэр:		11. ТА 2005 ОНЫ 1 ДҮГЭЭР САРД ХААНА БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БЭ? <i>(5 ба түүнээс дээш насны бүх хүнээс асууна)</i> <i>Аймаг/нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил:</i> _____	
БҮХ НАСНЫ ХҮНЭЭС АСУУНА.		12. ТА ЯМАР НЭГЭН ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ЮУ? ТИЙМ БОЛ ТӨРЛИЙГ ХЭЛНЭ ҮҮ? Үгүй 1 → Асуулт 14	
1. ТА ӨРХИЙН ТЭРГҮҮЛЭГЧТЭЙ ЯМАР ХАМААРАЛТАЙ ВЭ? Эхнэр/нөхөр 02 Хүү/охин 03 Эцэг/эх 04 Ах/эгч/дүү 05 Хадам эцэг/эх 06 Хүрэгэн/бэр 07 Өвөг эцэг/эмэг эх 08 Ач/зээ 09 Бусад төрөл төрөгсөд 10 Хамааралгүй 11		Тийм: Төрөлхийн 2 Олдмол 3	
2. ХҮЙС. Эрэгтэй 1 Эмэгтэй 2		13. ТА ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ БОЛ ХЭЛБЭРИЙГ НЬ ТОДОРХОЙЛНО УУ? Харааны 1 Ярианы 2 Сонсголын 3 Хөдөлгөөний 4 Сэтгэцийн 5 Бусад 6	
3. ТА ТӨРСӨН ОН, САР, ӨДРӨӨ ХЭЛНЭ ҮҮ? Он: _____ Сар: _____ Өдөр: _____		14. ТА ОДОО СУРГУУЛЬД СУРДАГ (ЦЭЦЭРЛЭГТ ХҮМҮҮЖДЭГ ҮҮ) УУ? <i>(2-39 насны хүнээс асууна)</i> Тийм 1 Үгүй 2	
4. ТА ХЭДЭН НАСТАЙ ВЭ? <i>(бүтэн насаар)</i> _____		6 БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮНЭЭС АСУУНА.	
5. ТА АЛЬ УЛСЫН ХАРЬЯАТ ВЭ? Монгол Улсын 01 Харьяалалгүй 02 Гадаадын (улсын нэр бичих) _____ Асуулт 7		15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ? Боловсролгүй 01 Бага 02 Суурь 03 Бүрэн дунд 04 Техникийн болон мэргэжлийн 05 Тусгай мэргэжлийн дунд 06 Дипломын болон бакалаврын дээд 07 Магистр 08 Доктор 09 Асуулт 17	
6. ТА ЯС ҮНДСЭЭ ХЭЛНЭ ҮҮ? Халх 01 Бусад (бичих) _____		16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ? Тийм 1 Үгүй 2	
7. ТА СУУРЫШЛЫН БАЙДЛАА ХЭЛНЭ ҮҮ? Байнга оршин суугаа 1 → Асуулт 8 Түр эзгүй 2 Түр суугаа 3 <i>(Түр эзгүй хүний одоо сууж байгаа, түр суугаа хүний байнга суудаг хаягийг бичнэ)</i> <i>Аймаг/нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр:</i> _____ <i>Сум/дүүрэг (хот)-ийн нэр:</i> _____		17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ? Тийм 1 Үгүй 2	
8. ТА ХААНА ТӨРСӨН БЭ? <i>Аймаг/нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил:</i> _____		18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ? Тийм, байнга - Гэртээ 1 Тийм, байнга - Бусад газар 2 Тийм, шаардлагатай үед 3 Үгүй 4	
9. ТА БАЙНГА СУУДАГ АЙМАГ/НИЙСЛЭЛДЭЭ ТӨРСНӨӨСӨӨ ХОЙШ АМЬДАРЧ БАЙНА УУ, ШИЛЖИЖ ИРСЭН ҮҮ? Төрснөөсөө хойш 1 → Асуулт 12 Өөр газар байнга амьдарч байгаад буцаж ирсэн 2 Өөр газраас шилжиж ирсэн 3		19. ТА ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДЛАА ХЭЛНЭ ҮҮ? Огт гэрлээгүй 1 Гэрлэсэн: Батлуулсан 2 Батлуулаагүй 3 Тусгаарласан 4 Цуцалсан 5 Бэлбэсэн 6	
10. ТА ХАМГИЙН СУҮЛД ХААНААС ШИЛЖИН ИРСЭН БЭ? <i>Аймаг/нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил:</i> _____		20. ТА ШАШИН ШҮТДЭГ ҮҮ? Шүтдээгүй 1 Шүтдэг: Будда 2 Христ 3 Ислам 4 Бөө 5 Бусад 6	
11. ТА 2005 ОНЫ 1 ДҮГЭЭР САРД ХААНА БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БЭ? <i>(5 ба түүнээс дээш насны бүх хүнээс асууна)</i> <i>Аймаг/нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил:</i> _____		21. ТА СҮҮЛИЙН 7 ХОНОГТ АЖИЛ ЭРХЭЛСЭН ҮҮ? Тийм 1 Үгүй 2 → Асуулт 25	
12. ТА ЯМАР НЭГЭН ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ЮУ? ТИЙМ БОЛ ТӨРЛИЙГ ХЭЛНЭ ҮҮ? Үгүй 1 → Асуулт 14		22. ТА ЯМАР АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ВЭ? <i>(бичих)</i> _____	
13. ТА ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ БОЛ ХЭЛБЭРИЙГ НЬ ТОДОРХОЙЛНО УУ? Харааны 1 Ярианы 2 Сонсголын 3 Хөдөлгөөний 4 Сэтгэцийн 5 Бусад 6		23. ТАНЫ ЭРХЭЛДЭГ АЖИЛ (БАЙГУУЛЛАГА)-ЫН ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЧИГЛЭЛ ЮУ ВЭ? (бичих) _____	
14. ТА ОДОО СУРГУУЛЬД СУРДАГ (ЦЭЦЭРЛЭГТ ХҮМҮҮЖДЭГ ҮҮ) УУ? <i>(2-39 насны хүнээс асууна)</i> Тийм 1 Үгүй 2		24. ТА ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ (СТАТУС)-АА ХЭЛНЭ ҮҮ? Цалин хөлстэй ажиллагч 1 Ажил олгогч 2 Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч 3 Нөхөрлөл, хоршооны гишүүн 4 Өрхийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд цалин хөлсгүй оролцогч гишүүн 5 Бусад 6 Хүн амын асуулгыг дуусгах	
15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ? Боловсролгүй 01 Бага 02 Суурь 03 Бүрэн дунд 04 Техникийн болон мэргэжлийн 05 Тусгай мэргэжлийн дунд 06 Дипломын болон бакалаврын дээд 07 Магистр 08 Доктор 09 Асуулт 17		25. ТАНЫ ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭХГҮЙ БАЙГАА ҮНДСЭН ШАЛТГААН ЮУ ВЭ? Сургуульд сурдаг 1 Тэтгэвэрт 2 Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй 3 Гэрийн ажилтай 4 Тохирох ажил олдохгүй байгаа 5 Ажил хайж байгаа 6 Ажиллах сонирхолгүй 7 Бусад 8 Хүн амын асуулгыг дуусгах	

Хүн № 0 6		ХҮН АМЫН АСУУЛГА	
Ургийн овог:		10. ТА ХАМГИЙН СҮҮЛД ХААНААС ШИЛЖИН ИРСЭН БЭ?	
Эцэг/ эхийн нэр:		Аймаг/ нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил:	
Өөрийн нэр:		Он: <input type="text"/>	
БҮХ НАСНЫ ХҮНЭЭС АСУУНА.		11. ТА 2005 ОНЫ 1 ДҮГЭЭР САРД ХААНА БАЙНГА АМЬДАРЧ БАЙСАН БЭ?	
1. ТА ӨРХИЙН ТЭРГҮҮЛЭГЧТЭЙ ЯМАР ХАМААРЛТАЙ ВЭ?		(5 ба түүнээс дээш насны бүх хүнээс асууна) Аймаг/ нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил:	
Эхнэр/ нөхөр02		Он: <input type="text"/>	
Хүү/ охин03		12. ТА ЯМАР НЭГЭН ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ЮУ? ТИЙМ БОЛ ТӨРЛИЙГ ХЭЛНЭ ҮҮ?	
Эцэг/ эх04		Үгүй 1	
Ах/ эгч/ дүү05		Тийм: Төрөлхийн 2	
Хадам эцэг/ эх06		Олдмол 3	
Хүргэн/ бэр07		13. ТА ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ БОЛ ХЭЛБЭРИЙГ НЬ ТОДОРХОЙЛНО УУ?	
Өвөг эцэг/ эмэг эх08		Харааны 1	
Ач/ зээ09		Ярианы 2	
Бусад төрөл төрөгсөд10		Сонсголын 3	
Хамааралгүй11		Хөдөлгөөний 4	
2. ХҮЙС.		Сэтгэцийн 5	
Эрэгтэй 1		Бусад 6	
Эмэгтэй 2		14. ТА ОДОО СУРГУУЛЬД СУРДАГ (ЦЭЦЭРЛЭГТ ХҮМҮҮЖДЭГ ҮҮ) УУ?	
3. ТА ТӨРСӨН ОН, САР, ӨДРӨӨ ХЭЛНЭ ҮҮ?		(2-39 насны хүнээс асууна)	
Он: <input type="text"/>		Тийм 1	
Сар: <input type="text"/>		Үгүй 2	
Өдөр: <input type="text"/>		6 БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮНЭЭС АСУУНА.	
4. ТА ХЭДЭН НАСТАЙ ВЭ?		15. ТА ЭЗЭМШСЭН БОЛОВСРОЛЫНХОО ДЭЭД ТҮВШИНГ ХЭЛНЭ ҮҮ?	
(бүтэн насаар) <input type="text"/>		Боловсролгүй01	
5. ТА АЛЬ УЛСЫН ХАРЬЯАТ ВЭ?		Бага02	
Монгол Улсын01		Суурь03	
Харьяалалгүй02		Бүрэн дунд04	
Гадаадын (улсын нэр бичих) <input type="text"/>		Техникийн болон мэргэжлийн05	
Асуулт 7		Тусгай мэргэжлийн дунд06	
6. ТА ЯС ҮНДСЭЭ ХЭЛНЭ ҮҮ?		Дипломын болон бакалаврын дээд07	
Халх01		Магистр08	
Бусад (бичих) <input type="text"/>		Доктор09	
7. ТА СУУРЫШЛЫН БАЙДЛАА ХЭЛНЭ ҮҮ?		Асуулт 17	
Байнга оршин суугаа.....1		16. ТА БИЧИГ ҮСЭГ МЭДДЭГ ҮҮ?	
Түр зээгүй.....2		Тийм 1	
Түр суугаа.....3		Үгүй 2	
(Түр зээгүй хүний одоо сууж байгаа, түр суугаа хүний байнга суудаг хаягийг бичнэ)		17. ТА ГАР УТАСТАЙ ЮУ?	
Аймаг/ нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр: <input type="text"/>		Тийм 1	
Сум/ дүүрэг (хот)-ийн нэр: <input type="text"/>		Үгүй 2	
Асуулт 8		18. ТА ИНТЕРНЭТ ХЭРЭГЛЭДЭГ ҮҮ?	
8. ТА ХААНА ТӨРСӨН БЭ?		Тийм, байнга - Гэртээ 1	
Аймаг/ нийслэл (гадаад улс)-ийн нэр, байршил: <input type="text"/>		Тийм, байнга - Бусад газар 2	
9. ТА БАЙНГА СУУДАГ АЙМАГ/ НИЙСЛЭЛДЭЭ ТӨРСНӨӨСӨӨ ХОЙШ АМЬДАРЧ БАЙНА УУ, ШИЛЖИЖ ИРСЭН ҮҮ?		Тийм, шаардлагатай үед 3	
Төрснөөсөө хойш.....1		Үгүй 4	
Өөр газар байнга амьдарч байгаад буцаж ирсэн.....2		15 БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮНЭЭС АСУУНА.	
Өөр газраас шилжиж ирсэн.....3		19. ТА ГЭРЛЭЛТИЙН БАЙДЛАА ХЭЛНЭ ҮҮ?	
15 БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ НАСНЫ ХҮНЭЭС АСУУНА.		Огт гэрлээгүй..... 1	
20. ТА ШАШИН ШҮТДЭГ ҮҮ?		Гэрлэсэн:	
Шүтдэггүй 1		Батлуулсан2	
Шүтдэг:		Батлуулаагүй3	
Будда 2		Тусгаарласан4	
Христ 3		Цуцалсан5	
Ислам 4		Бэлбэсэн6	
Бөө 5		21. ТА СҮҮЛИЙН 7 ХОНОГТ АЖИЛ ЭРХЭЛСЭН ҮҮ?	
Бусад 6		Тийм1	
21. ТА СҮҮЛИЙН 7 ХОНОГТ АЖИЛ ЭРХЭЛСЭН ҮҮ?		Үгүй2	
Тийм1		Асуулт 25	
Үгүй2		22. ТА ЯМАР АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ВЭ?	
22. ТА ЯМАР АЖИЛ ЭРХЭЛДЭГ ВЭ?		(бичих) <input type="text"/>	
23. ТАНЫ ЭРХЭЛДЭГ АЖИЛ (БАЙГУУЛЛАГА)-ЫН ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЧИГЛЭЛ ЮУ ВЭ? (бичих)		<input type="text"/>	
24. ТА ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ (СТАТУС)-АА ХЭЛНЭ ҮҮ?		23. ТАНЫ ЭРХЭЛДЭГ АЖИЛ (БАЙГУУЛЛАГА)-ЫН ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЧИГЛЭЛ ЮУ ВЭ? (бичих)	
Цалин хөлстэй ажиллагч1		<input type="text"/>	
Ажил олгогч2		24. ТА ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БАЙДАЛ (СТАТУС)-АА ХЭЛНЭ ҮҮ?	
Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч3		Цалин хөлстэй ажиллагч1	
Нөхөрлөл, хоршооны гишүүн4		Ажил олгогч2	
Өрхийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд цалин хөлсгүй оролцогч гишүүн5		Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч3	
Бусад6		Нөхөрлөл, хоршооны гишүүн4	
Хүн амын асуулгыг дуусгах		Өрхийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд цалин хөлсгүй оролцогч гишүүн5	
25. ТАНЫ ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭХГҮЙ БАЙГАА ҮНДСЭН ШАЛТГААН ЮУ ВЭ?		Бусад6	
Сургуульд сурдаг1		Хүн амын асуулгыг дуусгах	
Тэтгэвэрт2		25. ТАНЫ ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭХГҮЙ БАЙГАА ҮНДСЭН ШАЛТГААН ЮУ ВЭ?	
Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй3		Сургуульд сурдаг1	
Гэрийн ажилтай4		Тэтгэвэрт2	
Тохирох ажил олдохгүй байгаа5		Хөдөлмөр эрхлэх чадваргүй3	
Ажил хайж байгаа6		Гэрийн ажилтай4	
Ажиллах сонирхолгүй7		Тохирох ажил олдохгүй байгаа5	
Бусад8		Ажил хайж байгаа6	
Хүн амын асуулгыг дуусгах		Ажиллах сонирхолгүй7	
Хүн амын асуулгыг дуусгах		Бусад8	

ОРОН СУУЦНЫ АСУУЛГА			
1. ТАНАЙХ ЯМАР ТӨРЛИЙН СУУЦАНД СУУДАГ ВЭ? Гэр 1 → Асуулт 9 Байшин 2 Зориулалтын бус сууц 3 Бусад сууц 4 → Асуулт 11		12. ТАНАЙХ ҮНДНҮЙ УСАА ХЭР ХОЛООС АВДАГ ВЭ? 200 метр хүртэл 1 200-1000 метр 2 1000 метрээс дээш 3	
БАЙШИНД АМЬДАРДАГ ӨРХ ХАРИУЛНА.		13. ТАНАЙХ СУУЦНЫ ЦАХИЛГААНЫ ЭХ ҮҮСВЭР ЮУ ВЭ? Төвлөрсөн систем 1 Дизель станц 2 Сэргээгдэх эрчим хүчний төхөөрөмж 3 Бага оврын цахилгаан үүсгүүр 4 Цахилгааны эх үүсвэргүй 5	
2. ТАНАЙХ БАЙШИНГИЙН ТӨРӨЛ ЮУ ВЭ? Орон сууцны байшин 1 Бие даасан тохилог сууц 2 Сууцны тусдаа байшин 3 Оюутан, сурагчдын нийтийн байр 4 Ажиллагчдын нийтийн байр 5 Нийтийн зориулалтын бусад байр 6 → Асуулт 11		14. ТАНАЙХ СУУЦНЫ ХАЛААЛТЫН ЭХ ҮҮСВЭР ЮУ ВЭ? Төвлөрсөн систем 1 Нам даралтын зуух 2 Цахилгаан халаагуур 3 Ердийн галлагаа 4	
3. ТАНАЙХ СУУЦ ХЭДЭН ӨРӨӨТЭЙ ВЭ? Өрөөний тоо <input type="text"/> <input type="text"/>		15. ТАНАЙХ ХООЛ УНДАА ИХЭВЧЛЭН ЮУГААР БОЛГОДОГ ВЭ? Цахилгаан 1 Савласан хий 2 Мод 3 Нүүрс, шахмал түлш 4 Аргал, хөрзөн 5 Бусад 6	
4. ТАНАЙХ СУУЦНЫ ТАЛБАЙН ХЭМЖЭЭ ХЭД ВЭ? Ам.метр <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>		16. ТАНАЙХ БИЕ ЗАСАХ ГАЗАРТАЙ ЮУ? Тийм: Сууцны дотор 1 Сууцны гадна 2 Тогтсон газар байхгүй 3 → Асуулт 18	
5. ТАНАЙХ СУУЦ ГАЛ ТОГООНЫ ӨРӨӨТЭЙ ЮУ? Тусдаа өрөөтэй: Дангаараа эзэмшдэг 1 Нийтээрээ ашигладаг 2 Тусдаа өрөөгүй 3		17. ТАНАЙХ БИЕ ЗАСАХ ГАЗРАА БУСАДТАЙ ХАМТРАН АШИГЛАДАГ УУ? Тийм 1 Үгүй 2	
6. ТАНАЙХ СУУЦАНДАА УСАНД ОРОХ ОНГОЦ, ШҮРШҮҮРТЭЙ ЮУ? Тусдаа эзэмшдэг: Байнгын суурилуулсан 1 Угсардаг/ зөөврийн 2 Нийтээрээ ашигладаг 3 Байхгүй 4		18. ТАНАЙХ БОХИР УСАА ЯАЖ ЗАЙЛУУЛДАГ ВЭ? Төвлөрсөн системээр зайлуулдаг 1 Бие даасан системээр зайлуулдаг 2 Цооногт асгадаг 3 Задгай асгадаг 4	
7. ТАНАЙХ СУУЦНЫ УСАН ХАНГАМЖИЙН ТӨРӨЛ ЮУ ВЭ? Төвлөрсөн усан хангамж 1 Төвлөрсөн бус усан хангамж Бие даасан систем 2 Зөөврийн 3 → Асуулт 11		19. ТАНАЙХ ХАТУУ ХОГ ХАЯГДЛАА ЯАЖ ЗАЙЛУУЛДАГ ВЭ? Үйлчилгээний байгууллагаар 1 Өөрсдөө: Зөвшөөрөгдсөн цэгт 2 Тогтсон газар байхгүй 3	
8. ТАНАЙХ ХАЛУУН, ХҮЙТЭН УСТАЙ ЮУ? Халуун, хүйтэн устай 1 Зөвхөн хүйтэн устай 2 → Асуулт 11		20. ТА СУУЦНЫХАА ӨМЧИЙН ХЭЛБЭРИЙГ ХЭЛНЭ ҮҮ? Төрийн өмчийн 1 Хувийн өмчийн: Аж ахуйн нэгж, байгууллагын 2 Иргэний 3	
9. ТАНАЙХ ХЭДЭН ГЭРТЭЙ ВЭ? Гэрийн тоо <input type="text"/>		21. ТА СУУЦНЫХАА ЭЗЭМШИЙН ХЭЛБЭРИЙГ ХЭЛНЭ ҮҮ? Өөрийн эзэмшлийн 1 Бусдын сууцанд: Түрээстэй суудаг 2 Түрээсгүй суудаг 3 Бусад 4	
10. ТАНАЙХ ҮНДСЭН ГЭР ХЭДЭН ХАНАТАЙ ВЭ? Ханын тоо <input type="text"/> <input type="text"/>		БҮХ ӨРХ ХАРИУЛНА.	
11. ТАНАЙХ ҮНДНҮЙ УСНЫ ЭХ ҮҮСВЭР ЮУ ВЭ? Төвлөрсөн систем 1 → Асуулт 13 Төвлөрсөн системд холбогдсон ус түгээх байр 2 Хамгаалагдсан худаг 3 Хамгаалагдсан булаг, шанд 4 Цэвэршүүлэн савласан ус 5 Төвлөрсөн системд холбогдоогүй ус түгээх байр 6 Зөөврийн ус 7 Гол, мөрөн, нуур, хамгаалагдаагүй худаг, булаг, шанд 8		Мэдээлэл цуглуулсан	
Тоологчийн нэр: гарын үсэг:		Огноо	
Шалгагчийн нэр: гарын үсэг:		Мэдээлэл оруулсан	
		Огноо	